

F2028

# Confabula

A PTE-ÁOK HALLGATÓI LAPJA

2008/2009. TANÉV I. FÉLÉV 1. SZÁM

GÓLYATÁBOR 2008

„VARE VICTIS”

hív: 24 434

[hok.aok.pte.hu/confabula](http://hok.aok.pte.hu/confabula)

# Confabula

A Pécsi Tudományegyetem Általános  
Orvostudományi Karának Hallgatói Lapja

## Főszerkesztő

Váncsodi József  
j\_vancsodi@yahoo.com

## Felelős szerkesztő

Szarka Dániel

## Olvasószerkesztő

Németh Anna  
Riba János

## Tördelőszerkesztő

Faragó Bence  
Jakab László

## Címlap

Bartha Zoltán Levente

## Fotó

Piskó Zsolt

## Képregény

<http://feketemacska.freeblog.hu>  
<http://www.flickr.com>

## Munkatársaink

Alföldi Viktória  
Bartha Zoltán Levente  
Benedek Andrea Eszter  
Benkő Nóra  
Borza Erzsébet  
Domján Beatrix  
Emyey Balázs  
Falusi Fruzsina  
Gáspár Sarolta  
Hollósy Tibor dr.  
Jakab László  
Lénárt Petra  
Madarassy-Szűcs Anna  
Oszoli Dániel  
Rumony Eszter  
Saed Mahmoud Darawshi  
Szántó Viktória  
Simán Benedek  
Sipos Eszter  
Somogyi László  
Tóth Viktória

## Szerkesztőség címe:

7624 Pécs, Szigeti út 12.  
Diákiroda, Confabula

Tel.: (72)536-000/1541

fax: (72)536-111

E-mail: [confabula@gmail.com](mailto:confabula@gmail.com)

<http://hok.aok.pte.hu/confabula>

Megjelenik 1600 példányban

Készült a PTE-ÁOK Nyomdájában

# TARTALOM

## Egyetem

Völgyes András emléke köré HUMSIRC	07.
- Mit kínál a MOE 2008/2009-ben?	08.
- Gyakorlat(ilag) Erdélyben	09.
Villámhírek és érdekességek	12.
Gólyatábor 2008	17.

## Publicisztika

Nyári munka - avagy ki nevet a végén	18.
Törött szárny és egyéb obligát alkatrészek	19.

## Szubjektív

EFOTT	10.
Pro és Kontra	20.

## Kultúra

A Világörökség nyomában - V. rész	04.
Világpolgár - Örményország	22.
Vena Literatura	27.
Filmlevél	28.
Fülhöz szóló ajánlatok	30.
Művi Kritix	
- The Fountain	32.
- A Denevér legendája	33.
Gondolatszilánkok	38.
Könyvajánló	
- Elájulok	40.
- Bűnös vágyak	41.
Tíz szentencia	41.
Havi novella	
- Nouvelle Sans Phrases	42.

## Miegymás

Gastro oldal	
- Gastro-beszámoló	25.
- Banános süti	26.
Testkultúra - Vitorlázunk	36.
Rejtvény-fejtvény	39.
Satöbbi	43.
English pages	44.
Humor-tumor - Mese egy fibroblastról	46.



# FŐSZERKESZTŐI LEVÉL

## Kedves Olvasó!

E leveletsohasem lapzártára írom, ami nagyjából egy héttel megelőzi a tördelés folyamatát. Általában olyankor nincsenek bennem még azok a gondolatok, amelyeket az újság, munkatársaim írásai elé tehetek, illetve szívesen tennék. Látnom kell mindazt, ami felépült a szerkesztőségi ülés nyüzsgő forgatagából, a sok egymás szavába vágásból, bizonytalan, de egyre erősödő gondolatokból. És hagynom kell, hogy a világ át meg átjárjon, lenyomatot tegyen bennem – most leginkább – az ősz, a fény, a falevelek vérbe fúló színe. E pillanatokban Tina Dico-t hallgatok, egri cabernet sauvignon vöröslik poharamban és meglepetésszerűen itt járt arab barátom, Haytham kiváló Jordán vízipipa dohányja szelídül könnyű füstté a parázs izzó terhe alatt.

Ugyanakkor mindezt harmadrendűnek érzem, leginkább Oszoli Dániel munkatársam verse miatt, amit néhány órával ezelőtt olvastam el. Bennem lüktet az időmérték, két vállra fektetnek a képek, kába vagyok, és szívesen *kúsznék magam is az égbe az Úr kötelén...*

Temérdek a szépség, hasítaná darabkáira a szívet, mely gyakorlatlansága révén mindebbe hamar *beléfarad*. Nehéz bármit is írni, legszívesebben idemácsolnám a versszakokat, hogy hordja szét szemével az, akinek van hozzá bátorsága, szíve.

Ez az év az utolsó számomra. Így minden mozdulatba, tettbe, gondolatba az utolsó megismételhetetlensége, a visszavonhatatlan félelme szivárog. Szeretnék mindent jól csinálni, mindent tökéletesen véghezvinni, karcok és hibák nélkül. Ugyanakkor tudom: az óhaj felettem áll, és minden egyszer ölt csupán alakot, akkor is, ha jól, akkor is, ha rosszul teszem. Elképzelésem sincs afelől, hogy mi lesz velem egy év múlva, hová sodor jó vagy rossz sorsom. Ez a bizonytalanság könnyedén kikezd, így valódi dolgokba próbálok kapaszkodni, hogy a zuhanás ne legyen elviselhetetlen, hogy a pillanat szárnya felfelé emeljen egy cikkánási pillanattal; legyen az egy vers, egy mosoly az elviselhetetlenségig tömött buszon, egy kockakő az analomig koptatott *kis utca sarkán*.

Tudom, a változás, a megújulás szükségszerű, feltétele annak, hogy a világ élhető – jó esetben –, sokarcú legyen. (Mennyire jól jönnek a közhelyek, ha az író ember – nem csak! – megtorpan a gondolatok, mondatok törekeny határmezsgyéjén.)

A változás – hogy a jövő ne (!) legyen oly' nehéz – már elkezdődött, hiszen az A-kollégium bezárta kapuit. Nincs benne sem otthon találó Kollégista öröme, sem pedig szigorú tekintetű Rektorok bársonyszéke. Csak a kongó, feltörhetetlen semmi. És ott maradt utolsó emlékül Györgyi – portásbőrbe bújt, drága pótanyánk – könnyfátylas szeme, melyből kiolvashatatlan a jövő; és a betonra zuhanva összetörő ágykeretek felfoghatatlan tragédiája...

Jóllehet, van otthonörömmű lakásunk, ahol úgy lehetünk magunk urai, ahogy eddig tán sosem, ahol van saját csendünk, konyhánk – *sül a hús* –, fürdőszobánk – *csobog a langyos víz* –, rezsink. De nincs tanulónk, ahol sírva vihogtunk egymáson-magunkon, nincs kávézagú foltos kanapéerdőnk, ahol gyakorta válaszokat találtunk kérdések nélkül is. Ez a nincsenben lévő van; érti az, aki akarja.

És nincsen már *András* sem közöttünk. Azt hiszem, ezt az sem érti, aki akarja. Félbehagyott – ugyan már, hol volt még a felétől!? – egy életet, és senkitől sem kérdezhetjük meg, hogy mi végre?! Nézem a fényképét, látom az érthetetlen tekintetét, melyet valami megfoghatatlan bánat ölel körül, és Fodor Ákos sorait morzsolom fogaim között: *Egyik sem vagyok. / Sem üllő, se kalapács. / – Talán: a csengés*. Igen, a csengését hagyta hátra nekünk.

Nekem pedig tovább kell mennem, a levél arra vár, hogy befejezzem, elküldjem az olvasószervezőnek, aki okos és éles szemével megvizsgálja és meggyógyítja a beteg sorokat. Be kell fejeznünk az újságot, hogy Olvasónk megtalálja az üzeneteket, a titkokat, esetleg önmagát a sorok bársonyában. Fel kell emelnem a fejem, mert a ma, a holnap, a holnapután újabb kihívásokkal, harcokkal, titkokkal lobog a horizont tűhegy-vékonyában. Mert hinnem kell benne, hogy ha *jót s jól* tesztek, több lehetek annál, ami ma vagyok, s talán általam több lehet a világ...

Viktor J. J.

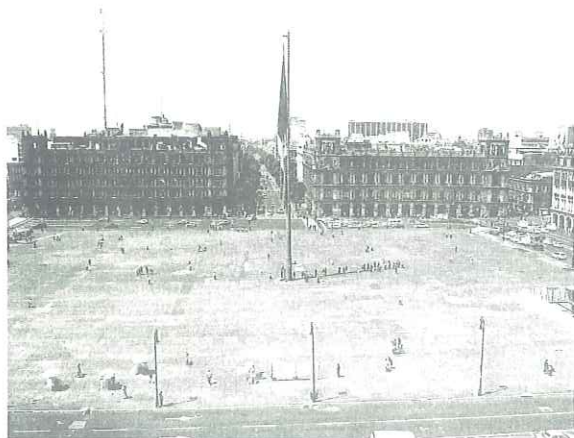


# A Világörökség nyomában

## V. rész Mexikó – 1. rész

*Átrepülni az óceánt és megérkezni egy másik földrészre, egy izgalommal teli utazás első lépése. Főleg, hogy megadatott az, hogy több, mint két hónapot tölthettem el Közép- és Dél-Amerika országaiban. Évek óta szerettem volna eljutni ide, és saját szememmel látni a maja, azték és inka birodalom megmaradt városait. Ahányszor olvastam vagy filmeket láttam ezekről a városokról, annyiszor erősödött bennem ez az elhatározás. Két hónapos előkészület és tervezgetés után végül áprilisban rászántam magam, és megvettem a repülőjegyeket, majd elkezdtem lefoglalni a szállásokat és megvettem az (angol nyelvű) útikönyveket és térképeket.*

Az út nagyságát (és talán merészségét) jól mutatják a következők: 73 nap, 23 hotel, 12 repülőjegy, 18 távolsági buszjárat, 2 vonatút, kisrepülőgép, motorcsónak, katamarán, bicikli, megszámlálhatatlan gyaloglás. A közlekedési eszközökkel kb. 45000 km-t tettem meg. Ezalatt hat országot láttam: Mexikó, Guatemala, Honduras, Peru, Bolívia, Chile (és a Húsvét- sziget); 20 UNESCO világörökségi helyszínt, és ugyanennyi egyéb, de szintén jelentős régészeti és természetvédelmi területet kerestem fel. A repülőjegyek megvétele és a hotelszobák lefoglalása után kezdődött az igazi tervezgetés. Az útikönyvekből sokmindent megtudtam, de sokmindenre nem kaptam választ. Hogy járnak a buszok? Mikor indulnak, érkeznek? Mennyire biztonságos egyedül kóborolni? Hol, mit fogok enni, inni? Milyen időjárásra



készüljek? Lesznek-e kígyók, pókok, hangyák és hasonló veszedelmes vadállatok? Mi lesz, ha valamelyik repülőt lekészem? Hogy közlekedem majd a Húsvét-szigeten? És még sorolhatnám tovább... Ekkor vettem igénybe az interneten

található utazási fórumokat és chatelő oldalakat, ahol tapasztalt utazók segítettek megválaszolni a kérdéseimet. Végül lassan összeállt minden apró részlet, és türelmetlenül vártam június 24-ét, az indulás napját. Mivel vizsgaidőszak



alatt mentem el, „jutalomképpen” az indulásig minden napra beosztottak vizsgáztatni (nem tudom, a hallgatóság öröme vagy bánatára...). Hátravoltak még az apróbb elintéznivalók: oltások, biztosítás, bankszámlák feltöltése, valutaváltás, bőrdnvasárlás (73 napot kellett kibírnia, de kibírta!), adapter beszerzése, mivel ott más a konnektor, és csak 110 volt van (lesz, hogy teljes legyen a ideidő ragozása).

Odafelé Párizsban kellett átszállni a Charles de Gaulle repülőtéren, ami nem sokkal nagyobb, mint Pécs, de szerencsére elértem a mexikóvárosi csatlakozást. Az út 12 óráig tartott, Izland, Grönland, Kanada, és az Egyesült Államok felett repültünk el. Még aznap este hat órakor landoltunk, az időeltolódás mínusz 7 óra. Sajnos a bőrdn nem utazott velem egy gépen, csak két nap múlva láttam újra a szálloda portáján. Addig kaptam az Air France-tól egy pólót, fésűt, fogkefét, fogkrémet, szappant, borotvát. Szerencsére a pénzem, útikönyveim a kézitáskában voltak. A mexikóvárosi repülőter szinte a városban van, három metróval már a Hotel Isabelben voltam. Ekkor idehaza már hajnali 3 óra volt, nem csoda, hogy hamar elaludtam.

MEXIKÓVÁROSBAN 8 napot voltam. A város az azték Tenochtitlan alapjaira épült, melyet 1325 körül alapítottak. Tenochtitlan a Texcoco-tó mocsaras szigetein volt, a mai Velence városához lehetne hasonlítani. Azonban 1521-ben Hernán Cortes és serege (a konkvisztádorok) elfoglalták és földig rombolták az aztékok fővárosát, csak az alapok maradtak meg, melyekre Új-Spanyolország fővárosát, Ciudad de Méxicót felépítették: „Ahol minden véget ért és minden elkezdődött” – egy helyi régész találó mondása Mexikóvárosról. Néhány „leg”: ma a világ legnagyobb és legsűrűbben lakott városa. Óriási, központi terét Plaza de la Constituciónnak hívják, de a helyiek csak Zocalo néven



emlegetik. Minden mexikói városnak van egy Zocalo-ja (Plaza Mayor). Valószínűleg a világ legnagyobb tere: 240 méter hosszú minden oldala. Itt található a Metropolitana katedrális, az amerikai kontinens legnagyobb temploma. Mivel mocsaras alapra építették (1813-ban), kissé megroggyanva áll. A városban nagyon könnyen közlekedtem, mert kiváló metróhálózatot építettek ki. Mindenhova el lehetett jutni metróval, és olcsó volt. De azért sokat kellett sétálni is. A

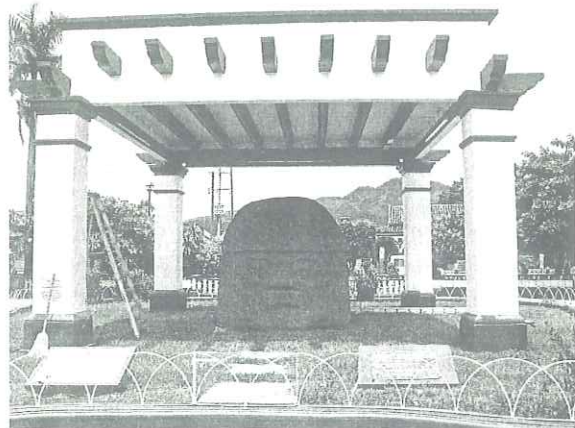


katedrális mellett található a Templo Mayor, Tenochtitlan ősi piramisainak és templomainak maradványai. Az aztékok fő istene Quetzalcoatl, vagyis a Tollaskígyó Istene. (Később a maják is „örökölték” ezt az istenséget.) Az aztékok Tenochtitlanban hatalmas piramist építettek, mely még hét, egyre kisebb piramist rejtett magában. A tetején két templom állt: egyik Huizilopochtli, a Nap és a Háború Istene számára, míg a másik Tlacoc, az Eső és Víz Istene tiszteletére. A templomok előtt egy ijesztő, vérszjósó szobor áll, nagyon sokszor láttam már a könyvekben és most, hogy ott volt előttem, végigfutott a hátamon a hideg: egy Chac-Mool! Mindig, mindenhol ugyanúgy néz ki: ülő helyzetben ábrázolják, térdei felhúzva, vérszomjas arcát oldalra fordítja, kezei egy a hasán nyugvó tálat tartanak. A szobor funkciója kegyetlen, ebbe a táliba helyezték az istenek számára feláldozottak szívét. Az ásatások mellett remek múzeum mutatja be Tenochtitlant, melynek leghíresebb lelete Coyolxauhqui azték holdistennőt ábrázoló kő. Egy-egy ilyen templom- és múzeumlátogatással majdnem elment egy napom.

Másnap a világhírű Antropológiai Múzeumba mentem (Museo Nacional de Antropología). Központi udvarán egy 84 méter hosszú, 42 méter széles betonbaldachin van, melyet egyetlen, 11 méter magas oszlop tart. Minden kultúra számára külön terem: teotihuacani kultúra, a toltékok, olmékok, maják és természetesen az aztékok világhírű szobrai, épületei. A leghíresebb lelet talán az aztékok Napköve, melyet 1790-ben találtak meg. A 3,6 méter átmérőjű, 24 tonnás kő az aztékok világát ábrázolja, amolyan kalendárium. De láthattam tolték atlaszszobrot, azték piramisokat, olmék kőfejeket (2 méter átmérőjű), és Pakal, maja király szarkofágját, mely a világhírű Palenque városból származik.

Egy egész napot szántam a Mexikóvárostól 40 km-re található TEOTIHUACAN romvárosának felfedezésére. A név azt jelenti: „az Istenek városa” vagy „a hely, ahol az emberek istenné válnak”. Ehhez a mexikóvárosi Terminal Central Autobuses del Norte-n (Északi Buszpályaudvaron) meg kellett találnom a megfelelő buszt. Körülbelül 30 busztársaság található itt, mindenhova indítva járatokat. A jegyeket számítógép adja ki, névre, helyre szólóknak. A kereszténység és az aztékok előtt alapított város 20 km<sup>2</sup> területű, 125 ezren lakhatták. A várost saját lakói rombolták le, nem tudni, miért. Később az aztékok szent helyként tisztelték, mert azt hitték, óriások vagy istenek építették. Az épületek nagyságát elnézve ezen nem is lehet csodálkozni. Teotihuacan leghíresebb épületei a Nap és a Hold Piramisa (Piramide del Sol i de la Luna), valamint a kettőt összekötő Halottak Útja (Calle de los Muertos). Csak néhány elképesztő adat a Nap Piramisáról: ezidáig a világ harmadik leghatalmasabb piramisa, minden oldala 222 méter hosszú és 70 méter magas, 248 lépcsőn lehet a csúcsra menni, nagyjából Kr. u. 2. században fejezték be. Természetesen felmáshoztam rá, ami a 2800 méter tengerszint feletti magasságon (plusz 70 méter) eléggé fárasztónak bizonyult. A Hold Piramisa valamivel kisebb, és erre nem is lehetett felmáshozni. Ezekon kívül megszámlálhatatlan kisebb piramis, épületmaradvány, Quetzalcoatl és Quetzalpapalotl palotáinak maradványai találhatóak a város területén. Délutánra beindult a piac is: hagytam magam rábeszélni egy kaktuszból készült terítőre, otthon kiderült, nincs akkora asztal, amire jó lenne.

Szintén egynapos kirándulással kerestem fel TULA tolték piramisait és harcosait. Tula 70 km-re van Mexikó-várostól, ismét buszra szálltam. Kevésbé ismert, mint Teotihuacan, így a túristák is kevesebben voltak. Amiért elmentem ide, az az, hogy láthassam a 4,5 méter magas, kőből faragott tolték



harcosokat eredeti helyükön. Egy kaktuszokkal és agávékkal övezett úton jutottam el Tlahuizcalpantecuhtli (Esthajnal) Piramishoz, melynek megmásítása után ott tornyosult előttem a négy harcos. (Ez a név már-már vetekszik a sternocleidomastoideus-szal...) Kérdeztem az őrt, hogy ha





elsőre kimondom a piramis nevét, visszaadják-e a belépődíjat, de azt mondta, hogy nem. Nem kötöttem az orrára, hogy amúgy is ingyen jöttem be a tanárigazolványomnak köszönhetően.

A további napokon Mexikóváros egyéb részeit néztem meg, mint pl. A Három Kultúra terét (Plaza de las Tres Culturas), a guadalupeai Bazilikát, Cuicuilco földpiramisát és az Universidad Nacional Autónoma de México, vagyis a Mexikói Egyetemvárost. Ez utóbbi akkora nagy, hogy külön buszjáratok közlekednek az egyes karok között. Itt meglátogattam az Orvosi Kart, és külön az Anatómiai Intézetet, ahol (nem bírtam megállni) három hallgatónak segítettem megtanulni a humerust.

A nyolcadik napon kijelentkeztem a szállodából, előző nap már megváltottam a buszjegyet, és az Északi Buszállomásról egy ötórás buszozás vette kezdetét. A cél az Atlanti-óceán partjától 20 km-re fekvő PAPANTLA városa. A buszjárat (utána valamennyi buszozásomat ezzel a társasággal tettem meg) nagyon kényelmes volt, a busz hipermodern. Légkondi, ital, kis rágcsemlék, külön férfi-női WC (!), makulátlan tisztaság. Papantra fekszik legközelebb a totonák civilizáció központjához, EL TAJIN-hoz. Fénykorában 25 ezren lakták. A totonákok 600 és 1100 között éltek, nagyjából a maja birodalom utolsó évszázadaival egyidőben. A szállodaportás kikérdezése alapján kiderült, hogy a buszok egy benzinkút elöl indulnak El Tajinba. Sajnos, rossz helyen szálltam le, így 5 km-t gyalogoltam a hőségben. Így nem a legjobb állapotban érkeztem a romvároshoz. El Tajin híres épülete a Falifülkék Piramisa, mert 365 kis fülke található a piramis oldalában. Az eredeti név Piramide de los Nichos. A fülkében áldozati tárgyakat találtak, feltehetően naptárként használták. Minden romvárosban megtalálható a Juego de Pelota, avagy a Labdajátékok Tere, itt kettő is van. (A világhírű maja romvárosban, Chitzen Itzaban nyolc labdajáték tere van.) Leginkább az aztékoknál és a majáknál volt ennek óriási jelentősége, de a kortárs kultúrák is átvették ezt a ceremóniát. Két csapat játszott a labdajátékot, melynek során egy bőrből készült labdát kellett egy magasan lévő nyíláson átadni. Kikapni nem volt szerencsés: aki vesztett, az lett az áldozat. Több órába telt, míg a többi piramist, épületet, teret

megnéztem. Szinte soha nem láttam két ugyanolyan piramist, így nem lehetett megenni ezeket. A hely titokzatosságát csak fokozta, hogy minden oldalról dzsungel vette körül a romvárost. A kirándulás után kellemes műsort találtam a bejáratnál, a Los Voladores, avagy a Madáremberek bemutatóját láthattam. Ennek lényege, hogy egy magas pózna tetejéről négy ember fejfelé, a lábukhoz erősített kötelek segítségével ereszkedik a földre, mintegy 20 percen keresztül. Közben az ötödik ember a pózna tetején furulyázik. Visszatérve a városba, egy szupermarketben bevásároltam, egy helyi kisboltban pedig vaníliát vettem, hiszen Papantra a vanília városa. Itt két éjszakát töltöttem, majd újból buszra szálltam, és a következő romvároshoz igyekeztem: Mexikó egyik legősibb kultúrájának, az olmékoknak egy jelentős városába, SANTIAGO TUXTLA-ba.

Az olmék civilizáció Kr.e. 1200 körül alakult ki, és a későbbi civilizációkra gyakorolt hatása miatt a cultura madre (anyakultúra) jelzővel illetik. Szinte minden városukat többször lerombolták, újjáépítették, nem tudni, kik és miért. Amik ebből a kultúrából megmaradtak, azok a kolosszális olmék fejek. Eddig 12 fejet találtak, ebből ötöt láttam. Az első TRES ZAPOTES-nél találták meg 1862-ben, ennek átmérője „csak” másfél méter. Ide eljutni nem volt egyszerű dolog. Két busszal és taxival tettem meg az utat. A múzeumőrök úgy néztek rám, mint akik évek óta nem láttak turistát. Majd taxival visszamentem Santiagoba, ahol még két fej található, közöttük az eddig megtalált fejek legnagyobbika: 3,5 méter átmérőjű, 40 tonnás fej. Aztán még egy volt a helyi múzeumban is (illetve még kettő a mexikóvárosi Antropológiai Múzeumban). Ezt a délutánt a természetnek szenteltem. A közelben található Salto de Eyipantla, 50 méter magas, gyönyörű vízesés, 244 lépcsőn lehetett lemenni az aljához, ami felért egy zuhanyozással. Santiagoban is két napot töltöttem, majd 9 órás buszozás után érkeztem meg OAXACA-ba, ami az itt kialakult kultúra névadója, és ami MONTEALBAN valamint MITLA romvárosaihoz a legjobb kiindulópont.

Innen folytatjuk a mexikói kalandokat!

-Dr. Hollósy Tibor-





# VÖLGYES ANDRÁS EMLÉKE KÖRÉ

## Tőled – Nekem

Jelenlét nélkül itt vagy már minden lábnyomodban. Valamennyi lépted teremtő erőt uralva úttá vált. Nem értelmetlenül, hanem azok egész súlyával, nem váratlan fiatalsággal, hanem zsvány mosolyod szelíddé bujtó lúdtalpával, nem csak huszonegyszer ünnepeleten, hanem idők felett sarkantyúzva Isten vágató lovát.

Különb vagy, minthogy veszteséggé formáljunk, biztosabb, mint a tegnapi, ami csak ma lehet a miénk. Maradandóbb érték, mint bármi átmentendő és minden percben nemesebb, mint fojtó mellkas-süllyedés vagy hiányzó darab.

Hangod vélem hallani, de nem kapom fel a fejem, meglátlak néha a lépcsőn hőmpölygő diákseregben, de nem fordulok utánad, csak Rád gondolok, meg a pöttyös túrórudis tollunkra, és kacagok, Rád meg arra a pöttyös „mitollunk”-ra és zokogón kacagok... míg végül mindannyiszor ketten maradok. Kettesben Veled, kettesben a Csennel, ami beláthatatlanul több, mint valaminek a jelen-nem-létéről suttagó félelem. Nem utánad maradt, hanem Veled, nem elszenvedem, hanem hálával fogadom rám nehezede súlyát, hogy adtál nekem, s így több lettem általad.

Itt ez a leküzdhetetlennek tűnő gondolatjel és pont-pont-pont halmaz, ami előtt értetlenül állunk, amit hol tehetetlen dühvel igyekszünk elrugdálni utunkból, hol egy megkérdőjelezhetetlen hatalmat illető beletörődéssel veszünk semmibe.

Most azt kérdezem magamtól: miért kéne leküzdennem, miért kéne eltávolítani vagy megfélemezni róla? Miért úgy jó, ha hatalmamban áll; mi, még inkább ki ellenében vagyok én?

Itt állok, kibújva a klasszikus elfogadás áruhájából, csupaszon, sérülékenyen a félelmeimmel, halandóságom megfellebbezhetetlen korlátai közt és elébed járulok, Te nagy

halom feltételes mód, és üdvözöllek mint részt az egészből. Szia Bandi! Hát itt vagyunk megint. És én így szeretlek.

Így szeretünk, pedig lehetett volna kevésbé karikás szemű, pedig igazán nem kellett volna elkésned a gyakorlatokról, lehetett volna, lehetne, de így, így vagy Te. Tudom, amíg így érzek, nem kell harcolnom semmi ellen, nem kell nagyobb lennem, mint... Nem kell birtokolnom hozzá, nem kell irányítanom.

Nem szabályozhatom az egyszer nyíló virág bimbófakadását, de kell-e több a lehetőségénél, hogy mellette állhatok, s ha csak rövid ideig is, csodálhatom? Tudom, hogy



napkeltére más lesz már, de rendíthetetlenül hiszem, hogy nem ér majd kevesebbet élte a szívemben, ha elég bátor vagyok elfogadni sietős létezésének teljességét. Azt kívánom, e roppant súlyú, számunkra még érthetetlen gyönyörűség oldozzon fel: Nem nyilváníthatok részvétet. Nem kérek önzőn többet, csak köszönöm, csak mosolygok, s néha, Isten elnéző fogcsikorgatása mellett arra gondolok pirulva, mégis miénk a legfőbb hatalom: így szeretni.

–manna–

## A Hét évszázad haikuiból című gyűjteményből

*Fohászkodás*  
Isten léte mint  
az égő Nap világít.  
Árnyékban ülünk.

*A Reményhez*  
A nap éjre dűlt,  
fáradt testem földbe vágy.  
Legyélt te a föld!

*Jónás könyve*  
Töklevél alatt,  
szemben Ninivével nem  
dönthetsz semmiről.

*Altató*  
Balázs elaludt,  
de a villamos még jár,  
vedd a kabátod!

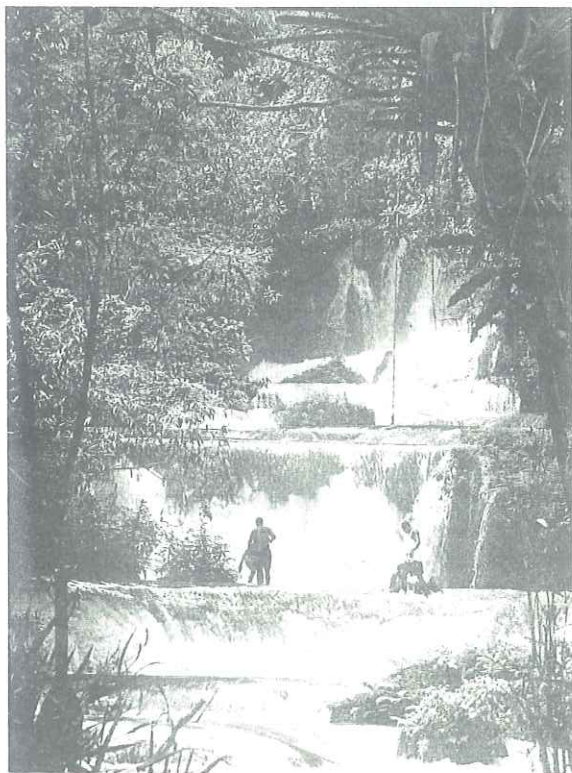


# HUMSIRC

## Mit kínál a Magyar Orvostanhallgatók Egyesülete 2008/2009-ben?

Eltelt a nyár. A nyár, ami sokunk számára a pihenés és nyári gyakorlat mellett az egyik leghálásabb feladatokkal járó munkát is hozta: idén is külföldi hallgatók százait láttuk vendégül Egyetemünkön, megszerveztük számukra a nyári gyakorlatot a klinikákon, sőt, szabadidőnkben Magyarország legszebb vidékeire vittük őket. Mindazok a Helyi Cserekoordinátorok és Contact Personok, akik ebben a munkában részt vettek, biztosan mondhatom, élményekkel teli és új barátságokat kötve búcsúztatják a nyarat, várva, hogy jövőre, cserediákként ismét találkozhassanak új barátaikkal.

A következő évi cseregyakorlatokra a szerződések megkötése már meg is történt. Az IFMSA (International Federation of Medical Student's Associations) – melynek a MOE is tagszervezete – augusztusban tartotta találkozóját. A Magyar Orvostanhallgatók Egyesületének Országos Bizottságát 11 fős delegáció képviselte, így lehetőségünk volt minden munkacsoport megbeszélésén részt venni, hazához-



ni a nemzetközi tapasztalatokat és újdonságokat, hogy a 2008/2009-es tanévben is eredményesen működhessen a MOE – azaz magas színvonalú kortárs oktató képzésben lehessen részetek, önkéntes orvostanhallgatóként több témában prevenciós előadásokat tarthassatok, és a világ különböző országaiban nyári cseregyakorlaton vehettek részt.

A találkozó egyik legfontosabb eseménye a szerződéskötés napja volt. Örömmel mondhatom, előzetes fáradozásaink meghozták gyümölcsüket, idén jelentős számú szóróanyaggal képviselhettük országunkat és egyesületünket, sikerült felkeltenuk a többi egyesület érdeklődését, a MOE pultnál mindig nagy volt a tolongás.

Az elmúlt évek magyarországi Helyi Cserekoordinátorait és CP-it dicsérendő, sokszor hallottuk vissza, mennyire jól érezték magukat a külföldi hallgatók nálunk, s így az Országos Cserefelelősök szívesen írtak alá szerződéseket velünk idén is. Így jövő nyáron ismét mehet hallgató egy hónapra Angliába, Franciaországban eggyel több magyar hallgatót fogadnak, mint idén, a spanyol-katalán helyek számát sikerült megduplázni, többen mehetnek Törökországba vagy Egyiptomba, és a távolabbi, egzotikus országok is megújították szerződéseiket velünk!

Különösen nagy siker, hogy új kapcsolatokat is tudtunk építeni, így a jövő nyári cseregyakorlatra az USA, illetve Kanada is elérhető lesz!

Megéri tehát minél hamarabb elkezdni a MOE-munkát és pontszerzést, hogy nyáron majd utazhassatok. Az Országos Bizottság a Helyi Bizottságokkal együttműködésben folyamatosan azon dolgozik, hogy minél több lehetőséget teremtsünk a pontszerzésre, mely mellett olyan készségekre is szert tehetnek a MOE-sok, mint a lámpaláz leküzdése, hatékony előadásmód, gyakorlati, szakmai felkészültség, jó kommunikációs képesség.

Ne feledjétek, már szeptembertől indul országszerte a Sanofi-Aventis Egészségvonat, melyen idén is vállalhattok felvilágosító munkát. A Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társasággal együttműködve idén minden eddiginél magasabb színvonalú kortárs oktató tréningen vehettek majd részt, melyet akár a Millenáris Parkban is kamatoztathattok majd az év során, értékes MOE-pontokra váltva. A konkrét időpontokról a Helyi Koordinátorok fognak értesíteni, hiszen továbbra is Egészséget építünk! A 2008/2009-re jó munkát kíván az Országos Bizottság nevében:

-Sereg Hajnalka-  
Külügyi elnökhelyettes

Cukrázdámba eladót keresek. Feltétel: előrehaladott cukorbetegség.



## Gyakorlat(ilag) Erdélyben

„Minden vágyadnak eleget tenni: ez az emberi élet legnagyobb művészete” Wass Albert

Nem titok, hogy erdélyi származásúként élek-halok Erdélyért. Már elsős korom óta tudtam, hogy egy nyári gyakorlatot szeretnék Marosvásárhelyen tölteni, azon az egyetemen, ahova járnék, ha a sors nem úgy hozza, hogy el kell költöznünk. Mivel a közelmúltig semmilyen kapcsolatunk nem volt a Marosvásárhelyi Orvostudományi Egyetemen, ezért egyénileg kellett mindent elintéznem, de hála volt osztálytársamnak és egyben barátnőmnek, Eszternek, minden gördülékenyen működött.

Július 5-én indultam Budapestről, a Népligetből, egy menetrendszerinti járással. Busszal sajnos elég hosszú és fázasztó az út, főleg, hogy ma már kevesebb mint 2 óra alatt repülővel is oda lehet érni, nem is értem, miért nem azt választottam... Hajnalban, épp ébredtem, mikor feltűnt, hogy már Vásárhely közelében járunk, és meglepődtem, hogy ez a város már nem az, amit én 5 éve láttam, szinte azt hinné az ember, hogy valami főváros felé tart. Hihetetlenül modern, hihetetlenül kiépített lett.

Első napom pihenéssel, rokon- illetve volt osztálytárslátogatással telt, és persze izgulással, hogy milyen lesz az első nap a klinikán. Nem vonzott különösebben a hematológia, de mivel Eszter barátnőm is ott töltötte sokadszorra a gyakorlatát, én is ezt választottam, nagyon helyesen – mint utóbb kiderült.

Hétfő reggel mindenkinek bemutatott a klinikán, beleértve Prof. Dr. Benedek Istvánt is, aki vállalta, hogy foglalkozik velünk egy hónapon keresztül. A klinika egy régi, de szép épületben van, amúgy mindenhol rend és tisztaság. Az orvosok 100%-a, a nővérek, és betegek 80-90%-a volt magyar, mert mondanom sem kell – de lehet, van, aki még nem tudja –, hogy Pécestől több száz kilométerre, a határon túl is van egyetem, ahol magyarokat, magyarul is oktatnak az orvosi szakma rejtelseire. Sokat köszönhetek a professzor úrnak, hiszen sokat magyarázott, és persze legalább annyit kérdezett is nap mint nap tőlünk, így nemegyszer éreztük azt, hogy sosem fogunk eleget tudni... Az egyik, ami a legjobban tetszett a klinikán, az a transzplantációs rész volt, ami csupa modern géppel van felszerelve. Itt nyitottak ki előttem életemben először összejt fagyasztót, de a legérdekesebb az a gép volt, amivel az ép összejtekét gyűjtötték ki a transzplantáció előtt álló betegből. Kiderült, hogy nemrégiben ugyancsak ezen a klinikán gyűjtöttek összejtekét, melyek az ottani szívsebészeti klinikán, szívizomba kerültek beültetésre.

Szórakozás szempontjából sem volt utolsó ez a gyakorlat... Első hétvégén elmentünk Szejkefürdőre, egy Székelyföldi Rock Fesztiválra, ahol felejthetetlen élmény volt a hegyek aljában a Kárpátiával és a tömeggel együtt kiáltani:

„Hol vagytok székelyek?” .Persze utána ugyancsak felejthetetlenül megfagyunk éjjel a sátorban és két napig kellett regenerálnunk magunkat egy kis fürdőzéssel a szovátai Medve tóban...



A gyakorlat alatti időszakban, a nyár leghidegebb, legesősebb hetén rendezték meg a Maros partján a Fél-sziget fesztivált, amire nekünk is hetijegyet kellett vennünk. Ezt a rendezvényt bátran ajánlom minden odalátogatónak, hiszen csupa jó koncert és fergeteges hangulat várt minket minden nap, és még az sem szegte kedvünket, hogy néha bőrig áztunk vagy éppen bokáig érő sárban tomboltunk... Úgy érzem, egy újabb álomom vált valóra idén nyáron.

Többször is eszembe jutott a gyakorlat alatt, hogy ez tényleg az a hely, ahol egy csak magyarul beszélő gyakornok is elboldogult volna, annak ellenére, hogy minden dokumentáció sajnos románul van. Hálásan köszönöm a rezidenseknek, hogy annyit foglalkoztak velünk, még én is meg mertem szólalni románul pár nap után, és a lázlapokat sem volt ördögösség kitölteni.

A magam részéről nagyon örülnék, ha létrejönne egy bilaterális kapcsolat a két egyetem között, és mások is kipróbálnák, hogy tőlünk keletre már egyáltalán nem olyan világ van, amelyet sokan gondolnak!...

-sekler-  
secklergirl@citromail.hu



# RETROSPEKTÍV

## EFOTT – avagy, a szomszéd sátra mindig túl közel van... (értelmetlen eposz látszólag egy felvonásban)

Már több hete vártuk! Éjjel alig bírtam aludni, a hajnali buszhoz közeledve öntudatlanul is gyorsítom léptemet, mintha ettől a busz hamarabb fékezne a Duna szeles partján. Minden klappol! Kaja a helyén, sátor a helyén, pót-alsógaty a helyén! És akkor hirtelen leszalad a tű a bakelitről... A hálózsák otthon marad! Rohanás vissza taxival: „Jaj, csak érzük el a buszt!” – gondolom magamban a hátsó ülésen izgatottan kuporogva – a képzeletbeli gázpedált padlóig taposva...

E kezdést követően jogosan reménykedtünk: kétszer egy fába nem csap villám! Természetesen a bennünk feszülő izgalom szintje a hátralévő távolság nagyságával fordított arányban tolódtott el az alapvonalhoz képest, tehát – nőtt. Ezeddig emberfettinek hitt fizikai teljesítményt nyújtva produkáltunk olimpiai szintű erőltetett menetet a buszmegállótól a bejáratig. Persze könnyelmű az, aki azt hiszi, ő az egyetlen feszítválozni akaró fiatal az országban és nem kell majd a különjáraton eddig büszkén düllesztett vizsgaidőszak-pocakját subcostalis pozícióba transzlokálnia, miközben türelemcseppjei egyre dobnak páracsókot a kemencényi jármű utazótáskáktól terhes gyomrában. Szó mi szó: mi könnyelműek voltunk.

Százsarkaim áll-irányú eltolódását ráadásul fokozta, mikor megszerezvén jegyeinket a kapuhoz csoszogtunk, bambiszemeinket az ott állomászó, kopasz tekintetű, néha még az illetlen tapogatózást sem megvető egyénekre függesztettük. Első szavait nem is értettem, mert túlságosan elfoglalt a bal felkarján ékeskedő elmés, ámbár kevés vizsgálódást követően igencsak nonfiguratívnak tűnő képrejtvény. Kihámoztam szavaiból: meg szeretné nézni a táskámat – belülről. Én tökéletesen együttműködve fedtem fel előtte az általam teljesen veszélytelennek tűnő titkot; az ő szemöldökei



azonban hirtelen a magasba szöktek és diadalmasan, már-már olyan „meghiúsítottam a merényletedet-vazze” - arcki-fejezéssel meredt rám és a magasba emelte „felfedezményét”: egy másfél-literes ásványvizes flakont. Kérdő tekintetem láttán készségesen informált: ezt nem vihetem be! De ekkor szívében apró fény gyulladt és – láttam a szemében – halovány sajnálat vetette koponyája tágas falára árnyékát: „Na jó, ha akarod, most még megíhatod.” Ránéztem a flakonra: körülbelül egy liter víz dobálta szemernyi buborékait vidáman a többszörösen tört napfényben (ezen jelenség okaira most nem térnék ki, a részleteket lásd a Biofizika nevezetű kötelező tantárgy keretein belül). Pár perc elteltével veszélyesen feszülő gyomorral álltam kizsákmányolóm színe előtt. Ezzel végeztünk is, most már irány befelé! Már pár lépéssel elhagytam a bejáratot, mikor hallom, hogy az ajtónálló észbekapván, mintegy félvállról felém dobja hetyke kérdését: „Van nálad valamilyen penge?”. Engem világlemben becsületes gyereknek neveltek, így őszintén fordítom vissza fejem és bököm hátra gyors válaszom a vállam felett: Van! – és már megyek is tovább – háborítatlanul...

A sikeres behatolást követően azonban még nem szüntek meg a gondok. Hiszen valahol még sátrat is kell bontsunk! Ez első hallásra nem tűnik túl merész ötletnek, hiszen a nyájas Olvasó valószínűleg nem látta azt, amit mi: egybefüggő, azelőtt elképzelni még csak nem is mert vászon-város fodrozódott a gúnyosan süvítő déli szélben. A sátorhelykeresés perceit máig sem sikerült emlékezetemben felidézni, az a rövidnek nem mondható periódus valószínűleg olyan energiák megmozgatását igényelte mind érzék-, mind mozgásszerveim részéről, hogy memóriám erre az intervallumra inkább subcorticalis elfoglaltságot talált magának.

Lehetőségeimnek megfelelően ott folytatnám az elbeszélést, ahol a mélyvízből nagy levegővel felbukkanva újra megláttam a felhőket. A sátor állt. Körülöttünk egymás hegyén-hátán egyensúlyoztak a rozoga építmények, melyeknek külső megjelenéséből izgalmas találgatásokba lehetett folyamodni az irányba, hogy vajon milyen a gazdája. Mindenesetre nem volt nehéz játék. Azt azért megjegyezném, hogy a szomszéd sátrak nem igazán tartották be a jogosan várt két-három métert, mely egyrészt tűzvédelmi szempontból is rendkívüli fontossággal bírt volna, másrészt idegenek között nem szokás az ilyen hirtelen közeledés. Ezen eléggé meg is botránkoztam, így pár óráig nem voltam hajlandó kijönni sátram rejtekéből, ahol mellkasomon összefont karral ültem ég felé emelt állal – mintegy felháborodásomnak egyértelmű vizuális jelét adva. Aztán egy idő után sikeresen felengedtem – ezért külön köszönet a jól ismert sátorbéli, leggyakrabban a déli órákban beköszöntő „hatvan fok”-jelenségnek –, így indulhattunk is körbejárni a területet.



Szolgáltatás terén nem tudok hiányt felvonultatni, legálábbis most nem jut eszembe egyetlen súlyosabb sem. Az érdekes volt, hogy az egész fesztivál területén összesen egyfajta sört lehetett kapni, ami a negyedik nap környékén a „Már megint te?”-szindróma tüneteinek rohamos megjelenéséhez vezetett. És terjedt. Több színpad is rendelkezésére állt a rajongani kívánó, éhesen még több sört és cirkuszt követelő tömegnek, melynek egy igen érdekfeszítő tulajdonságát sikerült megfigyelnem a néhány nap során. Adott egy romantikus, üdén zöldellő fűvel borított tisztás két színpad között, ahol magányos párok tengetik végtelenbe nyúló közös perceiket. Aztán jön a tömeg. A fémbetét lenyomatában vergődő, sárba-sárba döngölt növényzet utolsó jajsza lassan elhalva tűnik tova a sűrűn heverő, deformált sörösdobozok üresen konduló belsejében. Ez a jelenség a fesztivál egész területén gyakran megfigyelhető volt, ezzel kapcsolatos további feljegyzéseimet a következő számban teszem közzé.

További próbatételként állt elő egy újabb probléma, mely a nap horizont „alá való” elmozdulását követően jelentkezett. E probléma kulcsponjtja pedig: a sátorzsinór. Adott a járda, ahonnan elindulok a koromsötétben. És adott a sátram, ami valahol ott van! A támpontom ennyi, és nem több! Mert sokan voltak, akik merészen nekivágtak a kalandnak, de ennek általában csak egy rövid, szájsarokból előröppenő káromkodás volt az eredménye, melyet aztán még több gyomorból-torokból felszabaduló szitokszó követett – de ezen utóbbiak már a nemrég földig zúzott sátor-maradvány éppen otthontartózkodó gazdáitól származtak.

Természetesen beszámolhatnék a fesztiválon fellépő együttesekről, a benyomásokról, a hangzásvilágról és az erősítés minőségéről is – de nem fogok.

Nem gondoltuk volna – hiszen mint korábban említettem, mi igenis a könnyelmű típusúakhoz tartozunk! –, hogy a hazaút kalandosabb lehet az azt megelőzőnél. Na persze. Nem tudom, hány sör után és hány ötcentis után találták ki a kedves szervezők, hogy a reggel kilenckor teljesen kezdetét vevő második egyiptomi kivonulást egyetlen húszpercenként induló buszjáratral le tudják bonyolítani. A buszmegállónál ezen tény tudomásul véve, valamint a fenyegető negyven évet inkább elegánsan tíz percre rövidítve – taxit rendeltünk. Természetesen a pécsi buszt várva is rá kellett döbbernünk arra, hogy a hazajutás-mizéria még messze nem oldódott meg. Körülbelül a harmadik pótbuszra már fel is fértünk úgy, hogy



a négy nap alatt megfáradt, kegyelemért esedező porhüvelyünket egy-egy volán-quality ülőhelyen végre jóleső ernyedésbe bocsátuk.

Aztán nem maradt már, csak a suhanó táj, az alatóan duruzsoló motorzaj és a túlélők nyomott hangú, lassan artikuláló párbeszéde, netán – a gyengébb detoxikáló képességgel rendelkező egyénekénél – monológja. Teljes volt a nyugalom.

És mint a gázrobbanásnál a tűzcsóva, úgy csapott fel bennünk egyik pillanatról a másikra a borzalmas kérdés: „Hol van a hálósák?”

-latyak-  
bartha.zoltan01@yahoo.com

Három autós karambolozik egymással. Megszólal a német mercis:

- Egy heti munkám odalett.

Erre megszólal a francia renaultos:

- Egy havi munkám veszett kárba.

Mire a magyar trabantos:

- Egész életem munkája odaveszett!

Erre a másik kettő:

- Minek vettél olyan drága kocsi?!

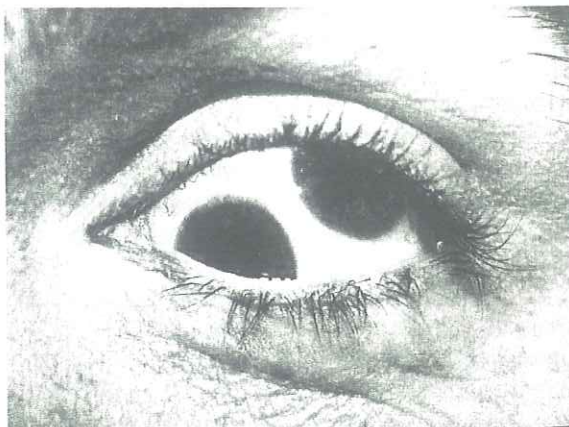
Az állatok buliba mennek. A róka visz egy pipit, az oroszlán egy juhot, a marha meg a feleségét.



# VILLÁMHÍREK ÉS ÉRDEKESSÉGEK

## Hangos képek – színes zenék

Amerikai tudósok kísérlettel bizonyították a szinesztézia jelenségét, azt, amikor valaki hangokat hall képek láttán, vagy színeket lát a zenehallgatás közben. A szinesztézia (érzéktársítás valóságos inger nélkül) egyébként ismert jelenség. A kaliforniai Institute of Technology kutatói arra voltak kíváncsiak, milyen gyakori az előfordulása, ugyanis az egyik diák azt állította, hogy „hallja a képernyő-védőt”. Dr. Melissa Saenz, a kutatás vezetője több száz önkéntesen próbálta ki, érzékelésük megfelel-e a szinesztéziának. Az első diákon kívül további hármát talált, aki szintén hallott hangokat. Dr. Saenz ezután ellenőrizte, hogy a diákok felismernek-e egy vizuális mintasort. Az önkéntesek egyik csoportjának hanghatásokat mutattak, a másoknak képi mintákat, és meg kellett mondaniuk, összeillenek-e. Amikor a mintát hallották, mindkét csoport 85 százalékos arányban adott pontos választ, de amikor nézték, a szinesztéziára képesek továbbra is 85 százalékban helyesen válaszoltak, míg a többieknél a pontosság 55 százalékra esett vissza. A vizsgálat célja az volt, hogy objektív módszerekkel megállapítsák,



valós-e a hangok érzékelése vizuális ingerekre. Az edinburgh-i egyetem szinesztézia-kutatója, dr. Julia Simner szerint a jelenség egyes formái általánosabbak a többenél. – Gyakoribb a jelenség fordítottja, amikor valaki színeket lát zenehallgatás közben.

## HIV-fertőzés: reménykeltő hírek

A Cell című folyóirat közli a Harvard Egyetem és a texasi tudományos kutatóközpont munkatársainak bejelentését, miszerint az RNS-interferenciának nevezett új technika segítségével már nemcsak laboratóriumban, de emberi

immunsejteket hordozó egereknél is sikerült nagymértékben meggátolni a HIV terjedését. Az új hatásmechanizmussal működő eljárással nemcsak gyógyítani lehet a HIV-fertőzést, de talán az oltóanyaggal történő megelőzésre is mód nyílhat. Az RNS-interferencia (amelynek felfedezői két évvel ezelőtt Nobel-díjat kaptak) során a ribonukleinsav rövid molekuláit (siRNS) juttatják be a sejtekbe. Ezek az mRNS-hez tapadva meggátolják, hogy létrejöjjön a génextpresszió. A rövid RNS-molekulákról eleinte úgy tudták, hogy a növények belső védekező mechanizmusának részei, de kiderült, hogy emlősök sejteiben is működnek. Ha a vírus megfertőzi a szervezetet, a T-sejtek termelődése nagymértékben visszaesik. A kutatók azt feltételezték, hogy ha a rövid RNS-molekulákat bejuttatják a T-sejtekbe, azok nem pusztulnak el. A következő kihívás tehát siRNS-nek a HIV által megtámadott emberi T-sejtekbe való bejuttatása jelentette. A T-sejtben az RNS három fontos gén munkáját bénítja meg. A jelenlegi HIV-ellenes (antiretrovírus) gyógyszerek fő problémája az, hogy ellenálló vírustörzsek, mutációk alakulhatnak ki. Ennek kivédésére egy időben többféle gént is megcéloztak, így rendkívül lecsökkent az ellenálló vírustörzsek kialakulásának veszélye. A következő gondot az jelentette, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő állati modell. A HIV csak az emberi T-sejteket fertőzi meg. Legyengített immunrendszerű egerekbe tehát emberi T-sejteket juttattak, mert ezeket nem löki ki a szervezetük. A kutatók emberi őssejteket használtak arra, hogy az egerek folyamatosan termeljék az emberi immunsejteket, míg a többi sejt az egertől származott. Ezeket az egereket HIV-vel megfertőzve beindul – mint az emberi szervezetben is – a T-sejtek pusztulása. Ezt lehetett aztán megakadályozni a siRNS molekulával. Az első lépésben megelőzésre kísérletezték ki a hatóanyagot, de már megfertőzött állatoknál is kipróbálták, és itt is sikerrel.

## Epehólyag-eltávolítás metszés nélkül

A maga nemében az első műtétet hajtották végre amerikai kutatók, amikor egy nő epehólyagját úgy távolították el, hogy ehhez nem végeztek bőrmetszést. A Természetes Nyíláson keresztül történő Transzluminaris Endoszkópos Sebészet (Natural Orifice Transluminal Endoscopic Surgery, NOTES) számos előnyt mutat fel a hagyományos műtétekkel szemben: kevesebb a fájdalom, gyorsabb a gyógyulás és nincs külső heg. Tizenöt éve folynak vizsgálatok annak elérésére,



hogy a műtét minél kisebb beavatkozás legyen, és így csökkenjen a kockázat és a gyógyulási idő is. Idén tavasszal szenzációként olvashattunk arról, hogy ugyanez a kutatócsoport hasonló behatolásból távolította el egy páciens epehólyagját, ekkor azonban több külső metszésre is szükség volt a láthatóság javítása céljából. A most végzett beavatkozás annyiban jelent újat, hogy teljesen elkerülhetővé vált a külső metszések alkalmazása. „A belső metszések kevésbé fájdalmasak, és rövidebb gyógyulási időre lehet számítani” – állítják a szakemberek. A klinikai vizsgálat lehetőséget kínál vakbélműtét kapcsán, illetve hasi feltárás vagy biopszia vétel során is NOTES végzésére. Az eljárás jelenleg még csak a méhen keresztül kivitelezhető, de várhatóan a jövőben a szájon és a végbélen át végzett beavatkozások is elérhetőek lesznek, így férfiak is élvezhetik a technológia előnyeit. Az első NOTES műtéteket feltételezhetően brazil és indiai sebészek végezték.

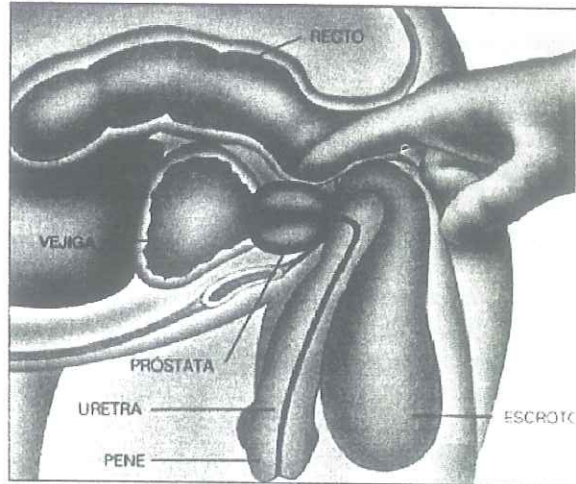
## Parkinson-kór – gyógyítás élesztőgombával?

A Parkinson-kórra a mai napig nem ismerünk gyógymódot. Az idegsejtek folyamatos pusztulása okozza, aminek következtében elfogy a dopamin, és kóros anyagok rakódnak le a dopamint termelő sejtekben. Számtalan vizsgálat felvetette már, hogy a lerakódások kialakulása szerepet játszik a Parkinson-kór folyamatában, így felvetődik, hogy ezek felhalmozódását gátló, vagy akár visszafordító mechanizmusok jótékony hatásúak lehetnek a betegségben. Most igazolódni látszik ez a felvetés egy svájci kutatócsoport eredményeinek fényében. Patkányokon végzett kísérleteik során a szerzők egy olyan fehérjét használtak, amit élesztőgomba sejtekből vontak ki, és aminek feladata, hogy védje a sejtet a fehérje-aggregátumok felhalmozódásától. A Hsp104-nek nevezett, és emlősöknel nem található protein drámaian csökkentette az aggregátumok képződését és az idegsejtek pusztulását. Laboratóriumi vizsgálatok során arra is fény derült, hogy a Hsp104 nem csupán az aggregátumok kialakulását gátolta, de aktiválta azokat az enzimeket is, ami a meglévő aggregátumok lebontását végezte. A szerzők szerint a Hsp104 egy új lehetséges stratégia a Parkinson-kóros egyének kezelésére, de még további vizsgálatokra lesz szükség, hogy megtaláljuk a Hsp104 biztonságos bejuttatási módját az agyba.

## Megelőzhető-e a prosztaták gyulladáscsökkentőkkel?

Amerikai kutatók nemrég végzett kutatásából kiderül, hogy azoknál a férfiaknál, akik rendszeresen szednek aspirint, ibuprofent vagy más, nem-szteroid gyulladáscsökkentőt (NSAID), alacsonyabb a prosztaták rizikójának felmérésére használt úgynevezett tumormarker, a prostata-

specifikus antigén (PSA) szintje. A kutatók hangsúlyozzák, hogy ez nem feltétlenül jelenti azt is, hogy a gyulladáscsökkentők csökkentenék a prosztaták kockázatát, és nem javasolják, hogy a férfiak elkezdjék rákmegelőző céllal szedni a gyulladáscsökkentőket. Egyelőre nem lehet tudni, a vizsgált férfiak közül hányánál alakul ki ténylegesen prosztatarák. A kutatók az Egyesült Államok Népegészségügyi Központjának (US Centers for Disease Control and



Prevention, CDC) 2001 és 2002 között szervezett Nemzeti Egészségi és Tápláltsági Állapot Felmérésén (NHANES) részt vevő, 40 évnél idősebb 1319 férfi adatait tekintették át. Összefüggést kerestek az alkalmazott NSAID kezelés (aspirin, ibuprofen) és a PSA szint között. Azt találták, hogy az NSAID készítményeket rendszeresen használók PSA szintje 10%-kal alacsonyabb, mint a gyógyszert nem szedőké. Egy másik, de nem NSAID típusú gyulladáscsökkentőt, az acetaminofent szedőknél hasonló trend volt megfigyelhető, de a különbség nem volt statisztikailag jelentős. A kutatók összegzése szerint eredményeik arra utalnak, hogy a rendszeres NSAID szedés csökkenti a szérumban a PSA szintet. Nem tisztázott, hogy a prosztaták rizikót csökkentő határról van-e szó. Óva intettek attól az elhamarkodott következtetéstől, hogy az alacsonyabb PSA érték alacsonyabb rákrizikót jelentene, dacára annak, hogy korábbi vizsgálati eredmények szólnak amellell, hogy egyes fájdalomcsillapítók csökkenthetik a prosztaták veszélyét. Kiemelték, hogy az emelkedett PSA szint háttérben nem csak daganat állhat, okozhatja többek között gyulladás is, ami néha, de nem minden esetben jár együtt rákkal. Az, hogy a PSA érték alacsonyabb, jelentheti azt is, hogy változatlan rákrizikó mellett csökkent a gyulladás mértéke. Elképzelhető az is, hogy a nem szteroid gyulladáscsökkentők csökkentik a PSA szintjét, ezáltal elfedik a prosztaták kockázatának mértékét, miközben a valós veszély változatlan marad. A kezelőorvosnak fontos tudni, hogy a betegek milyen gyógyszereket szed, ugyanis egyes gyógyszerekről már eddig is ismert volt, hogy csökkentik a PSA szintjét (például a jóindulatú prosztata meгна-



gyobrodásban a mirigy méretét csökkentő gyógyszerek); mostantól a gyulladáscsökkentőket is számításba kell venni.

## Önmegegyőztetés és intelligencia

Amerikai kutatók azt vizsgálták, hogy mi a kapcsolat az önmegegyőztetés és az intelligencia között: ehhez az agy egyik speciális területére, a prefrontális agykéreg működésére fókuszáltak. Ez az agynak azon része, ami a komplex problémák megoldásában és a többcélú helyzetek értelmezésében játszik szerepet. „Egy ideje már tudjuk, hogy az intelligencia és az önuralom kapcsolatban állnak, de nem tudtuk, hogy miért. A mostani vizsgálat egy speciális agyi szerkezet szerepét kutatta, ami a fejlődés során az egyik legutoljára kialakult területe az agynak” – mesélték a kutatók. A vizsgálat során 103 egészséges felnőttet egy sor szituációban vizsgáltak, ahol nagyobb összegekről kellett döntéseket hozni a jelenben és a jövőben. Ilyen kérdések hangzottak el: „A vállalkozásból most venné ki a 2000 dollár nyereséget, vagy nyolc év múlva, amikor már 40 000 dollár lesz a nyereség?” Különböző összegekkel és időtartamokkal dolgoztak a kutatók. A résztvevők ezután intelligencia- és memória-teszteken is részt vettek. Egy külön napon funkcionális mágneses rezonanciavizsgálat is történt, miközben a résztvevők a rövid távú memóriát terhelő feladatokat oldottak meg. Azoknál a pácienseknél lehetett a legmagasabb agyi aktivitást mérni, akik a legmagasabb pontokat érték el az intelligencia-vizsgálatok során, és a legnagyobb önmegegyőztetést mutatták. A rövid távú memória teljesítőképessége is összefüggést mutatott az intelligenciával. A szerzők szerint ezek a tapasztalatok segítséget jelenthetnek abban, hogy fejlesszük az önuralmunkat. „Az önmegegyőztetést befolyásoló tényezők ismerete egy sor fontos viselkedési mintában játszik szerepet, a nyugdíjas évekre való gyűjtéstől kezdve a fizikai és lelki egészség fenntartásáig” – fogalmaztak a kutatók.

## Az aurával járó migrén veszélyes

Az orvosoknak megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a migrén speciális formájával, az aurával járó migrénnel küszködő betegeikre, mivel esetükben fokozott a szív- és érrendszeri katasztrófák (mint például az agyi infarktus (stroke) és a szívinfarktus) kockázata, hangzott el egy Londonban megrendezett ideggyógyászati konferencián. A migrénhez társuló aura jelentkezik látászavarként, vilámszerű vonalak vagy felvillanó pöttyök formájában, illetve zsibbadásérzésként. Felnőtteknél az aura a fejfájás előtt jelentkezik, gyermekekben egyidejűleg léphet fel a két tünet. A kutatást végző amerikai orvosprofesszor beszámolt arról,



hogy az aurával társult migrénnel küzdő 45 évesnél idősebb nők körében négyszeres a stroke kialakulásának kockázata, még akkor is, ha szív- és érrendszerük állapota – beleértve például a vérnyomásértéküket, testtömeg-indexüket és koleszterinszintjüket is – egyébként kedvező. Azok a fiatal nők, akik aurával járó migréntől szenvednek és dohányoznak is, velük egykorú, dohányos, de nem migrénes társaikhoz képest nyolcszor nagyobb stroke rizikóval kell szembenézzenek. Az orvosoknak kísérletet kell tenniük a rizikófaktorok csökkentésére, és aurával kísért migrénes nőbetegeiket nagyon határozottan le kell beszélniük a dohányzásról. Ezen túlmenően, a szív- és érrendszeri katasztrófák egy másik kockázati tényezőjét, a fogamzásgátló tabletták szedését is indokolt lehet átgondolni, alternatív szülésszabályozási módszerrel helyettesíteni. A kutatók további vizsgálatokat tartanak szükségesnek az aurával járó migrén és a szív- és érrendszeri betegségek kockázata között fennálló összefüggést illetően. Kérdés például az is, vajon az aurával járó migrénes epizódok megelőzésével csökkenthető-e a beteg érrendszeri kockázata.

## A kövérség génje

A gének tehetősek felelőssé azért, ha valaki kövér, de rendszeres testmozgással a rossz örökség legyőzhető. Tudósok szerint az európai ősöktől származó amerikai fehérek mintegy 30 százalékánál megtalálható az a génvariáns, amely elhízásra hajlamosít. A kutatók az amish közösség körében végeztek vizsgálatot, melybe 704 önkéntest vontak be. Tudvalevő, hogy az amishok 19. századi falusi körülmények között élnek. A férfiak a földet művelik vagy ácsmunkát végeznek, a nők legtöbbször sok gyereket nevelnek. Autóba nem ülnek, és nem használnak semmiféle modern gépet vagy eszközt. Nekik tehát könnyebb az elhízás ellen küzdeniük. A vizsgálatból kiderült, hogy a génvariánst hordozó amishok nem



híznak el jobban, mint azok, akiknél a gén normál változata van jelen, tehát nem hajlamosak az elhízásra. Bár a fizikai aktivitás mindenkinek ajánlott, a vizsgálat egyértelműen utal arra, hogy a génavariánst hordozóknak különösen ügyelniük kell a kellő mennyiségű testmozgásra. Az egyik szerző, dr. Soren Snitker, a marylandi egyetem kutatója szerint nem lehet elvárni, hogy az emberek lemondjanak a modern kor nyújtotta kényelemeiről, és egészségük érdekében térjenek vissza a 19. századi körülmények közé. Minden mozgás számít azonban, és a napi mozgásmennyiséget nem is olyan nehéz egy kis odafigyeléssel elérni. A napi több órás TV-nézés helyett például sétáljunk. Lift helyett menjünk fel a lépcsőn, ne ülünk kocsiba, hanem menjünk gyalog, és rendszeresen járjunk úszni. A kutatók szerint ma még nem világos, hogy az elhízással kapcsolatos ún. FTO-gén hogyan befolyásolja a súlyfelesleg kialakulását, de valószínűleg a táplálékbevitelt szabályozó fehérje működésére hat. Ez a gén csak akkor okoz gondot, ha valaki nem mozog eleget, egyébként nem számít, hogy a normál gént vagy annak variánsát hordozza-e. A kutatók megjegyzik, hogy eredményeikkel távolról sem azt kívánják mondani, hogy akiben nem található meg az elhízás génje, annak nem kell mozognia.

## Új megoldás a köszvényre

Amerikai kutatók egy olyan gyógyszert fedeztek fel, ami a húgysavszint szabályozásával segítséget jelenthet a nehezen beállítható köszvényes betegek számára. A köszvény kialakulásában kulcsfontosságú folyamat, hogy a vérben túl sok húgysav jelenik meg. Ez lehet akár a fokozott képződés eredménye, akár a szervezetből való lassult kiürülés következménye. A többletként jelen lévő húgysav kristályokat alkot az ízületekben – elsősorban az öregujjban, a lábfejben, a bokában és a térdben –, és fájdalmas gyulladás kialakulásához vezet. A kezelés olyan gyógyszerekkel történik, amelyek csökkentik a húgysav szintjét a vérben. Sajnos azonban néhány beteg nem tolerálja ezeket a gyógyszereket, vagy nem sikerül panaszmentességet elérni. A legújabb kutatások során sikerült egy olyan molekulát kifejleszteni, ami a húgysavmolekulákat olyan vegyületekké alakítja, amelyek jobban oldódnak, így könnyebben kiürülnek a szervezetből. „A kezelés során általában az a cél, hogy a szérum húgysav szint 600 milligramm per deciliteres szint alá csökkenjen, ezt az új gyógyszer nagyon gyorsan eléri” – fogalmaztak a kutatók. – „Talán az a legfontosabb, hogy ezt a hatást azoknál a betegeknél is kifejti, akiknél a korábbi terápiás próbálkozások kudarcba fulladtak.” A kutatók a peglotikáz nevű molekula hatását 41 betegen vizsgálták. A pácienseket véletlenszerűen négy csoportba osztották, és 12 héten át kéthetente 4 vagy 8 mg, illetve négyhetente 8 vagy 12 milligramm gyógyszert adtak. A vizsgálat során azt tapasztalták, hogy az injekcióval beadott gyógyszer hat órán belül csökkentette a páciensek húgysavszintjét, és ez a hatás

a két magasabb dózist kapó csoportban fennmaradt végig a vizsgálati idő alatt. A kezelés során a páciensek 88%-ánál következett be a köszvény fellángolása. A leggyakoribb szövődmény a vesekő, ízületi fájdalom, vérszegénység, fejfájás, izomfájdalmak, hányinger és láz voltak. A szerzők szerint a legtöbb mellékhatás enyhe súlyosságú volt. A szabadalmazott gyógyszerrel való további tapasztalatokat októberben teszik közzé a szerzők, az Amerikai Rheumatológiai Szakmai Kongresszus éves ülésén.

## Sugárkezelte spenót és jégsaláta

Az Egyesült Államok élelmiszerbiztonsági hivatala jóváhagyta a spenót és a jégsaláta sugárkezelését az *E. coli* és *Salmonella* baktériumok elpusztítása céljából. Az ételmérgezést okozó baktériumok több járványt is okoztak a közelmúltban, ezek egy része a boltokban árult fertőzött zöldségekből indult ki. A rendelkezés nem teszi kötelezővé a besugárzást, csupán engedélyezi azt. A sugárkezelés biztonságos, és nem befolyásolja a zöldségek tápértékét. Bár a kezelés valamelyest csökkentheti az A-vitamin és folsav mennyiségét ezekben a növényekben, de a hivatal szerint ez





nem olyan szintű, hogy vitaminhiányhoz vezessen. Az is kiderült, hogy a sugárzástól nem válnak ezek az élelmiszerek radioaktívvá. Az élelmiszeripar elégedett a döntéssel. „Egy-egy több eszköz lett arra, hogy az egészséges és jó ételeket biztonságossá is tegyük” – fogalmazott az amerikai Zöld-séggyártók Szövetségének elnökhelyettese. Az ételek sugárkezelése nem új találmány. Már 1986 óta lehetőség van egyes élelmiszerek sugarzására, azonban az eddig érvényes szabályok nem tették lehetővé a kórokozó baktériumok elpusztításához szükséges dózisok alkalmazását. Várhatóan kevéssel drágább lesz a besugározott zöldség, azonban a biztonság növekedése meg fogja haladni az áremelkedés mértékét. Az előírások ezen felül egyértelműen megkövetelik, hogy a besugározott termékeken címke hirdesse a sugárkezelés megtörténtét. „Egelőre nem tudjuk, hogy mekkora igény lesz ezekre a termékekre” – fogalmazott a szövetség egy szövegírója. – „Először kevéssel kezdünk, hogy lássuk, hogyan fogadják a vevők az új terméket. Később azután lehetséges a kínálat növelése.” A sugárkezelés nem ad végleges megoldást az élelmiszerbiztonság összes kérdésére. Ez az eljárás a folyamat legvégén sterilizálja ugyanis az élelmiszereket, az érdekvédő szövetségek szerint a biztonság-nak viszont már a folyamat elején, a farmokon meg kell lennie. „A megfelelő termesztési, higiénikus, és feldolgozási tényezők továbbra is mind megkövetelhetők, ezeket szorgalmazni kell a besugarzás bevezetése után is” – értett egyet az termelőszövetség elnökhelyettese is.

## A marihuána megöli a baktériumot

A marihuána egyes összetevői hasznos fegyvernek bizonyulhatnak a többféle antibiotikum ellen is immunitást mutató MRSA baktérium elleni harcban. Olasz és brit kutatók ötféle kannabinoidot teszteltek különféle MRSA (*Methicillin rezisztens Staphylococcus aureus*) törzseken. Mind a három molekula baktériumölő hatást mutatott a laboratóriumi vizsgálatok során. Néhány mesterségesen előállított kannabinoid is baktériumölő hatásának bizonyult, ezek hatásmechanizmusa más, mint az eddigi antibiotikumoknak, így lehetséges, hogy ezek a molekulák meg tudják kerülni a kórokozók rezisztencia-mechanizmusait. A vizsgált molekulák között kettő is van, ami egyáltalán nincs hatással a hangulatra. A Journal of Natural Products oldalain a szerzők a marihuána antibakteriális hatását vizsgáló további kutatásokat szorgalmaznak. „Egyre több az olyan fertőzések száma, aminek a hátterében jelentős gyógyszer-rezisztenciát mutató kórokozók állnak” – figyelmeztettek a szerzők. – „Sürgős szükség van új antibiotikumokra, ennek ellenére az elmúlt 30 évben csak egy új antibiotikum-csoportot fedeztek fel. A növényekben számtalan, eddig fel nem fedezett antimikrobás hatású molekula van.”



## Kései gyerek, hangulatzavar

Gyakoribb a bipoláris hangulatzavar azoknál a gyermekeknél, akik idősebb apától születnek, derül ki egy svéd vizsgálatból. „Azok a gyermekek, akiknek az édesapja megtermékenyítéskor 55 évnél idősebb, körülbelül 37%-kal magasabb kockázatot viselnek a bipoláris hangulatzavarok szempontjából, mint azok a gyermekek, akiket apjuk még a húszas éveiben nemzett” – fogalmaztak a szerzők. A bipoláris hangulatzavar – más néven mániás depresszió – egy súlyos hangulatzavar, amely során mániás és depressziós állapotok felváltva követik egymást. A mostani vizsgálatban több mint 13 000 svéd vett részt, akiknél bipoláris hangulatzavar volt kimutatható. Az elemzések során a szerzők azt találták, hogy minél idősebb volt a résztvevők apja, annál nagyobb valószínűséggel alakult ki ez az állapot. A kutatók szerint ez a jelenség genetikai okokra vezethető vissza. „A nőekkel szemben a férfiak ivarsejtjei folyamatosan osztódnak az élet során, ami növeli a DNS-ben létező másolási hibák számát” – emlékeztettek a kutatók. A magasabb apai életkor más pszichiai rendellenességek, így az autizmus és a skizofrénia szempontjából is kockázatot jelentenek, ezt már korábbi vizsgálatok igazolták. Hasonló jelenség az anyák magasabb életkora kapcsán is megfigyelhető volt, de korántsem volt ilyen kifejezett összefüggés. Svédországban a lakosság körülbelül egy százaléka szenved bipoláris hangulatzavarban.

-latyak-  
bartha.zoltan01@yahoo.com



# GÓLYATÁBOR 2008

## Tábor-Mámor á la Gólya

Egy sms: „...az OFIK hivatalos tájékoztatása szerint Ön felvételt nyert...” Egy megszólítás: „Kedves (pre)Gólya!...” aztán egyre kivehetőbbé válik az a bizonyos „ellenszer, mely egyedül üdvözítő”, a GÓLYATÁBOR, ahol majdan eléd tárják, a teljes valóságot a maga szörnyű mivoltában”... és lőn.

Lázás pakolódás, körömrágás, megérkezés. Gyanúsán szimpatikusnak látszó egyének felvilágosítást adnak a legújabb ÁNTSZ-es rendelkezésről, mely a táborlakók abszolúte makulátlanná, betegség-, kór- és mifenementessé tételéért felel. Ennek eredményeképpen a megszeppent gólyácskák (erősen diszkó)füstös fertőtlenítésen esnek át, ami után az állítólagos grafológiai vizsgálatokkal igazolt „legjobb csapatba tartozás” valóságtartalma szinte megkérdőjelezhetetlennek tűnik. Megy a kábítás ezerele, kérem szépen... és még az első negyed órán sem vagyunk túl.

Gyors ismerkedés, bemutatkozás... és persze: a Himnusz. Akit a latin szöveg még nem is térítene ki hitéből (tekintve gyatra fordítói tudását), a magyar strófák lényegre és – egyéb fajokkal (jogász, közgazdász) szembeni – elsőbbségre törő jellege villámgyorsan egyfajta hozzáállás-deformációt indít be. Így az aznap esti vetélkedőn kis gólyáink már csak úgy vedelik a vodkát, sört, tejszínhabot, illetve élvezik/szenvedik eme tevékenységekhez rendelt álló avagy fekvő pozitúrákat. Mások futnak, ne adj’ isten táncolnak; s a szédülés közeli állapot vagy az erősebbik nemhez tartozók (magassarkú-miniszoknya vs. melltartó-tanga) szerelése a mozgáskoordinálatlanság és tájékozódáshiány eleddig ismeretlen magasságaiba repíti a gyanútlan résztvevőket.

Majd újabb napra, fáradt szemekre, kajára virradunk. A májkrémes zsemle ellenállhatatlan íze mintha az egész tábor ideje alatt érezhető lenne... és tényleg...

A reggelit követő előadások hossza azonban kimondottan a jól helyezkedőknek (értsd hangfal általi takarás, lehetőleg talaj közeli állapot) kedvez, akik – nem ritkán bármiféle tudá-

tosság nélkül – minden felszólalást megtisztelnak jelenlétükkel.

... és elérkezik a várva várt harmadik nap. Először per „Badacsonyi kirándulás”. Majd „A bortúra”. Aztán a kép kezd lassan elhomályosulni. A nap további részében eme állapot hol felerősödik, hol egyéb irányban változik, de ez természetszerűleg betudható a borpárás levegőnek, a játszótér menti „helyi detox” felettébb barátkozó és arcpirító légkörének, valamint a „teniszezés” (az egyik legnagyobb koordinációs – és egyéb – képességet igénylő sportág) kimerítő gyakorlásának. A hazafelé tartó komp vízen elszenvedett 360 fokos fordulatának hála, aki eddig bírta is cérnával – a túlpartot rohamosan közeledni érezvén – valahogy jobbnak lát egy kevésbé zsúfolt helyet kilőni magának (ugyebár a rutin és az évek...).

Ilyen események után a sportnapi programok (úgy, mint agresszió-levezető paintballozás, kötélhúzás avagy a lödd előre-fuss utána íjászkodás) már-már nyugdíjas-közeli tempóval hozzák zavarba a meredten előre bámulókat...

Este vetélkedő Chapter 2. Nos, ez az a napirendi pont – instruktori figyelmeztetés után szabadon – amikor bármiféle bátorságszerzés melegen ajánlott. Ezt az esti menü roppant változatossága kívánja meg: sör-tejszínhab-hagyma, az eredeti ízek kedvelőinek, ketchup-mustárkombinációk bikiniágyon, s a botfűlűek-fahangúak sikerélménye után egy kis zenés-táncos bi-mono-(majd zászóló)-kinis előadások igyekeznek maximálisan kielégíteni a zene és művészet szerelmeseit.

(S ha valakit esetleg fenemód izgatna a dosztojevszkiji bűn és bűnhődés lélektisztító folyamata, netán a szolgálk felszabadításának történelmi hitelessége, lelkiismeretfurdalás nélkül forduljon hőn szeretett főszerkesztőnkhez, és biztos vagyok benne, hogy kimerítő felvilágosításban lesz része...)

Végezetül pedig egy hatalmas habparty koronázza meg az eleddig is nívónak számító tábori programot, melyen bárki kitáncolhatja a szombat esti „Stand up comedy” okozta nevetőgörcsös hasizomlázát.

S hogy a tábor milyen hatással van a gólyák fejlődő szervezetére? Nos, ezen a ponton a vélemények egyértelműen megoszlanak. Ami engem illet, az a minimum, hogy a Medikusok!!! elnevezésű felettébb ritka faj ezen túl védetté nyilvánítatik. A magyarázat pedig roppant egyszerű: tessék egyszer részt venni egy ilyen négynapos kiruccanáson.

Ugyanis idén – a „mai fiatalok” szóhasználatával élve – ez a tábor ütött... Nem kicsit. Nagyon.

-@ndy-  
(tensi.6@hotmail.com)





# PUBLICISZTIKA

## Nyári munka – avagy ki nevet a végén?

A cikk szereplői kitalált alakok, benne csúnya szavak hangzanak el, megtekintését semmilyen korosztálynak nem ajánljuk.

A vizsgaidőszak után, mikor már nem hullott a hajam, nem rágtam mániákusan a körmöm, kezdtem szépekről is álmodni, felléptem ETR-re megkukkantani, hogyan is állok anyagilag? Rápillantottam a kifizetett összegek listájára. Az egyenlegemmel hasonlóságot mutatott az első két számjegy, csak a nullák hiányoztak a végéről. Nem mintha olyan tetemes lett volna az a pénz, amit az egyetemről kaptam – persze magának tanul elsősorban az ember.

Tehát kezdetét vette egy újabb rémálom: a diákmunka. Dolgoztam már tavaly is, de ehhez a nyárhoz képest az előzőt röpké ízelítőnek sem nevezném.

Akadályok már az első lépcsőfokon, nem... már a bejáratnál. Ugyanis a diákközvetítő ajtaját húzni kellett volna, nem tolni. Betudtam a reggeli tornámnak. Munka van, csak munkahely nincs. Sok a diák, a pultnál lány áll, így a csábos mosolyomat kacsinatásokkal felturbózva sem vethettem be. Maradt a tábla csoki, amit igazából a bátyám születésnapjára vettem. Ennyit megér, gyözködöm magam, és fogcsikorgatva megkínálom vele a szóké, majd mintha ott felejtettem volna, elsurranok.

Láss csodát, délután csörög a telefon. Éjszaka megfelelő-e? Hát hogyne, nappal úgyis csak izzadni tudnék, akkor inkább alszom. Egy havi éjszakázás után már meg se kottyán, ismerem a praktikákat, mivel tudom magam ébren tartani: zöld tea kávéval ízesítve, ginzeng rágcsálása, az agyszerkentő vitaminokat most félretehetem.

Egy hűtőipari cégnél kaptam munkát. Fehér köpeny, hazaérkeztem! Hajháló, nem baj, ez lesz az új szexepilem, és ahogy látom, én vagyok a legfiatalabb a gyárban. Még nem visszerek a lábaim a több tíz évi álldogálástól, nem hullottak ki a fogaim és nem fájnak az ízületeim a folyamatos hidegtől. Abban bízom, egy hónapi munka ezen a helyen nem fog megártani, legalábbis nem ennyire. A gyárba nyersen érkeznek a zöldségek, amiket majd mosnak, szeletelnek, gyorsfőznek és -fagyasztanak több-kevesebb eredménnyel. A mosásnál sárga gumikesztyűben (most dolgozik vagy takarít?) válogatom a zöldbabot. Nini, vagyis Ááá! Egy egér! De nem sikerült túlélnie a fürdetést. Láttam idősebb nőket, akik annyira undorodtak tőle, hogy inkább hagyták, hadd menjen. Egy kicsivel több fehérje nem árthat meg senkinek.

A békák vígan ugrándozva érkeztek hozzám, mentőakciókat szerveztem a műszakvezető nem nagy öröme. Aztán kezdetét vette a kávészünetekben az ismerkedés, vagyis inkább becses személyem boncolgatása, no nem véresen komolyan. Az első hét végére memoriterként tudtam a családom és jómagam rövid, de annál velősebb történetét. Igyekeztem az izgalmas részleteket elhallgatni, ugyanis a gépek olyan hangosak voltak, hogy mindenki ordibált. A fülembé.

Szagok. Ezt leírni nem lehet. Hm, a lejárt szavatosságú tej, aminek a doboza robban a legkisebb érintésre, és folyni már semmi esetre sem. Hozzá egy evőkanányi olajos hal és két cent ammónia. Vélemény?

A kukorica-szezon lett szívemnek a legkedvesebb. Megbízta egy igazán komoly feladattal: a piros és a zöld gomb nyomogatása, amit még az érkező és távozó teherautók koordinátaival is összhangba kellett hozni. A gyár udvarán térdig ért a kukoricalé-csuta-csuhé egyveleg. Közös ötletünk volt egy disznótelep létesítése az augusztusi időszakra, hiszen mire beszákolják az utolsó húsz kiló kukoricát is, vágósúlyban lett volna az összes malac.

Mit csináljunk a felesleggel? Nyomtassunk matricát, és csomagoljuk újra! Tényleg praktikus.

Szerencsém volt egy másik munkahelyhez is. Ahol a legkisebb is számít. Igen, a legkisebb is, amit ki tudnak sajtolni belőled. Fél órával korábban kell érkezni és munkába állni, hogy az ebédidőt ledolgozd. Ki látott még ilyet? Csak egyszer mehetsz ki, ha csak vécére is, és nem töltenéd az öltözőben a harminc percet. A portások kegyetlenek. Lehet, kimosták az agyukat. A jelszó pedig, amire a programjuk beindul az, hogy diák. Amit a vásárlók néha nem vesznek észre, bár pont szem (mell) magasságban nyomták a pólóra. És egyszerre ötven esnek neked, mit hol merre mennyiért méretben vagy raktáron selejt kiszakadt azonnal... nézek, néha bájosan szempillát rebegtetek, és nagyokat nyelek. Bár az elfojtott düh elvileg nem tesz jót senkinek.

Azt hittem, az utolsó nap lesz a legboldogabb, de sajnos az tartott a legtovább. A hangszórókból idegölő, butító zene, aminél még az óvodás gyerekdalok is jobbabbak, egyedül vonszolom a raklap ásványvizet, ugyanis a diákok nagy része már régesrég nem dolgozik. Végre hat óra. Az eső már elállt, a karikáimmal a szemem alatt hálásan nézek a buszsofőre, mintha a megmentőm lenne. Félig a mellettem lévő vállára aludva azon töprengök, hogyan tudnék jövőre spórolni, hogy ezt elkerülhessem.

Azt hiszem, sehogy.

-zsiki-

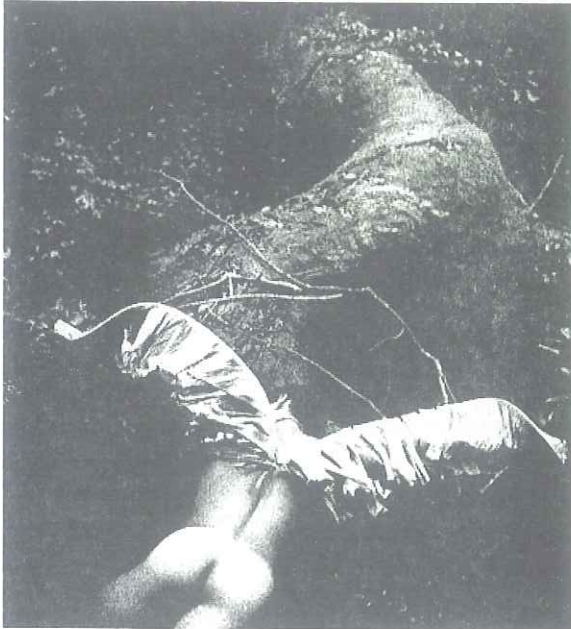


## Törött szárny és egyéb obligát alkatrészek

### Mottó:

„...mert még a legnyomorultabbnak is van olyan lelki kincse, mely belőled hiányzik. Kifogásolni, fölényeskedni bárki tud; tanulj meg mindenkitől tanulni.”

(Weöres Sándor, Útravaló, A teljesség felé)



Éppen néhány órája az éjszaka legyőzte a nappalt. Más megközelítésben, visszavette jogos jussát, amit akkor vesztett el, amikor hajnalhasadáskor legyőzte a nappal. Az erő diadalmaskodik, de ne feledjük, az, ami olykor erő, könnyen gyengeségbe fordulhat, hiszen a nyers akarat a jó szándék nélkül semmit sem ér, így az önmagáért való általában hamar elmúlik, kiveszik tüze. Jogos a kérdés, amely felmerül az Olvasóban: vajon mit akare cikk írója, miért állítja párhuzamba az éjszakát és az erőt?! E pillanatokban a legjogosabb a kérdés, amikor az éjszaka néhány órája legyőzte a nappalt.

Elkövettünk a gólyatáborban egy huncutságot; azokban az időkben született szleng szerint, *csináltunk egy csalást*. Történt, hogy egy felsőbb éves beépült a gólyák közé, komoly bonyodalmat, vagy még inkább értetlenséget okozva a befogadó csapatban. Kétélű volt a karakter, mint a steroidkezelés: egyszerre tehetetlen és végtelenül földöntúli, ugyanakkor naprakész és nagyszájú, éppen hogy nem kötekedő. A csalás egy napig tartott, a szervezők a cinkosok mézédésében fürdöztek, a gólyákról pedig már tudunk, ha valamit, hát mindent.

Igazából a tréfának a *Kísérelt* címet is adhattuk volna, a szociológusoknak komoly, szerteágazó gyönyörérzetet okozva. Szinte az első pillanatban beindult a csoportdinamika:

mindenki röhögött a szerencsétlenül; nem a háta mögött, nem kendőzve, hanem egyenesen *Mihályunk* szemébe. Holott nem volt egyéb bűne, mint az, hogy különbözött. Nyilván, eltűzött volt a megjelenés, de ez nem zárja ki a megtörténhetőség lehetőségét. Lehetett volna egy a sok közül, aki éppen annyit tett le az asztalra, mint a többi kifogástalan, és ennek köszönhetően felvették az egyetemre. Nyilván, a tréfa kieszelője szeretett volna minél több bőrt lehúzni a helyzet-komikumról, ezért eltűzöttan ripacs volt, aki kannaszám öntötte az olajat a tűzre, de ez nem zár ki semmilyen lehetőséget, nem old fel senkit, és azokat is elgondolkodtatja, akik láttak már hasonlót élőben. A történetben annyi a tanulság, akár a csalódott Édesanyák piacán az elcserélésre váró gyermek.

Balázska volt az áldozat a rendszerben, a tökéletes állatorvosi ló: azt hiszem, rögvest érezte, hogy itt van egy gyenge, törött szárnyú (mindkét!) gólya, akin ki lehet tölteni mindazt, amit. Akinek be lehet szólni, akit lehet macerálni, ha éppen nincs érdekesebb program – tehát markában érezte a gyeplőt.

Persze, volt az egyszerű felsőbbrendű, aki taposni való pomak nézte a Srácot, és nem látott benne egyebet, mint saját tündöklő fényének reflexióját, azt a fényt, aki le sem hajol a porba.

Aztán a Leányokban (az Isten adta Nők!) kihajtott az Édesanyaság csodálatos csírája: megszületék a részvétel, amelynek köszönhetően szárnyuk alá akarták venni Misikét, megóvni, mert a szó erejében bíztak, ami átütötte mindazt, ami a nevetés morzsáiból szívükre hullott – keményedett. (Az Isten áldja meg őket!)

A komédia folytatódhatott volna tovább. Valószínűleg ádázabb lett volna az állat és számsuhogóbb az angyal. De a gép megállt, s alkotó híján a komédiás visszabújt eredeti bőrébe, hogy tovább játssza mindazt, amit élet gyanánt reá mért az Isten, főpróba és rendezői instrukció nélkül.

Most pedig az olvasó lehetőséget kap, hogy válasszon, a mérleg melyik serpenyőjébe ül: oda, ahol a hatalom van, lángban izzó, lelkiismeretet nélkülöző, földi kacatokkal, vagy amoda, ahol a lélek számsuhogásában palánták virulnak, melyek jó földbe kerülve a jóság gyümölcsseit hozzák. Tessék szépen választani! (Szerencse. Kovácsműhely. Üllő. Kalapács. Csengés.)

A lényeg a szabad akaratban rejtezik. Meg abban, hogy talán Balázs is tanult valamit, ami egy életre szól. A *Komédiás* feltétlenül; többet, mint amennyit legmerészebb álmában remélni mert volna. Pláne, hogy efféle gondolat nem is ostromolta koponyáját!

A tanulság élethosszra szól: a törött szárny összeforr, még, ha az alányúló mozdulat több energiát is emészt (?) fel, mint a szimpla megvetés. De a számsuhogás a jutalom. A szárnyak szépséges suhogása...

-vj-

j\_vancsodi@yahoo.com



## 90-es évek gagyi slágerei

## PRO ÉS

*„Hol volt, hol nem volt: élt egy szamuráj!  
Igazi mesemondó nagy király!  
Nagy az, aki nagy, aki kicsi, az kicsi!  
Hiszi a piszi, aki elhiszi!”*

Ez most kivételesen nem egy Haiku, hanem idézet az Ámokfutók Szomorú szamuráj című nagyszerű slágeréből, mely annak idején örökre bevészte magát mindannyiunk képzeletbeli toplistájának márványtáblájába. Nem is értem, hogy miért bánt az idő és az ép eszű emberek többsége ilyen méltatlanul ezzel a számmal. Kérdem én: Miért hagytuk, hogy ez az egykor tündöklő ékkő homályba vesszen a magyar zeneipar csillagos egén? Hasonló érzések támadnak fel bennem a kiváló zeneszerző, Kozsó többi remekművére gondolva is. Ő az az ember, aki az értelmetlen dalszövegek írásánál és a több százézet erő hajtincsenek növesztésénél már csak a magyar Backstreet Boys-utánpótlás sorozatgyártásához értett jobban. Hisz ki ne emlékezne még a Picasso Branch-ra vagy a Shy Guys-ra, kik büszkén hirdették magukról, hogy többen közülük orvosi, illetve műszaki pályára készültek, de leküzdvén kiolthatatlannak látszó tudásszomjukat, mégiscsak a kigombolt ingben való mellkasvillogtatást választották némi ugrabugrálással ötvözve. Ehhez azt fűzném hozzá, hogy: Respect!

Viszont szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy ezek a zenekarok valahol mégiscsak élen jártak a szocializmusból ocsúdó, valami újra, nyugatibbra vágó magyar zenei igény kielégítésében, ha úgy tetszik, a magyar pop korai zsenjei voltak. Ez idő tájt próbáltuk kevésbé fejlett szórakoztató iparunkat felzárkóztatni a nemzetközi szintre, és igyekeztünk minél jobban lekoppintani a külföldi előadókat, ami – valljuk be őszintén – kevés kivétellel a mai napig nem sikerült. A probléma talán abban gyökerezik, hogy nem a megfelelő DNS-t vettük képzeletbeli muzikális transzkripciónk templátjául. Tehát nem az amúgy is silány, élvezhetetlen tini popot kellett volna lemásolni (lásd Vengaboys – Bubble Gum párhuzam), hanem ha már másra hajaztunk, akkor legalább olyan előadókat kellett volna példaképpül venni, akiket akár még talentummal is megáldott az ég.

Ám de nekem most az a feladat, hogy meggyőzzek arról Téged, Kedves Olvasó, hogy miért is állhatnak a 90-es évek popslágerei valahogy mégis közel a szívünkhöz, úgyhogy engeddd meg, hogy egy időutazásra invitáljalak, mellyel talán segíthetek emlékhromot előidézni benned, hogy eszedbe juttassam zsenge tini korod legszebb élményeit! Természetesen mindezekből Krisz Rudit ki fogom hagyni.

A zenei felvilágosodás időszakában bizony lánybandákból sem volt hiány Magyarországon. Talán az első nagyszerű a Bestiáktól az „A reggel túl messze van” című szám volt, ami bombaként robbant, és még Kozsó egyeduralmát is képes volt meggingatni. Aztán jött a Baby Sisters a „Szeresd a

testem, baby, végtelen maraton...” kezdetű ópusszal, aminek azóta is keressük az értelmét. A szólókarriert befutott női előadók közül a még ma is népszerű Ágnes Vanilla érdemel említést, de talán nála is nagyobb sztár volt Tunyogi Orsi, kinek a „Ha lemegy a nap” című dala a mai napig az olds partyk elengedhetetlen résztvevője, ahol együtt kiabáljuk, hogy: „Egy fiú kell, ki egy kicsit szexis, ha nemet mondok újra kezdi”. Majd elgondolkozunk rajta, hogy ha már Petőfi vette a fáradságot, hogy rímekben írja műveit, akkor ez a jelen dal szerzőjének vajon miért eshetett nehezére. Alexa „Helló Mr. Szerelem” című számának szövege már legalább nyomokban tartalmazza a költőiség csíráját, bár még lett volna csiszolni valója a szövegírónak. Vegyünk egy kiragadott példát: „Ez nagy gáz, csak gyötör a láz”. Ha már a láznál tartunk, emlékezzünk meg a „Balatoni láz” című megaslágerról a 4F Club interpretációjában, és ne feledkezzünk meg az úrutazós high tech sorozatunkról sem, mely Ūrgammák néven futott, és a főcímdalát, a „Xénia láz”-at a színésznő, Szulák Andrea énekelte. A hasonlóan jó hanggal megáldott előadók közé tartozott még a Padödő, akik az ironikus stílusukért voltak szerethetőek. Életre keltették Szását, Szabó Jánost, és a fájdalmas szakításokba humort csempésző „Nálam szebbet te soha többet nem találsz” című dalt. Az UFO zenekar pedig megajándékozott bennünket egy örök bölcseséggel, miszerint: „Akarok egy férfit, ez nem nagy ügy”. A földönkívüliek számos forró zenét is szereztek, mint a „Nyár van”, a „Tarzan” vagy a „Napolaj”, melyből idézném kedvenc soraimat: „Régen várok már egy monokinis balatoni nőre, aki Nóra vagy Zita, egy szexi parazita, kinek annyit kell csak mondanom: Béla vagyok, szia”. A nyári slágerek koronázatlan királya pedig egyértelműen az „Álomhajó” a Carpe Diemtől, ami a legzordabb, jeges télbe is tud egy kis napsütést csempészni, és eszünkbe juttatja a balatoni nyaralásokat.

Megannyi zenekar van még, akik most nem fértek be ebbe a kis múltidézőbe, de remélem sikerült elérni a kívánt hatást, és talán páran el is látogatnak egy intenetes video portálra, beírják a keresőbe, hogy: Splash - Tedd fel a kezed!, és nosztalgizálnak egyet. (Mellesleg ebben a klipben tűnik fel az első felfújható gumifotel.) Vagy legalább ha legközelebb meghallják valamelyik fent említett dalt a rádióban, vagy a következő Retro bulin, akkor nem arra gondolnak, hogy na, már megint ezt kell hallgatnom, és jól kell rá éreznem magam, hanem titkon maguknak is bevallhatják, hogy bizony kívülről tudják a szöveget! Akit még így sem sikerült meggyőznöm, annak egyet tudok mondani azon kívül, hogy nem kötelező szeretni ezeket a zenéket. Mégpedig:

El tudnád képzelni a B built Szerelem doktor nélkül?

-sakura-



# KONTRA

Eszembe jut a farsangi „buli” általános iskola 6. osztályos koromból. Az évfolyam sztárjával, minden lány szerelmével állok a terem közepén. Énekkari tagságomra büszkén, vérszegény szolfézs tudásomat felelevenítvén próbálunk pontot szerezni csapatunknak. A feladat: elénekelni Happy Gangtól a Kérek egy kulcsot a szívedhez című dalocskát. A tét: néhány Sport szelet, pár téli fagyí és az osztályfőnök házi készítésű egérfánkja. A versenyt megnyertük, bár a szolfészstanár mindig is szapult, mint a csoport egyik legbotfülbűbb tagját. Ki tudja, mire vihettem volna, ha nem Ibolya névvel, hanem mondjuk KoZsóval kerülök kapcsolatba. Elég lett volna egy szintis csávó a hátam mögé, egy pár tajgatipró a lábamra és akár a Bravoban is landolhattunk volna. Abszolút sikert persze csak gyermek



dalszövegekkel könyvelhettünk volna el, pl. tangákról, viharvert, éjszakában tengődő nőkről, gyönyörű álmokról, homokos tengerparton fetregő, múmiává balsamozott testekről, csillagokban tükröződő szerelmi vágyról és természetesen szerelmi bánatról.

Gondolom, sokaknak ismerősen hangzanak ezek a fogalmak, melyek a '90-es évek elejét idézik. Az együgyű dalszöveg és monoton „zene” kombinációja természetesen nem magyar specialitás volt, sok külföldi hasonszórú fantasztikumhoz képest ezek már haladó szintet képviseltek. Emlékszem olyan „slágerekre”, melyekben 5 percen keresztül mindössze egyetlen, sokatmondó állítás hangzott el: u & me forever. Utólag visszagondolva, az igazi szenzáció az volt, mikor egyik kedvenc ovis mondókám, az Ein, zwei, Polizei megzenésített változata felkerült a slágerlistákra. Talán az első 10-be is bejutott.

Divatból kedvelték ezeket a fiatalok vagy netán erre volt igény? Tíz-tizenhárom éves koromban azért volt népszerű ez a stílus a köreimben, mert ez folyt a tv-ből, ifjúsági magazinokból és bizonyos rádiókból is. Az újdonság erejével hatott és kiforratlan identitásunk igencsak befolyásolható volt. Kivételek azért akadtak, nem fogadta be minden korombéli elméje pl. a „Szerelem doktor”-t. (Na jó, ezt én is utáltam.) Néhány klán kitarzott a detroiti rap mellett, mások pedig a halálhörgéses death metalban oldódtak. No, de azóta eltelt 10-15 év. Ha most hallanám meg felszendülni a rádióban, mondjuk a „U & me forever”-t – hogy a fenti példánál maradjak –, minden bizonnyal másik adóra váltanék.

Hogy most döntően milyen irányzat uralja a zenei szcénát, nem tudnám megmondani. Kb. 10 éve nem volt a kezemben sem Bravo, sem Popcorn, zene tv-ke se nézek már... Teljesen elmaradvá azért nem vagyok, mivel a helyijáratokon utazó sutykó nap mint nap gondoskodik a szinten maradásról. A technika fejlődésének köszönhetően a bicepsz-dekknak (vállon, illetve felkaron cipelt rádiósmagnónak) már csak történelmi jelentősége van, viszont a csípőnadrágból kilógó tangagumiba rejtett, hájba ágyazott mobiltelefonról egyáltalán nem nehéz bömböltetni a továbbra is idegtépő, monoton divatzenét.

A ruhatervezők rendszerint 2-3 évre előre tudják, hogyan alakulnak majd az igények a ruhák színét, anyagát, szabását illetően. Mi lesz az, amit várhatóan megúnnak az emberek és mi lesz az, ami sosem tűnik el az üzletekből. Ilyen például a farmer. Érdekes, hogy amióta színre léptek a magukat egyedinek képzelő, ám az egyediség jeleit egyáltalán nem mutató, gyakran tehetségtelen együttesek és előadók, az általuk képviselt életstílus

gondolkodásmód nem tűnt el. Minél előbb bálványá válni, a celeb listákon minél rangosabb helyezést elérni, anélkül, hogy előzőleg megfogant volna bennük az adni akarás és valamiféle pozitív érték közvetítésének az igénye. Tény, hogy éveken keresztül mindig valami újjal és eladhatóval előállni nem sokaknak sikerül, de úgy tűnik, az alacsony igény szint egy biztos bázis, amire bármikor lehet építeni. A helyzet csak annyiban változott, hogy aki most akar gyorsan hódítani, annak már nem elegendő tajgatiprórt vagy PVC overallt vennie, hanem minél mutatósabb testet kell formál(tat)nia. Szóval változik a divat, változnak az igények is, így előbb-utóbb a legtöbb dolog felett eljár az idő. Bár olykor jólesik nem éppen mélyenszántó témájú vagy ódivatúnak minősülő dalokat is meghallgatni, reméljük, hogy az igazi értékre való igény nem megy ki a divatból!

-norberry-



# VILÁGPOLGÁR

## Kövek és hegyek szimfóniája - Örményország

*Nem bántam meg, hogy keletnek indultam. Életem egyik legjobb döntése volt, amikor a pályázati adatlapon a 3 választott ország közé beírtam, és ennek köszönhetően az 1 hónapos nyári gyakorlatomat a Kaukázusban tölthettem el, Jerevánban. Egy csodálatos világot ismerhettem meg, élhettem benne a mindennapjaimat, kicsit az otthonomá is vált, ahová visszamennék - visszavágyom...*

Képtelenség beszűríteni azt a tengernyi élményt, amivel gazdagabban tértem haza. Kirándulások, mindennapi és nem mindennapi apró és nagy csodák, és barátok, emberek, mosolyok...

Autózással, várakozással, repüléssel, megint várakozással és megint repüléssel és megint autózással együtt mindössze 16 órát utaztam, amikor hajnali hatkor (3 órát veszítve a levegőben, itthoni idő szerint 3kor), nagyon álmosan, de izgatottan megérkeztem Jerevánba. Kíváncsiság, várakozás, és egy kis félelem is vegyült - azért mégiscsak egy hónap egy olyan országban, ahol senki nyelvét nem beszélem, és mégiscsak 4000 kilométerre az otthontól, a családtól. A kollégiumba érkezve kellemes meglepetésként a szobám ajtaján magyar üdvözlőlap lógott, amit a rajtam kívüli egyedüli magyar szegedi leányzó írt nekem ki figyelmességéből, hogy odataláljak hozzájuk. Sajnos csak 8 nap volt az átfedés kettőnk ittléte között. Fél óra pihengetés után „keltünk” és mentünk kirándulni az Aragac hegységbe. Később érkeztem és csatlakoztam a már egy hete ott lévő csoporthoz, de vártak már a többiek. Lengyelek, franciák, lengyel-iráni, libanoni-francia, cseh, német, osztrák, spanyol, katalán és litván nemzetségek erősítették kis csapatunkat, ami nagyon összetartó kis családdá kovácsolódott össze. A legjobb partyk az egyik örmény barátunk szobájában zajlottak. Csak

egymásra számíthattunk a mindennapokban, nagyon megszerettem Őket. Ha bárhol bárki megkérdezte tőlünk, hogy honnan jöttünk, már fel sem soroltuk, csak annyit válaszoltunk, tört oroszosan, hogy „Internacionale!” Álmosan és éhesen, de megmásztam Örményország legmagasabb pontját, sosem voltam még ennyire fent - leírhatatlan az érzés. Az öröm feledteti a légszomjat és a kalapalós tachycardiát. Csodaként éltem meg, hogy július közepén hógolyózhatok úgy, hogy 80 kilométerrel arrébb lent a városban 44 fok van. Olyan szép volt az első nap, hogy már biztosan tudtam, hogy jól választottam..., minden apró kétségem szertefoszlott..., úgy leírnék mindent, kronológiát is tartva, de ha a családomnak írt élménybeszámoló e-maileket veszem alapul, az újság sem lenne elég rá, felsorolni is hosszú - előre is elnézést kérnék a csapongásért.

Olyan természeti kincsei vannak ennek az országnak, hogy a festményszerű látványról néhol el sem hittem, hogy valódi. Egy gyönyörű hétvégét töltöttünk délen, az azerbajdzsáni határ közelében. Gigantikus hegyek, vízések - amik alatt kiválóan lehet fürödni -, cseppkőbarlang, ahová vadvízen keresztül lemászva szintén be lehet menni. A mélyből feltörő termálvízben nem mesterséges, hanem a természet által formált, nagy csésze alakú mészképződményekben mártóztunk. Fürdöttünk mi mindenhol: 13 fokos hegyi tóban is, és a hatalmas, tengerkék és tengernek tűnő, homokos partú Sevan tóban is, ami 2500 méterrel a tengerszint felett fekszik. Patakban sem volt rossz, ahol vártuk, hogy kisüssék a frissen fogott pisztrángjainkat. Stonehenge is van Örményországban: Karahunge, ami az angliai párjánál 2500 évvel öregebb, 7500 éves, hatalmas sziklakörök, alakzatban, amit bizonyítottan csillagászati célra használtak az ősök.

Mindig sütött a nap. 44-47 fokokban mászkáltunk, esténként viszont hatalmas viharos szél zúdult le a hegyről, ami 2 órán keresztül tombolt, majd teljesen elmúlt. Az augusztusi átlagcsapadék 10 mm, ez be is jött, mert mindössze egyszer esett és akkor sem vitte túlzásba. Lesültünk, nagyon gyorsan, ami nem meglepő, hiszen ha nem is másztunk hegyet, a város még akkor is 300 méterrel magasabban fekszik, mint kishazánk legmagasabb pontja. Vájlék mentségükre, hogy mindenhol van víz. Ivókutak, hűsítő óriási, monumentális szökőkutak mindenfelé. Jereván az Ararat hegy lábánál fekszik, a szobám ablaka rá nézett, havas csúcsával nekem mindig a Kilimandzsárót juttatva eszembe. Ma már a török oldalon található... híres arról, hogy ebbe ütközött bele Noé bárkája, itt kötött ki.





Nem csak Noé miatt, de hatalmas történelmük van. Kevesen tudják, de az első állam a világon, ami hivatalosan felvette a kereszténységet. Álomszép, hatalmas, hegyekbe és óriás sziklába vájt kolostorok (Etschmiazin, Tatev, Vorotnavank, Sevanavank, Garni, Geghard – UNESCO-örökségek) tanúskodnak erről. Saját vallásuk van: örmény keresztény, ami nekem kicsit néha félelmetesnek is tűnt a fekete csuklyás szakállas papokkal, de gyönyörű volt a mise, a dalok, még akkor is, ha semmit nem értettem. Igen, a nyelv... Nagyon büszkék a nyelvükre és az 1600 éves abc-jükre, amik semmire nem hasonlítanak, nem állnak rokonságban mással. Semmire! A végén már egész jól tudtam olvasni és örményül köszönni, meg-



állítani a mini-buszt (marsrutka). Minden örményül van kiírva, és aki esetleg nem tudná olvasni, annak segítségül oroszul is... gondoltam magamban: köszönöm, sokra megyek veled, és egyben elhatároztam, hogy meg kell tanulnom oroszul. (A földgolyó 1/6-a ezt a nyelvet beszéli! – világokat tudtam volna megváltani, itt mindenki beszél oroszul a történelemre való tekintettel.) A történelemről még le kell írnom, kötelességemnek érzem: Szégyenkezve álltam az Örmény Genocídium Múzeumában, ami az 1915-18ig tartó török mészárlásnak állít emléket, amikor 1,5 millió örményt kínoztak és gyilkoltak meg. Félmillióan menekültek meg, szerteszét a világra. Értetlenül álltam az egész előtt, a képek, a papírok, újságok és leírások után sokkolt a tény, hogy miért nem tanítja ezt senki, miért nincs benne két szó erejéig sem a történelemkönyveinkben, és hogy lehet, hogy csak a Holokausztról beszélünk? Hitler példálózott is, büszkén, hogy Ő nagyobbat alkot: „Ugyan, ki emlékszik már az örményekre” – ez a múzeum mottójaként, a bejáratnál áll.

Néhányan előítélettel voltak itthon. Nem tudtam volna szebbet és jobbat választani, és miért pont ide?... Rossz érzés volt, amikor húzták az orukat és grimaszokat vágtak az emberek, amikor én lelkesen meséltem vágyott úticélmomról. És hogy ugyan már, mit akarok én tanulni kint, Ázsiában, egy szovjet utódállamban, egy kórházban... Kérem szépen, nagyon sokmindent! Kiválóak az orvosok, legtöbbször az elméleti képzés után Moszkvában szerezte a szakvizsgát. És nagyon sok magyar kórház szégyenkezve elbújhat a jerevániak mögött. Rend, tisztaság, szép, modern felszerelések... noha nagyon sokat adományokból kaptak, de meg is becsülik. És igazából nem ott művészet gyógyítani, ahol minden rendelkezésre áll. Tisztelem az ottani gyógyítókat, hogy ilyen egészségügyet tudtak létrehozni egy olyan országban, ami évtizedeken keresztül hatalmas elnyomásban élt, és ahol csak 4 éve ért véget a háború. Ahol nemrég még hegyi barlangokban bujkáltak az emberek, a déli tartományokban a lövöldözés elől. A Japánban élő örmény kisebbségnek köszönhetően a japán testvérkórháztól olyan kacsalábon forgó műszereket és berendezéseket kapnak, amiktől csak ámultam-bámultam.

Paradox azonban, hogy amikor néha rosszabb a kórház anyagi helyzete: előfordul, hogy az orvosok maguk veszik meg a varróanyagot, hogy legyen mit beöltetni a betegbe. És teszik mindezt a havi 50 eurós bérért. El sem tudjuk képzelni, milyen kevés pénzből élnek meg emberek. Vannak nagyon szegények és nagyon gazdagok, két véglet és kevesebben vannak az átmenetben. Vannak Volgák, zsigulik, és hatalmas luxusautók, de középkategória szinte teljesen hiányzik. A mi pénztárcánkhoz képest hihetetlen olcsóság van, szinte mindent meg lehet kapni kevesebb, mint féláron az itthoni viszonyokhoz képest – a boltokban európai választék van. A közlekedés vicces, de meg lehet szokni. És olcsó: 25 forintnyi dram-ért lehet metrózni, ami szép és keresztülszeli a várost. Vannak buszok is, de mégis a 10-15 fő szállítására alkalmas marsrutkák, kisbuszok a legkedveltebbek. 470 féle van, fix útvonalakon közlekednek, de bárhol leinthez és bárhol le lehet szállni. Messzire, interurbán is mennek nagyobb állomásokról. A vasút tradicionális, kész időutazás. A Jereván-Tbiliszi közti 360km-es útvonalat 14 óra alatt teszi meg, 30km/h átlagsebességgel, de gyönyörű nosztalgikus hálókocsikkal. Ki akartuk próbálni, megtekinteni „Sztálin elvtárs” szülővárosát, de kitért a grúz háború és maradtunk. A szomszéd ország háborús helyzetéből mi egyébként közvetlenül nem érzékelünk szinte semmit, csak itthon aggódták magukat halálra az emberek miattam.

Jereván számomra óriási világváros volt. A belváros mesés, hatalmas terekkel, parkokkal, tavakkal, szobrokkal, szökökutakkal, múzeumokkal. És pezsgő éjszakai élettel, rengeteg-rengeteg turistával. Az este középpontja a Republic Square-en található szökökút, melynek vízfelülete körülbelül akkora, mint a mi Széchenyi terünk, és ami minden este önálló, zenés, másfél órás műsort ad. Dalol és táncol. Zenére táncolnak a programozott, precízen megkoreografált hatalmas, színes fényekkel megvilágított vízsugarak, spirálban forgó vízsóvák. Majd a mozivásznon-méretű magas vízpermetre 3D mozgó, hologramos képeket vetítenek. Szabályosan életre kel a szökökút, elképesztően látványos parádé, amit nem csoda, hogy nappal is őriznek. A világon egyedülálló.



Klubok, szórakozóhelyek és pompás boltok, (4 szintes az örmény Armani áruház) aquaparkok ellenére a piac bővült el leginkább. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy mindent lehetett kapni. A kisbicskától az usankán keresztül a Lenin festményig, szuvenírek, könyvek, étkezés, régiség, ezüst, kémcső, orvosi műszerek, fafaragás, bútor, szőnyegek, táskák... minden hétvégén kimentem. Annyit alkudtam, hogy már ismertek, és mondták előre, hogy „nononono”, ha közeledtem. Mesteri szintre fejlesztettem, hogyan kell kézzel-lábbal alkudni oroszul-örményül úgy, hogy nem is beszélem a nyelveket. Rettenő vicces lehettem, ahogy mutogattam, hogy „Nyet turiszt, hanem student” és hogy nekem „mala” a pénzem és nem olyan sok mint a „turisztnek”. Jólelkűek, adtak diákkedvezményt, mosolyogtak. Nem csodálkoztam a derűségükön!



Agenocídium, a hadtörténeti (ez egy monumentális szobor belsejében és alatt volt), a néprajzi és a közép-keleti múzeumon kívül a Nemzeti Galéria volt nagy hatással rám. Hatalmas, 8 emeletes épület, amit képtelenség egy nap alatt bejárni. Örmény és orosz festőkön és szobrászokon kívül Botticelli, Donatello sem voltak ritkák.

Hatalmasakat ettem. Bárányt, hacsapurit, hast, lavast, kebabot, kotlahot, horovacot – potom pénzből jól lehetett lakni és az örmény fagyit is bajnok. De főztem itthoni paprikából gulyáslevest 15 személyre, egy lassú kollégiumi villanyrezsón egy nagy kondérban, 7 órán keresztül! Megérte, mert lelkes volt a közönség és mind elfogyott. Az örmény ételeken kívül indiai kulináriát is kóstolhattunk, rengeteg indiai hallgató tanult Jerevánban orvosnak. Egy Param nevű rezidens fiú kézből etetett minket currys csirkével, fahéjas rizzsel. Az igazi gasztronómiai élmény viszont az volt, amikor családi körben vacsorázhattam. Az osztályvezető professzor, akihez be voltunk osztva, meghívott minket vacsorázni. Náluk nagy szó, ha valakit az otthonukba hívnak, sokkal nagyobb megtiszteltetés, mintha csak elvinne egy étterembe. Azt mondta, hogy a kórházban is jobban tudunk együtt dolgozni, ha kötetlenebbül is megismerjük egymást. 3 fogásos nagy lakoma volt,

a felesége és a lányai készítették. Ettünk. És ittunk, ittunk, ittunk... Egyszer a családra, másodszor a barátságára, aztán a hivatásra, a szüleinkre, a leendő gyerekeinkre, a jövőre, a hazára... és ekkor már annyi konyak és vodka volt, hogy nem is tudom mi mindenre emeltük még a poharunkat. Kellő mennyiségű vodka után Blboulyan professzor megpördült a széken és zongorázni kezdett, nem is akárhogy! Ámulattal hallgattuk a játékát.

Összehasonlíthatatlan a vendégszeretetük, az emberek közvetlensége. Ha eltévedtem, nem volt időm segítséget kérni, mert ha térképet láttak a kezemben, valaki máris odajött hogy tud-e segíteni valamiben. Ha nem tudtam, hányas marsrutkára kell szállnom, hogy visszajussak a kollégiumba: volt olyan, hogy három örmény még össze is vezett egymással, hogy melyik nekem a jobb útvonal. Olyan is volt, hogy ha nyelvi nehézségek miatt elmagyarázni nem tudták, intettek hogy kövessem őket és elkísértek oda, ahová jutni szerettem volna. Nagyon hamar, percek alatt képesek a legjobb barátoddá válni, nincs az a rideg, udvarias nyugati távolságtartás. Ha megkérdezték, honnan jöttem, mindenki tudta, hogy hol van Magyarország (Vengria), és mondták hogy Budapest, meg Balaton... ja, és Kádár János. (Nálunk hányan vágnák rá automatikusan Örményországra gondolkodás nélkül, hogy Jereván?) Az egyszerű emberek is nagyon olvasottak. A legmeghatóbb élményem hihetetlen találkozás volt a marsrutkán egy idős bácsival. Szóba elegyedtünk, és amikor kiderült, honnan jöttem, az úr meghatódott és elkezdte

sorolni Petőfit, Vörösmartyt, Lisztet, Kodályt... elakadt a lélegzetem! Zavarba hozott volna, ha nekem is örmény költőt kellett volna megemlíteni, zeneszerzőket még csak-csak... Azt mondta, hogy Ő szerencsés ember, hogy egy magyarral találkozhatott. Mert a magyar egy nagyon szeretnivaló nép számára, sokat olvasott rólunk és annak idején, 56-ban úgy izgult értünk, amikor hallgatta a rádióban az eseményeket. És ez 4000 kilométerrel arrébb. Még most is hihetetlen a számomra így leírva. Készítettem egy közös képet vele. Meghívott az otthonába, mutatta a buszról, hogy a kollégiummal szemben lakik, és bármi gondom van, nyugodtan fordulhatok hozzá segítségért. Másnap ezt a képet előhívtam, írtam egy cd-t magyar zenékkal, fogtam egy itthonról hozott boci csokit, egy kis zacskó paprikát, és elindultam a bácsihoz. Először rossz helyre mentem be, de nagyon mókás volt. A rokonai laktak abban a házban. Mutogattam, hogy a bácsit keresem. Nem tudták, hogy ki vagyok, honnan jöttem és mit akarok. De mindenesetre vendég vagyok, és olyan fontos nekik a vendég, hogy azért behívtak a nappaliba és hoztak ennivalót. Előkerült a bácsi is, aki sírva fakadt meghatódottságában. Szerény körülmények között élnek, de a felesége 10 perc alatt összeütött egy



Blincsiket, és kibontották a tiszteletemre a legjobb konyakjukat. (Az örmény konyak világhírű, Churchill csak ezt itta.) Mutogatta a gyerekeiről és az unokáiról a képeit, kirakta a közös képünket a vitrinbe és harmadik, tiszteletbeli lányává fogadott... sosem felejttem el azt a szeretetet, amit félig ismeretlenül itt kaptam.

Az itthoniakkal a szomszéd, kiválóan felszerelt internet-kávézóból kommunikáltunk, nagyon jó volt hallani a hangjukat, a magyar szavakat. (Az egyik cseh fiú is beszélt egész jól magyarul, jólesett vele néha társalogni és neki is jó gyakorlás volt.) A családon kívül a leves hiányzott Magyarországról a legjobban, meg talán az erdők... ott kevés

fa volt a nagy sziklákon. Néha délutánonként egyedül éreztem magam, amikor olyan meleg volt, hogy csak aludni lehetett. Aztán egészen furcsa volt ennyi idő után hazajönni. Jó érzés volt újra látni mindenkit, a házba hazatérni, de az első napokban valahogy nem találtam a helyem. Úgy érzem; bármikor visszamennék, néha mintha még honvágyam is lenne. Köszönöm, Örményország ezt a 29 nap varázslatot! Biztos vagyok benne, hogy egyszer majd visszatérek, látnom kell még.

-viktória-  
holdraforgo@yahoo.de

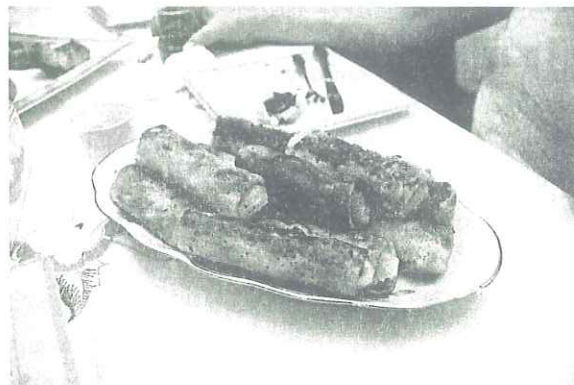
## GASTRO OLDAL

### Gasztro-beszámoló messziről jött ízekről

*Nagyon megszerettem a közép-keleti konyhát egy hónap alatt... Az örmény ételek újrateemtése eredeti örmény élelmiszer-nyersanyag nélkül nagyon nehézkes, ezért a teljesség igénye nélkül szeretnék egy kis kedvcsinálót – beszámolót írni azokról az ételekről, amiket igazán megszerettem...*

Eleinte sokminden furcsa volt, de ez is a mindennapjaim részévé vált. Amivel legelőször szembesültem, hogy kenyér helyett „lavas” van, ami nagy, négyzetméteres nagyságrendű, vékony lepény, amit kisebb négyzetekre vágunk fel. A boltokban lehetett kapni péksüteményt, de az éttermekben mindenhez ilyet szolgálnak fel, kivéve, ha külön kéri az ember a kenyeret. Tradicionálisan régen nagy köveken nyújtották az asszonyok ezt az edelt, ami nagyon sok főétel alapanyaga. Nagy méreténél fogva sokféle töltelékkel bele lehet tenni, majd lepedőként összehajtogatják és tekerik – így lesz belőle természetes, laktató étel. Kebab például, amit a láváson húznak le a nyársról, és sok-sok zöldséget, de még annál is több petrezselymet szórnak rá hajtogatás előtt. Ugyanilyen formációba, ha pecsenyehúst, saslikot tömnek, akkor már Horovácnak hívják és az még talán ennél is finomabb. Mindkettő legtöbbször birkából készül. A birkahúsnak nagy hagyománya van, magának a birka levágás ceremóniájának is pl. családi eseményeken. De láttunk piknikező nagycsaládot a természetben, birkával a fához kötve. Szegény jószág akkor még a készülő tábornít mellett várta szomorú sorsát... A petrezselyem egyébként elmaradhatatlan része az örmény konyhának, egész más léptékkal használják, mint mi. Olyan picit csokrot, amit itthon megszoktunk, nem is lehet kapni – hatalmas bokrétaiba kötve árulják. A kebabot és a horovácot rengeteg helyen árulják nemcsak éttermekben,

hanem akár aluljárókban, utcai pecsenyesütőkben is. Az ilyen helyeken mindig lehetett kapni grillezett padlizsánt is. Nagyon finom fastfood féleség egy tipikus krumplilángos, ami krumplis, húsos, illetve édes krémes töltelékkel is készül. Rengetegszer próbáltam megtanulni, hogy hívják, de egyszerűen kimondhatatlan és megjegyezhetetlen a neve.



Az egyik legérdekesebb étel egy „Hash” nevű leves volt, amit magas zsírtartalma miatt régebben télen főztek főtt a hegyekben. (Sokan még mindig nomád életet élnek nyaranta az állatokkal fent a magasban, jurtaszerű sátrakban, sokszor egész falvakat képezve.) Agyagedényben főzik, és egy étteremben úgy szolgálták fel, hogy alatta parázs izzott. Nagy csülökdarabokat, pacalt, marhalábat főznek meg, de hús már nincs rajta, csak maga az izület. Utólag ebbe a fehéres levesbe pedig rengeteg pépesre nyomott fokhagymát szórunk, megsózzák. Eztán a már korábban említett lavast, kisebb darabokra szaggatva beleszórják. Az jól megszívja magát ezzel a lével és ezt eszik. Később persze – aki szereti, leesegetheti a cupákat a csülökről is. Mint ahogy a pörkölt kanállal a legfinomabb, szerintük ez az étel kézzel a legízletesebb. Nagyon jót mosolyogtam, amikor helyiek elmesélték, hogy ez



a legelőkelőbb éttermekben is így van. Annyi különbséggel – mert azért mégiscsak illetlenség az ilyesmi társaságban –, hogy ilyenkor szervíroznak egy nagy szalvétát, kendőt; amivel az illető letakarhatja fejét és lepel alatt fogyaszthatja el a hash-t. Nem bántva a közízlést, de megtartva a hagyományt.

A krumplit általában nem köretként, hanem főfogásként alkalmazzák. Nagyon szerettem egy burgonyapüré szerű ételt (Kartofilcski). Máshogy készül, mint a miénk, de nagyon ízletes. Héjában főzik meg a krumplit, amit egy alufóliával bélelt tálra tesznek és villával kezdik összenyomogatni. Gazdagon megszórják reszelt sajttal, ami a forró krumplira ráolvad-beleolvad, a vajon kívül ez tartja össze. Friss zöldségeket tesznek még a tetejére, de hússal vagy párolt gombával is nagyon finom.

Köretként pedig sokszor főtt lencsét használnak, szőlőlevélben. Ez a Dolma. Nagyon gyakran alkalmazzák fűszerként a sárfrányt, a kardamomot – de rengeteg, színes illatos fűszer kapható a piacokon, némelyikről el sem tudtuk képzelni, hogy mi lehet –, nyelvi nehézségek következtében az árus sem tudta megosztani velünk portékája neveit, pedig lelkesen magyarázott.

A Blincsik eredetileg orosz étel, sokszor ettem. Ez leginkább talán a mi hortobágyi húsos palacsintánkra emlékeztet. Palacsintatésztába töltik a darált húst, a fűszereket és hagymát, majd egy különleges technikával – hasonlóan mint a lávást – összehajtogatják úgy, hogy az megtartja magát és nem jön szét. Majd ezeket a kicsi hengereket hirtelen, forró olajban ropogósra kisütik.

Desszert gyanánt, ha tehettük, fagyaltot ettünk – az örmény fagyik és jégkrémek verhetetlenek! Volt nagyon

sokféle, különböző formájú és tartalmú, baklava-szerű sütemény dióval, mogyoróval, mézzel, túróval is. Meglepő, hogy a marlenkát, amit itthon „eredeti örmény recept alapján készült” süteményként forgalmaznak, az örmények egyáltalán nem ismerik... Rengeteg gyümölcsöt esznek, sokkal jobban be is émek arrafelé. (görögdinnye méretű, számunkra mutáns kinézetű óriás sárgadinnyék, őszibarack, kajszibarack...) Előételként, vendégváró csemegeként is felszolgálják. (Hasonló szerepet kap sokszor a rengetegféle, ízletes örmény sajt is a finom borokhoz.) A különböző gyümölcsöket kiszárítva, kesudióval, mogyoróval, dióval megtöltve nagyon egzotikus csemegék készülnek, a sokszínű gyümölcsöket alakzatba rakva díszes gyümölcstálakat készítenek, ami olyan szép, hogy az ember sajnál beleenni. A gyümölcs egyébként sok főétel elkészítésénél is szerepet játszik, sült marhahúsok esetében, vagy éppen a helyben tenyésztett pisztránggal együtt sütve.

Különleges orosz innivaló, húsító üdítő a kvász, rozskenyér kovászolása által készül, alkoholmentes, nagyon finom és jéghidegen árulják az utcákon lajtos kocsiokból. Eleinte féltünk megkóstolni, nem tudtuk mi lehet ez a barna színű ital, amit mindenki iszogat a buszmegállóknakban a hőségben. Sárga hűtős kocsiokból árusítják nénik ezt a nekünk nem mindennapi szomjoltót, nagyon olcsón. Amikor egyszer kipróbáltuk, annyira ízlett, hogy onnantól kezdve rendszeres kvászfogyasztókká váltunk. Társaságban, étkezés előtt aperitífként a híres örmény konyak és vodka szolgált, ami általában megalapozta az étkezés alatti jókedvet is...

-viktória-  
holdraforgo@yahoo.de

## Banános süti

### 1. Hozzávalók:

- \* 10 dkg margarin
- \* 10 dkg kristálycukor
- \* 15 dkg liszt
- \* 1 kávéskanál fahéj
- \* 1 csipet reszelt citromhéj
- \* 2 banán
- \* 2 tasak bourbon vaníliás cukor
- \* 2 tojás
- \* fél tasak sütőpor

### 2. Elkészítés:

A margarint, a kristálycukrot és a két tojást egy tálba helyezzük és simára keverjük (turmixgéppel vagy kézi habverővel).

Az így kapott lágy masszához hozzáadjuk a fahéjat, egy csipet citromhéjat és az egyik tasak vaníliás cukrot (a süti titka

a bourbon vaníliás cukor!!!), valamint az egyik banánt (amit már korábban pépesre összetörtünk).

A masszához evőkanalanként hozzáadagoljuk a sütőporos lisztet és simára keverjük.

Egy tetszőleges sütőformát kivajazunk és a masszát a formába öntjük, elegyengetjük.

A tészta tetejét vékony szeletekre vágott banánnal díszítjük és megszórjuk vaníliás cukorral. Kb. 200 °C-on és 25-30 perc alatt készre sütjük.

Tipp: Próbáld ki más gyümölcsökkel is (almás-fahéjas, barackos változatban is isteni!)

Amire figyelj: a banán (és az alma is) sok levét ereszthet, ha így történik, könnyen összeeshet a süti! Használj gyümölcsturmixot, így nem csak tökéletes állagú gyümölcspürét nyersz, de 100% gyümölcslevet is!

Jó étvágyat kívánok ehhez a kellemes desszerthez!

-petra-



# Vena Literatura

Augusztus végén

Még hívnak a Zöld-be a pesti zsványok,  
 Még élhetek vígan a hajnal előtt,  
 De érzed, hogy lassan az Ősz beszivárog?  
 Már bontjuk a parton a ponyvatetőt...  
 Még vágyom a gondtalan, mámoros órát  
 És messzi barátokat látni megint,  
 De vethetem elfele lassan a mókát,  
 Mert Pécsen a jó öreg Kötömég int...

Lám így van ez, újra a nyár tovalépett.  
 Most itt vagyok csendben egy rét közepén  
 És fel-felidézem a sok csoda szépet  
 És kúszok az égbe az Úr kötelén...  
 „Ím, megköszönöm miket énnekem adtál:  
 A partot, a partit, a víg napokat,  
 A számtalan újat, a fény ragyogását  
 És végtelen égen a csillagokat...”

„Így színed előtt, Uram, önt el a hála  
 Hát megköszönöm neked mindezeket,  
 Tán annyi csak még ami jönne a számra:  
 Hogy add a tanévhez a tippjeidet!”  
 ...Úgy tűnik, a szívem a múltnak a rabja,  
 Még bennem a nyár - ez a szédületes -  
 De gyűlik erőm eme új feladatra:  
 Teremteni hasznosat, épületest!...

-oszoli dániel-



# FILMLEVÉL

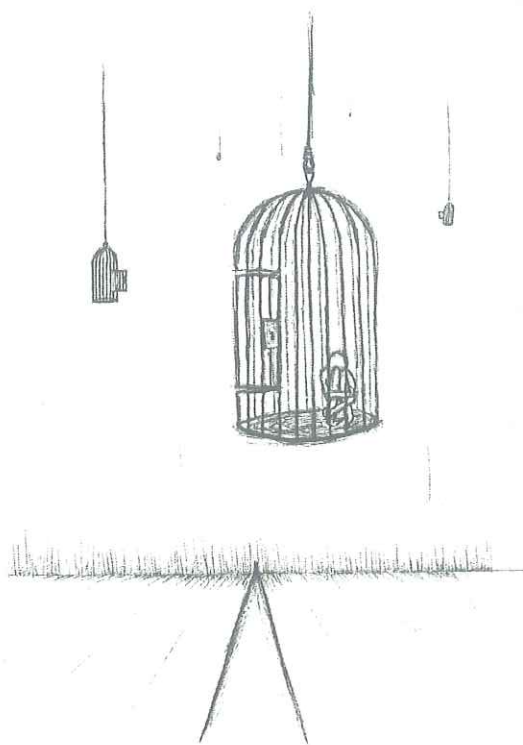
## Kalitkába zárva

Egy napszemüveges, csinos fiatalasszony téblábol a pszichiátriai klinikán. Zavart viselkedése gyanút kelt. Idegessége, félelme egyre fokozódik, végül megérkezik a férje. Kira 2 évet töltött az intézetben súlyos depresszió miatt. Nagy próbatételnek lehetünk tanúi: vajon sikerül-e visszatérni régi életéhez, korábbi szerepeihez, be tud-e illeszkedni a társadalomba. Elég nagy hangsúlyt fektettek a Kira depresszióját kiváltó eseményre – ami által valóban kerek történetet kapunk –, de szerintem izgalmasabb, ha nem mint elmesélt történetet szemléljük, hanem mint egy viszontagságos küzdelmet, ami nem az író fantáziájának szüleménye és nem a filmvászon sajátja. A Szerelmem magyarázat nélkül c. dán film rendkívül hitelesen fogalmazza meg és ábrázolja a depresszióra jellemző hangulatot, illetve tüneteket.

A 30-as éveie elején járó asszonyt 2 kisgyereke és szerető férje várja otthon, pompás környezetben. Mads, a férj amolyan „welcome party”-t szervez feleségének, melyre népes vendégsereget hív. Jót akar, ám a felszín alatt rombol. Igaz, nem pszichológus, se nem pszichiáter, hanem építész és bizony látszik, hogy nem vett magánórákat a depresszió

tudományából. Nagy áhitattal szerelmet vall, közben jókat esznek-isznak, Kira pedig egyre inkább érzi a szakadékot régi és jelenlegi énye között. Pontosán tudja, milyennek szerette őt férje, és milyennek kellene lennie most. Látszólag megkap mindent: türelmet, toleranciát, odafigyelést, szeretetet, szenvedése mégsem enyhül. Betegsége képtelenné teszi arra, hogy örömmel éljen. Se értelmes programja, se tervei, gyerekeivel szemben is közömbös. Deviáns magatartásával egyre többször szegényíti meg férjét. Mintha önkritikáját és felelősségérzetét a klinikán felejtette volna. Társán több alkalommal is keményen számon kéri, megcsalta-e, amíg ő kezelés alatt állt, ettől függetlenül könnyedén összehozza magát egy olyan fickóval, aki szerint a nők elviselhetetlen lények, mivel egy nőnek mindig gyerek kell, telepokolja a fürdőszobát haszontalan holmikkal és a családja is levakarhatatlan. A lebukás elkerülhetetlen, ugyanis mindez Malmöben történik, ahová a férjnek kell érte mennie. Ráadásul az asszony meztelenül, egy paplanba burkolózva várja a parkolóban. Viharos békülés után kap még egy esélyt. Mads üzlettársainak kell estélyt szerveznie, azonban ezzel is kudarcot vall. Egy kicsit számalomra méltó, ugyanakkor megejtő, ahogy erőlködik. Tulajdonképpen minden kísérletbe beletörtött a bicskaja, melyekkel megpróbált valahogy visszatérni a régi kerékvágásba. Így kénytelen szembesülni azzal, hogy élete visszafordíthatatlanul megváltozott. Feleslegesség-érzése, parazita életformája miatt érzett büntudata egyre fokozódik. Végül egy hosszú levél írásába kezd, melyben megjósolja örökre szóló eltűnését. Vallomásából megtudjuk, miért lett depressziós, sőt azt is, hogy végtelenül szereti férjét, mégsem tud örülni sem ennek, sem a viszonzott szerelmenek. Tisztában van azzal, mennyire szenved tőle környezete, és legalább ennyire szenved Kira is – saját magától. Férj és feleség együtt távoznak, de a kérdés nyitott marad (legalábbis számomra), hogy mi lesz a fiatalasszony sorsa. Kötve hinném, hogy egy kölcsönös szerelmi vallomástól minden egy csapásra megoldódott volna...

Nem egy embertől hallottam már azt a véleményt, hogy a depresszió bizonyos személyek hóbortja. Szemmel láthatóan megvan mindenük, így a melankóliát csak divatból, életük színesítése végett, esetleg figyelemfelkeltés céljából öltik magukra. „Nincs semmi dolguk, unalmukban depressziósak lesznek.” Aki viszont ismeri ezt a betegséget, tudja, hogy nem a sarki közértben vette magának, csakúgy, mint ahogy más sem ott vette, mondjuk a gyomorfekélyét. Azt is szomorúan tapasztalom, hogy sokan nem tartják tudománynak sem a pszichológiát, sem a pszichiátriát. Mintha csak üres fecsegés, haszontalan időöltés lenne megfoghatatlansága miatt. Nagyjából azt gondolják, hogy „beszélgetnek, de azt se tudják, miről, azt meg végképp nem, hogy miért”. Az egész-





ségesen fejlődött psziché pedig legalább annyira fontos az étellel való megbirkózáshoz, mint az ép szervek. Például egy kevésbé intelligens embernek is sikerülhet kiegyensúlyozott érzelmek segítségével boldogulni az életben, és örömet lelteni benne, míg egy intelligens, ám érzelemszegény vagy érzelmi-  
leg beteg személyiség megakad. Lehet valaki okos, tanult és vagyonos, ha tele van bizalmatlansággal, ellenségességgel, szorongással, aligha lesz elégedett. Szándékosan az elégedett szót használtam a boldog kifejezés helyett. (Egy kis kitérő.) Manapság mindenki eszeveszetten keresi az élet-hosszig tartó boldogságot, anélkül, hogy átgondolják, ez az életfilozófia csak csalódást hozhat. A boldogság egy olyan felajzott érzelmi állapot, mint a szerelem. Természeténél fogva nem tarthat örökké. A tűz megéget, az eső eláztat, a szerelem pedig elmúlik. Ezt nem a cinizmusom mondatja velem! Amint a boldogság elveszíti szenvedélyes jellegét, nem marad más, mint az elégedettség. Ez azonban nem jelent kevesebbet, mint a boldogság, sőt, jóval többet rejt magában. Mégpedig a bölcsességet. Az elégedett ember képessé válik arra, hogy megtalálja a rosszban is a jót, valamint megteremtse és élvezze mindazt, ami megteremthető és élvezhető, ugyanakkor lemondjon arról, ami után hiába sóvárogná. Aki ezt nem látja be, hanem továbbra is az örök boldogságot kergeti, nem jut neki más osztályrészül, csak a türelmetlen elégedetlenség.

Egy depresszióban nem szenvedő ember számára az elégedettség, vagy rövidebb távon a boldogság elérése nincs beláthatatlan messzeségben. Látszólag egy depressziósnak sem, csak hogy ő egy üvegburával körülvelt légüres térben ful-



doklik, nem tartozik sehová, nem találja a helyét, főleg nem önmagát. A bura fala átlátszó, tehát látja, mit akar, csak épp elérni nem tudja.

Befejezésül egy részletet idéznék Benedek István Aranyketrec c. könyvéből:

„Kettős ketrecben élnek az elmebetegek: egyiket ök építik a lelkük köré, a másikba a társadalom zárja a testüket. A maguk csinálta ketrec rácsait lebontani nehezebb, sokszor megoldhatatlan; a társadalom emelte falat lebontani sem könnyű éppen, de legalább nem reménytelen. S ha ledönteni nem is, de megaranyozni a ketrecet! Ez is valami. Sőt – adhat-e ember ennél többet? Végre is többé-kevésbé mindnyájan ketrecben élünk. Talán a boldogság illúziója nem egyéb, mint a ketrec aranyos csillogása.”

-norberry-

## THE BOOK OF BUNNY SUICIDES

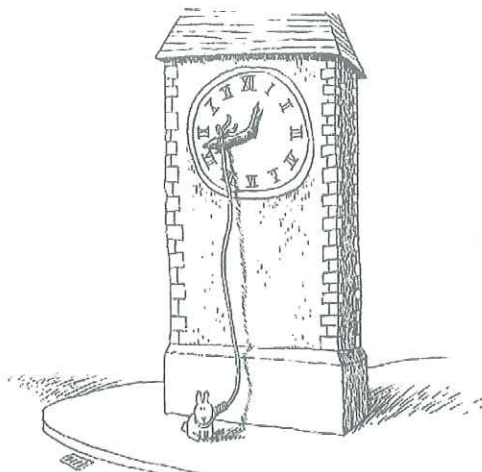


- Jean, lefestette a kerítést csíkosra?
- Nem, uram, nem kaptam csíkos festéket.

- Mi a különbség a villám és a villany között? - kérdezi a tanító néni a skót gyerekektől.

- Az, - feleli az egyik gyerek, - hogy a villám ingyen van, de a villanynek ára van.

- Doktor úr, rosszul látok, tudna valamit ajánlani?
- Egyen sok répát!
- Miért, az használ?
- Hát látott már maga szemüveges nyulat?



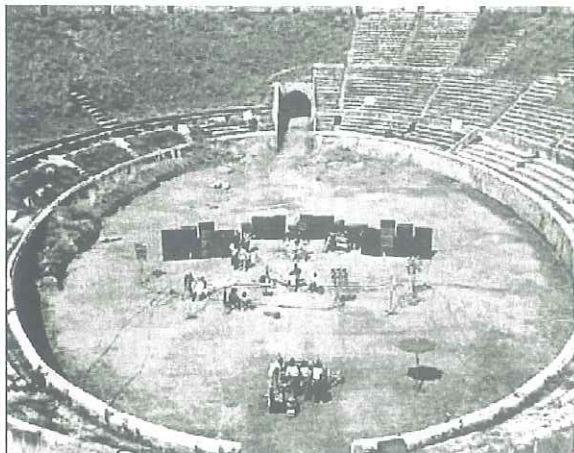


# FÜLHÖZ SZÓLÓ AJÁNLATOK

## Pink Floyd I. rész

Ki ne hallotta volna már ezt a nevet? És van-e olyan ember, aki legalább egy számot ne hallott volna tőlük? Talán olvasóink közt is vannak szép számban megrögzött Floyd-rajongók, de hogy a legtöbben szeretik és elismerik munkásságukat, több mint valószínű. Ebben a félévben egy háromrészes utazásra csábítom kedves olvasóinkat; végigkövetve a zenekar történetét; mindenkinek jó étvágyat hozzá!

Egyszer volt, hol nem volt, volt Cambridge-ben három diák, akik megelégtették építészeti tanulmányaikat, és inkább a zenei pályára adták fejüket. Ez a három gyerek Richard Wright, Nick Mason és Roger Waters névre hallgatott. Wright billentyűs hangszereken játszott, Mason dobolt, Waters barátunk pedig tolt a basszust, és énekelt is; jellegzetes elmebeteg hangja később szinte a Pink Floyd védjegyévé vált, de arról majd később. Akkoriban – úgy 1964-65 körül – nem is ezen a néven nyomultak, hanem, hogy minél többször felléphessenek, nagyon szellemesen állandóan váltogatták a nevüket. Gondolatok csak bele: na, tegnap játszott a Sigma 6, ma meg a The Tea Set; egye fene, nézzük meg őket is. Aztán, amikor másnap játszott az Architectural Abdabs, és lámcsak, mind a három este ugyanaz a négy srác játszott, akkor már úgyis úgy voltak, hogy tök mindegy, elég jók, max bedobunk még egy sört. Azért négyet írok, mert közben összeszedtek Watersék egy Syd Barrett nevű gitáros-énekest (nem, nem róla nevezték el a Barrett-oesophagust.) Syd szintén markáns énekhanggal rendelkezett (a mai brit rockénekesek azóta is próbálják koppintani, kevés sikerrel), és eléggé odavolt a kábszerekért is, főleg az LSD-ért. Na ennek jó és rossz hatásai is voltak a zenekarra, de ez is bővebb kifejtésre fog kerülni. És,



hogy el ne felejtjük, Syd állt elő a „The Pink Floyd Sound” névvel is (aminek az eleje és vége az idők során eltűnt), két blues-zenész neve után.

Közben a Pink Floyd a brit underground egyik legsikeresebb feltörekvő zenekara lett, stúdiólehetőséget is kaptak, így született meg 1967-ben a The Piper At The Gates Of Dawn című lemez. Tényleg nem akarok áradozni, de a pszichedelikus rock egyik legalapabb alapműjéről van szó, ami szinte megjelenése után rögtön legenda lett. Elszállt zene, eszement szövegek, igazi élmény hallgatni! Az Interstellar Overdrive című szösszenetet ma is szokták adni rádióon és zenecsatornákon, nem véletlenül. A dolgok beindultak tehát, csak hogy Syd a sok LSD miatt – azért valljuk be, a zene és szövegek ihletésében országnérsze volt ennek a drognak – egyre beszámíthatatlanabb lett, volt úgy, hogy egész koncert alatt csak állt egy helyben egy hangot pengetve gitárján. Szerencsére egy Dave Gilmour nevű suhanc járt hozzá gitározni tanulni, így először kiegészítőnek, majd rendes tagnak is bevették. Syd meg a függőség mellett beújított egy drog-indukált schizofreniát is, így tőle megváltak, bár szelleme végigkísérte a Pink Floydot az évtizedek során.

Nagy szerencséjükre Dave-nek is hihetetlenül jó és jellegzetes orgánuma volt (és ma is az), és szellős, dallamos blues-os gitárjátéka is remekül passzolt a Floyd zenéjébe. Nekem személyesen is egyik kedvenc gitárosom, de szinte mindenki elismeri, hogy a legnagyobbak között van. Persze a többiek is hangszerük mestereinek számítanak, és, ami fontosabb, remek zeneszerzők. Waters barátunk meg olyan dalszövegeket ír, hogy hujjuj. Megvan a véleménye a világról, és remekül meg is fogalmazza.

Nem folytatom tovább az áradozást, inkább visszatérek a sztoríhoz: a következő, A Saucerful Of Secrets névre hallgató lemezen (1968) Syd már alig szerepelt, a pszichedelikus irányba pedig némi progresszív rock is keveredett. A címadó szám valami eszméletlen, a brutális zörejekkel és mindenféle örült hanghatással kezdés után olyan monumentális zárás következik, hogy az ember szinte nem is a Földön érzi magát. A másik nagy koncertkedvenc az albumról a Set The Controls For The Heart Of The Sun. A címéből azt hiszem kitaláljátok, mennyire elszállt zenéről van szó. Közben a srácok összeütköztek egy filmzenét a More című filmhez, és összerakták az Ummagumma névre hallgató duplalemezt (1969), ami szerintem egyik legkísérletezőbb anyaguk. Hát ezen van minden, mint a búcsúban. Az egyik fele koncertfelvételeket tartalmaz, a másikon meg a szokásosnál is agyamentebb zene van. Az agyamentet természetesen kéretek pozitív jelzőként értékelni.

1970-ben adták ki Atom Heart Mother névre hallgató lemezüket, ami nekem egyik személyes kedvencem. A címadó



szám egy nagyzenekarral és kórossal megtámogatott 23(!) perces eposz. A monumentális felvezető utáni gyönyörű cselló-orgona duett igazi orgazmus a fülnek, és a közepén lévő kórusbetétek, blues-os jammelés, majd szokásos agyoneffektezett zörejek és hanghatások, és végül a visszatérés a nyitótémákhoz végig hihetetlenül jó. Ezt amúgy hiába írom le, nem adja vissza, mennyire zseniális. Egyszerűen muszáj meghallgatni! Floydék persze gondoltak arra is, hogy ezután lefárad az ember agya, így a lemez többi részén nagyon kellemes, könnyen emészthető kis muzsika van, viszont a végére csak kapunk egy kis pszichedéliát Allen reggelije révén. Amúgy valahol ennél az albumnál kezdődik a rögtön

felismerhető, jellegzetes, mondhatni pathognomikus lemezborítók hagyománya is (az Atom Heart Mother-én például egy tehén van.)

Következő lemezük a Meddle (1971), ami szintén a nagy Pink Floyd-klasszikusok közé tartozik. Ezen fordítottak a recepten: könnyedebb számokkal kezdenek, és a végére pakolták a 23 perces eposzt, ami itt Echoes névre hallgat, és az egyik legjobb Floyd számnak számít. Elkezdődik némi pszichedéliával, majd Gilmour és Wright közös éneklése után egy agyament funkys jammelésbe csap át, a közepén pedig mindenféle hangeffektussal sirályok és bálnák hangjait idézik meg, hogy a végére ismét egy monumentális befejezést kapjunk. Persze ez is olyan, hogy lehet róla írni, de meg kell hallgatni. Szóval házi feladat az érdeklődőknek beszerezni, és rongyosra hallgatni, ha még nem tették meg. '72-ben egyébként még egy filmzenét összedobtak a srácok, Obscured By Clouds címmel.

Pink Floydék amúgy nem csak remek stúdiólemezekkel örvendeztettek meg minket, hanem híresek voltak remek fellépéseikről is, amik rendszeresen megörökítésre is kerültek. Ebből az érából a legjobb koncertfelvételük egyébként Pompeii-ben került felvételre 1972-ben, közönség nélkül. Videón (és DVD-n) is megjelent, van rendezői változat is stúdiófelvételekkel meg mindenféle plusz animációval fűszerezve; bármelyik verzió csodás élményt nyújt. Játsszanak rajta rengeteg jó számot addigi munkásságukról; filmen irtó vicces nézni, ahogy egy amfiteátrumban négy betépett srác játszik magának. A legkésőbb az, amikor az egyik számba egy kutya ugatását is beveszik. Hihetetlen. Mielőtt végleg átcsapok a dicséző jelzők kóros sorolásába, elbúcsúzok, folyt. köv. a következő számban.

-metil-



Meghal egy híres szívsebész. A temetése látványos külsőségek között történik. Miután a pap elmondta a beszédét, legördül egy függőny a koporsó elől, és láthatóvá válik egy hatalmas szív, jelképezve az orvos szakterületét. Ezután a szív lassan szétnyílik, a koporsó pedig megindul a szív mögött található krematórium felé, majd lassan eltűnik a lángok között. Ekkor a gyászolók között valaki elkezd kuncogni.

-Maga meg mit röhög itt? - kérdi felháborodva az özvegy.

- Bocsánat, hölgyem, csak elképzelttem a saját temetésemet - védekezik a férfi.

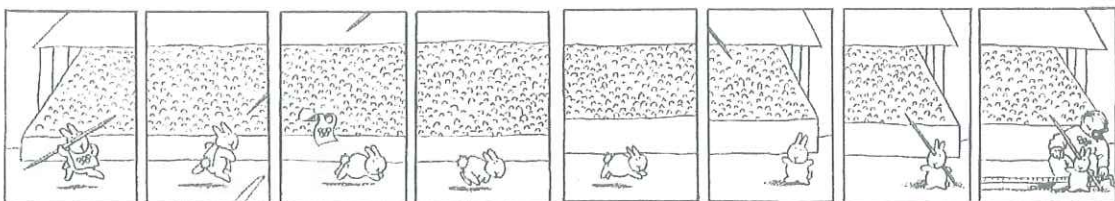
- És abban mi olyan mulatságos?

- Tudja, én nőgyógyász vagyok...

- Vannak állatkolostorok, Jean?

- Nincsenek, uram.

- Akkor hol élnek az állatbarátok?





# MŰVI KRITIK

## The Fountain

A 2006-ban készült film magyar nevét inkább mellőzném, mivel elkerülte kedves kis hazánk mozipalettáját. Ennek a hátterében sajnos egy elbukott költségvetés áll. Ezek után nem nehéz kitalálni, hogy nem egy populáris tömegfilmről, hanem egy formabontó rendezői alkotásról van szó. A film egységese abban rejlik, hogy egy-egy emberi tulajdonságot, érzést több-féleképpen fejez ki, tesz hitelessé. Ezt a fő cselekmény mellett – ami a jelen – két párhuzamosan zajló, kiegészítő színtérrel éri el.



Az egészben az a különleges – elsőre nehezen is érthető –, hogy ezek a jelenetek nehezen kapcsolódnak egymáshoz. A megértéshez komplexen kell látni a három színteret, és ami a legfontosabb, hogy egy, a jelenben történő cselekményhez kell kötni. Kis könnyítést jelent az, hogy a főszereplők (Hugh Jackman, Rachel Weisz) mindhárom síkban ugyanazok, és az egymáshoz fűződő érzelmük is állandó.

A film egy 16. századi jelenettel kezdődik, ez tulajdonképpen az egyik kiegészítő színtér. Az itt zajló cselekmények lényege az örök életért való harc, melyhez társul egy nagy adag vallási töltet. Ekkor ismerhetjük meg „háromarcú” főszereplőnket, aki soha nem adja fel céljait.

Ahogy kezdenénk álmosodni, jön az erős váltás: a jelenben találjuk Hugh Jackmant, amint épp orvos, aki egy rák elleni kutatást vezet. Itt ugyanazt a végsőkig küzdő jellemet képviseli, mint a film elején.

Majd jön a harmadik színtér, itt már fogalmunk sincs, hogy mi ez az egész, mit keres az eddigi orvosunk egy gömbben, ami a világűrben kering. Ezek a képek sokszor visszatérnek a filmben és nagyon fontosak, mert a magány fájdalmát ábrázolják.

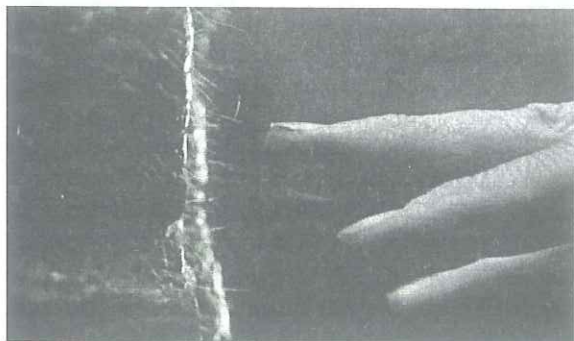
Fontos hangsúlyozni, hogy a valós történések a jelenben zajlanak, és ezt egészítik ki a középkori, valamint a sci-fi-szerű jelenetek.

Ezek a képek valójában a szereplőkben kialakult érzések, gondolatok átélését könnyítik meg, teszik teljessé. Vagyis részben fikció a két kiegészítő cselekmény, részben pedig egy zseniális lélekábrázolás.

A film kiemelkedő vizuális élményt ad, lenyűgöző képek segítik az átélést, és egyben fokozzák a katarzist. Clint Mansell tökéletes filmzenét komponált, melyet érdemes önmagában is megismerni. Akí a Requiem egy álomért c. filmet látta, bizonyára ismeri korunk egyik legtehetségesebb filmrendezőjét: Darren Aronofskyt. The Fountain című film is az ő munkája.

A filmről nehéz objektív véleményt alkotni, mert minden alkalommal más hatással volt rám, de én pont emiatt ajánlom mindenkinek!

-S-





## A Denevér legendája

Meg kell, hogy mondjam, egy érdekes, enyhe émelgyéssel és libabőrrel kísért érzés jár át miközben írom ezeket a sorokat. Mikor először felöltött bennem e cikk gondolata, csupán egy jó ötletnek tűnt. Most, amikor az éjszaka óráiban üveges tekintettel meredek a monitoron kérlelhetetlenül villogó kurzorra és fehér papírra, kezd kissé olybá tűnni, hogy nagy fába vágtam a fejszém. Mintha a Denevér köpönyege egy kissé rám borulna: félek tőle, hogy nem tudok megfelelni a feladatnak. Igen, a Batman. A mese, a film, a jelenség, az örület..., a legenda. Tíz gyermekből kilenc tudja ki ő, (a tizedik is csak még nem), és számtalanul sokan vannak azok, akár a saját, akár az előttünk lévő generációkból, akik ezen nőttek fel, és még többen, akik ezen fognak. Jómagam nagyjából négy-öt éves lehettem, amikor először megpillantottam a német RTL csatornán futó Batman: The Animated series egyik darabját és azóta nem tudok szabadulni tőle... Ki merem jelenti, ha nincs Batman, ma nem lennék orvostanhallgató. Ex-osztályfőnököm a mai napig emlegeti és mutogatja fényképen, hogy általános iskola első osztályában hetekig Batman jelmezben jártam; sanda gyanúm, hogy nem én voltam az egyetlen. Azóta eltelt közel tizenöt év, és még mindig ugyanazzal a hidegrázással és gyermeki izgalommal ültem be nyáron a moziba a Sötét Lovag című filmre, mint ahogy annak idején keltem fel minden reggel, hogy megtekintsem a rajzfilm egy újabb darabját (pedig sosem voltam egy korán kelő típus), vagy hányszor hallgattam a magány és bánat keserű óráin Danny Elfman és Hans Zimmer dallamait, hogy erőt merítsek a legendából. De vizsgáljuk meg a jelenséget kicsit közelebbről!

### A Denevér hagyatéka

A denevér jelmez viselő szuperhős először 1939-ben látta meg a napvilágot a „the detective comics” huszonehedik számában, és saját történetnek 1940 óta örvend Batman címmel. Az alkotó, Tom Kane úgy fogalmazott, hogy egy Supermanhez hasonló, de őt ellensúlyozandó, emberibb szuperhőst akartak alkotni. A tragikus sorsú hős, aki kilenc éves korában elveszti a szüleit, majd kettős életet választ: nappal milliomos playboy – éjjel álarcos igazságosztó története egy csapásra siker lett. Az ötvenes években sokan (főleg a katolikus egyház) nem nézték jó szemmel a képregény sötét voltát, és szerintük Batman és Robin mint homoszexuális szereplők ábrázolását. Egy kampány indult a „naposabb Batman” történetekért. Ekkor kerültek bele a képregénybe olyan szereplők, mint Batgirl, Ace a Bat-kutya. Úgy tűnt, Batmanre még ilyen „vidám” verzióban is kereslet van. Az ötvenes évek végére alakul ki az egyik, „sci-fi” Batman vonal, ahol űrlényekkel és „varázslatos” gonosztevőkkel csatázik. Az alkotók azt remélték, hogy ezen az ágon befut Batman is,



ahogy sok másik szereplő tette. Ekkor lesz Batman például a Justice League of America tagja (ezt később feldolgozzák rajzfilmben is). Egészen a hatvanas évek elejéig, amikor is hanyatlásnak indult és 1964-re olyannyira leesett a Batman-képregények kereslete, hogy az alkotók azon gondolkodtak, végleg megölik a szereplőt. Ám az akkori kiadó új Batman-„felelőst” nevezett ki. Ennek hatására Batmant újraalkották, újragondolták, kicsit ráncfelvartták és kialakult Batman egyik ma is népszerű, „superhősebb” irányzata. Nagyjából ekkorra tehető az olyan Batman gonoszok kiagyálása is, mint Mr. Freeze, Két-Arc, vagy Riddler (Joker már hamarabb napvilágot látott).

Batman alkotói azonban vissza akartak térni a gyökerekhez. 1969-ben elkezdtek egy kampányt, amiben vissza akarták adni a Batman-képregények eredeti, sötét és komor világát (szemben az akkor futó tv-sorozattal, ami röhejes karaktert csinált Batmanből). Később ezt a vonalat vitte tovább (1986-tól írunk) az a Frank Miller, aki egyebek között, az azóta filmre vitt „Sin City” és „300” megalkotója; és Jim Lee, olyan nagysikerű alkotásokkal, mint a „Batman: Year One”, vagy a „The Dark Knight returns”. Batman világa visszatért a gyökerekhez: egy vergődő, komplexusos férfi, aki úgy kíván meggyilkolt szülei emlékéitől szabadulni, hogy egy elfajzott, korrupt városban próbál rendet tenni. Az alkotott világ élhető, hihető. (Itt merül fel először például az a kézenfekvő kérdés, hogy ha a rendőrség nem korrupt, akkor miért bízik Gordon Batmanben?...). Ezzel megszületik egy új, valóságosabb, felnőttebb Batman-vonal.

*„Mondd csak, táncoltál már az ördöggel a sápadt holdfényben?”*

És most lássuk, hogy került Denevér a vetítőgépbe. Előrebocsátom: a helyhiány miatt nem taglalom a filmek részletes történetét, de ajánlom mind a hat filmet megtekintésre. Legalább egyszer. Az első filmvásznon jegyezhető alkotás, amire még talán emlékeznek is páran, az



1966-os Adam West-féle Batman. Hibámnak róható fel, hogy nem tudok elvonatkoztatni... Akkor lehet, hogy sokaknak tetszett de ma egyszerűen... Inkább döntse el mindenki maga, Youtube-on kallódik pár darab belőle. Az első egész estés film, Tim Burton rendezésében került a moziba 1989-ben. A Sötét jelmez Michael Keaton öltötte magára, de emlékezetesebb maradt Jack Nicholson röhögcsélő Jokere és Danny Elfman fülbemászó főcímdala. Ez a film szolgált alapul az 1992-ben megjelenő: Batman: The Animated Series című rajzfilmsorozathoz, amit a mai napig az egyik (ha nem A) legsikeresebb Batman rajzfilmként tartanak számon. Ugyanebben az évben Micheal Keaton ismét magára ölti a jelmezt a Batman visszatér című filmre, de akárcsak az előzőnél, itt is emlékezetesebb marad Danny DeVito alakítása Pingvinként és Michelle Pfeiffer mint a Macskanő. 1993-ban egy egész estés rajzfilm jelent meg „Batman: Mask of the Phantasm” címmel. A következő egész estés film 1995-ben jelent meg Joel Schumacher rendezésében, aki Keatont Val Kilmerre cserélte, a női főszerepet pedig Nickole Kidmanre bízta (az ellenlábask szerepében Tommy Lee Jones és Jim Carrie tűnnek fel). Ez az első film, ahol Robin megjelenik a filmvászonon, hibája, hogy Kilmernek jobb Bruce Wayne szerepe, mint Batmané, és a néző alig várja, hogy megszabaduljon a jelmeztől végre. Schumacher még egy Batman-filmet jegyezhet, Batman és Robin címmel, ahol George Clooney alakítja a Sötétség Hercegét. A női szívek megdobogtatója Wayne-ként hozza sármos formáját, de a kosztümökön lévő mellbimbó... az eléggé illúzióromboló.

*„Batman ereje abban rejlik, azért mozgatót meg több alkotót mint bármelyik másik szuperhős, mert amíg hűek maradunk a gyökereihez, elpusztíthatatlan.”*

Ezután egy viszonylagos szünet állt be. 2005-ben azonban, a nem épp könnyen emészthető és „mesebeli” filmjeiről híres (gondoljunk például a Tökéletes trükkre) Christopher Nolan kereste meg a Warner Brothers-t azzal, hogy azt akarja Batmanról filmre vinni, amit eddig senki: Batman eredetét. Az ügyszög megnyerte forgatókönyvírónak a több akció-, köztük a Penge filmeket is jegyző (mellesleg nagy Batman-rajongó) David S. Goyer-t. Nolan egy valóságosabb, hihetőbb és életszerűbb Batman-t akart létrehozni. Ehhez Frank Miller és Jim Lee alkotásait vette alapul, és olyan színészeket szerződtetett mint Christian Bale, Michael Kaine, Morgan Freeman vagy Liam Neeson. A Batman-képregényekben van egy úr. Wayne-ről tudjuk, hogy eltűnik a világ színe elől hét évre és hogy onnan már képzett harcosként tér vissza, de soha senki nem mesélte még el, vagy csak homályosan utalt arra, hogy mit tett Wayne ez idő alatt. Nolan ezt az időszakot célozta meg, és eddig kevésbé ismert Batman-történeteket és szereplőket vitt vászonra és alakított át hozzá (Rhas'Al Ghoul, vagy a Madárijesztő). Nolan rendezésének és a modern technikának köszönhetően egy olyan filmet kaptunk, amire

vágytunk. Egy valóságos, hihető Batmant. A rajongók reneszánszukat élhették. Egyetlen hibaként talán az róható fel, hogy Bruce Wayne-t egy totál üresfejű playboy-nak tünteti fel (minden észmunka Fox érdeme), ami a képregények után erős érvágás (hogy még azt sem tudja, mik azok a fehérje alapú katalizátorok...).

*„Mert a fájdalom olyan úton visz, amire vágysz...”*

Nem sokkal a Sötét Lovag nyári premierje előtt került a hazai boltok piacára, a szerintem felnőtteknek szóló rajzfilm, Batman: Gotham Lovagja. A filmet a Warner Bros. legnevesebb animátorai alkották meg, létrehozásában a filmek forgatókönyvírója, David S. Goyer is közreműködött. A hat kis film mind egyedi látványvilággal rendelkező történetet mesél el, ami a két film közé helyezhető. A legtöbbjük önálló, bárvan néhány, amely összekapcsolódik. Sötét hangulatú, inkább – mint említettem – felnőtteket céloz, véres és komplex. Hangulatában emlékeztet a filmre és a régi „Batman: The Animated Series”-re. (Érdekesség, hogy Batmannek ugyanaz a Kevin Conroy kölcsönözte a hangját, aki az 1992-es rajzfilmben) Rajongóknak kötelező, a többieket szerintem annyira nem fogja megérinteni.

*„Miért vagy ily komoly?”*

Idén nyáron érkezett a mozikba a folytatás: A Sötét Lovag. Bár amikor az első hírek felröppentek, hogy az a Heath Ledger kapta Joker szerepét aki melegeket alakít a Brokeback Mountain-ben, és a nők kedvence szépfű, sokan kételkedtek, hogy vajon képes lesz-e egy Nolan-filmhez méltó Jokert alkotni. Az első, tavaly augusztusi előzetes nem árult el sokat, hiszen képanyagot nem láttunk a filmből, csak három mondatot hallottunk, de mindenki érezte, talán mégis tudta Nolan, mit csinál amikor felvette Ledgert a szerepre... Decemberben pedig mindenki szája tátva maradt. Az első két perces előzetes tömény, sokat mutat Jokerből, és már ekkor látjuk: Nicholson vicces fiúja a múlté: itt egy kőkemény pszichopata. Aztán nyáron jött a hír, ami mindenkit sokkolt: Ledger – vannak, akik szerint öngyilkosságot követett el, mások szerint túladagolta magát – meghalt. A pletykálapok teljesen megőrültek, sokan azt találgatták, vajon a filmbe örült-e bele, és elkezdődött egy „posztumusz Oscart Heath Ledgernek” kampány. Amerikában egy hónappal előbb nyitott a film, mint nálunk, de a kritikusok mind pozitívan nyilatkoztak, erősítették az Oscar-kampányt, az imdb.com örök ranglistáján pedig az örökranglista első helyére került a film már a nyitó hétvégén, megelőzve olyan filmeket, mint a Keresztapa-trilógia. Bevallom, kissé ambivalensen ültem be a moziba, egyfelől a gyermeki izgalom volt bennem, másfelől kissé szkeptikus voltam, hogy jobb film lenne, mint a Keresztapa... a moziból pedig gyerekként jöttem ki. Tátva maradt a szám. A történet összetett, több szálon fut: Batman



Joker ellen, az ellene forduló város ellen, Batman vívódása a szerelem és küldetése között, feladja-e vagy sem, Joker Harvey ellen, Két-Arc átváltozása... csak párat említve. (A történetet itt nem részletezem, tessék megnézni. Egyrészt, mert túlzás nélkül állíthatom, hogy az utóbbi évek egyik legjobb filmje; másrészt mert nincs 70.000 karakternyi plusz helyem, hogy mindent részletezzek.) Nolan percről percre fokozza a feszültséget, de végül minden szálat elvarr és akárcsak az előző filmben tette a Joker kártyával, ezt a filmet is nyitva hagyja. Bale alakítása megnyerő. Bár ebben a filmben többet látjuk fekete jelmezében, a maszk nélküli jeleneteiben átérezhető tépelődése. Michael Caine ismét felejthetetlen Alfredként (ahogy emlékezteti például Bruce-t, hogy ő is csak ember és vannak határai, még ha azt is hiszi, hogy Batmannek nincs; az egyik kedvencem), Morgan Freeman Lucius Foxként ismét megingathatatlan, Gordon-ban szinte lehetetlen felismerni az eddig csak negatív hősként ismert Gary Oldmant, Aaron Eckhardt Két-Arc alakítása is a helyén van. Szegény Maggie Gyllenhall jobb választás volt Rachel szerepére, mint Katie Holmes az

előző részben, de sajnos a „nagyágyúk” játéka lemossa őt a vásznonról. (Elnézést kérek a feminista olvasóktól, de tény.) És Heath Ledger? Heath Ledger nincs. Joker viszont van. Egy hihető, egy valóságos Joker. Egy kőke-

mény pszichopata, aki csak viccből tesz mindent, logikus indok és szabályok nélkül. („Valakinek nem kell logikus ok, csak látni akarja, ahogy a világ lángokba borul.”) Már az első mondatától a hideg futkos az ember hátán: „Hiszem, hogy ami nem öl meg, egyszerűen csak... furcsábbá tesz.” Aztán „bűvésztükk” gyanánt eltűntet egy ceruzát... egy emberi szemüregben. Ledger alakítása fenomenális, szinte rettegsz Jokertől a vászon előtt. A jelenet, pedig ahol emlékezteti Batmant, hogy már nincs visszaút abból, amit megváltoztatott és hogy bármennyire szeretné is, sosem fog azok közé tartozni akiket véd, szinte klasszikus. A konfliktus pedig tökéletes: a logikus, szabályok szerint élő Lovag a pszichopata, logikátlan és szabályok nélküli Joker ellen. „Nem fogják neked elmondani, mert tudják, neked vannak szabályaid. Neki nincsenek...” (Egyébként a filmben Joker mondja ki, hogy Batman teszi őt teljessé. Ez a gondolat eredetileg szintén a Miller-képregényekből származik, ahol Gordon önti szavakba Batman gondolati tépelődését: lehet, hogy segít a városon és bűözőket fog el, de ő „szüli” az olyan gonoszokat is, mint Joker...) Zárójeles megjegyzés: Másoknak is feltűnhetett az, ami nekem, mert ebben a filmben Wayne többet gondolkodik, többet használja a fejét...

„Mert a világnak igenis szüksége van egy Batmanre... és mindig lesz.”

Hogy mi fogott meg benne ennyire? Nem tudom már. Nem tudom, mit láttam benne négy évesen, mikor volt keményebb Farkas, erősebb Superman vagy viccesebb Pókember. Később mi tartott meg benne? Az, hogy végre volt egy hős, aki emberi volt. Aki az eszével, a testével, a képességeivel és néhány találmánnyal mentette meg a napot. És hogy emberi volt, olyan pillanatokat élt meg, amiket mi mindannyian. Láttuk őt háztetőkön morfondírozni, miközben köpönyegét tépte a szél, esőben, csüggedten, magányosan és szomorúan kuporogni. Aki dilemmázott és kételkedett, miközben a rideg, megingathatatlan hős álarcát mutatta a világnak. Ha pedig kellett, több volt mint hős, és kitarzott. Amikor minden és mindenki ellene volt, akkor sem adta fel. (És van valami leírhatatlan romantika Jim Lee rajzaiban, ahogyan a hatalmas hős szűrős szemmel a várost kémleli és a szél köre fonja köpönyegét, akár egy árnyat.)

Emlékszem, kiskoromban én akartam a következő Batman lenni. Aztán utolért a rideg valóság és összetört a gye-rekkori álmom. Azt viszont (sajnos?, szerencsére?) sose tudtam feladni, hogy megpróbáljam kicsit megmenteni, jobba tenni a világot, még ha lehetetlen is. És nekünk is többnek kell lennünk hősoknél.

Nem halhatunk „mártír-halált” egy rosszul sikerült operáció után, ha a hozzátartozók a „fejünket akarják”. Nekünk is ki kell tartanunk. És hinnünk kell. Idealista volnék? Lehet. Naiv? Talán. De bármennyit is változtam vagy felnőttem (vagy csak gondolom, hogy felnőttem?), ez alatt a tizenöt év alatt, amióta először láttam a Sötét Lovagot a képernyőn, legbelül még mindig ott él a gyermek, aki reméli, hogy ha nem is fekete, hanem fehér (vagy zöld?) köpenyben, de egy nap felnővök a feladathoz... Legbelül még elhiszem, hogy egy nap, ha kicsit másképp is, mégiscsak örökös lehetek... És mi marad legvégül? Semmi. Egy sötét árny, melytől szabadulni sem tudsz, egy sors, mely elől nem menekülhetsz és egy szebb jövő reménye, mely talán sosem jön el. A gyerekkori álmom összedől, akár a kártyavár, de valami megmarad: az érzés, hogy nem szállhatsz ki, nem adhatod fel sosem. Történjék bármi. Nem adhatod fel, mert a Sötét Lovag sem tette... Pedig időnként pokolian kívánod...

„Még ha meg is gyűlölik érte. Ez az áldozat amit meg kell hoznia. Hogy ne csak egy hős legyen, hanem valami sokkal több.”

-balage-



# TESTKULTÚRA

## virorLÁZunk

Szeptember derekán jártunk, a péntek reggel már az ástítás után pezsdító izgalomba torkolt, a készülődés kezdetét vette. De vajon mit kellene vinni egy ilyen útra?

A bikini volt az első választásom, mert mégiscsak arra asszociál az ember először a víz szó hallatán. De lehet ezen kívül még valami?

Próbáltam elképzelni a hajót és azon a legénységet, hátha eszembe jut még valami apróság. Na igen, ők mindig professzionális szerelésben, mindössze néhány centiméterrel a víz felett lógnak a képeken, zilált hajkölteménnyel, de mi nyugis túrára készülünk, a Balatonon amúgy sincs sose ekkora hullám, vagyis én akkor már messze járok a parttól, ha borulni kezd az idő. Tehát néhány váltásnyi ruha, kellő mennyiségű party-felszerelés, a hálózsákom és pár szendvics társaságában elindultam a találkozópontra. A verőfényes napsütés arra készítetett, hogy a súlyosabb ruhaneműket mind visszadobáljam a szekrénybe, és a lehető legrövidebb nadrágomban tipegjek a többiekhez. Tapasztalt hajósok lévén, ahogy megláttak, ők is sarkon fordultak, hogy a felesleges meleg holmitól mielőbb megszabaduljanak.

Icuka elsőre beindult. Egyenesen kopott fekete színe ideálissá tette volna a körülményeket egy jó kis szaunához, de mi nem wellness túrára készültünk, ezért az ablakokat koccanásig leengedve száguldoztunk Siófok felé 80-at el nem érő maximális sebességgel, aminél az autó zajártalma még



elviselhető volt. Legalább elolvashattunk minden reklámtáblát, biztonságosan kikerülhettünk minden imbolygó biciklist, nem állított meg a rendőr és még sorolhatnám. Néhány száz órának tűnő döcögés után megérkeztünk a Siófoki Jachtkikötőbe, ahol agysebészi óvatossággal beparkoltunk egy vadonatúj Maserati és egy Mustang közé. Miután megkerestük a hajónk tulajdonosát, és elhitettük vele, hogy a hajóvezetői engedély, amit hoztunk, már nagyon régi, nemcsak egyetlen hónapos, ami azon az elírt hivatalos dokumentumon van, nyugodt szívvel átadta a kulcsokat, és végigmutogatta a felszereléseket, majd elkezdte sorolni a főbb tudnivalókat. Rögtön kiszúrtam, hogy valami nincs rendben a jobb szemével, de először csak azt hittem, szimplán kancsal. Sajnos, miközben igen hasznos tanácsokkal látott el minket, én csak a helyes diagnózissal foglalatostkodtam, így lemaradtam néhány szösszenetről. Mindegy, a lényeg, hogy megalkottam a tökéletes orvosi véleményem: üvegszeme volt. Nos, hogy a többiek is kellőképp tudják inni a szavait, nekik is megsúgtam mindezt... Hogy ezután miről beszélt? Nos, arra már senki sem emlékszik.

Még az elején biztosan tudom, hogy zavarba ejtő kérdésekkel halmozott el minket valami vitorláról meg vasmacsokról, de természetes mosolyunkkal meggyőztük, hogy minden rendben lesz, így még a kaucióról is elfelejtkezett.

Nehézkesen, de végül megtaláltuk Icukát a nagy és csúnya autók között, felhajigáltuk a cuccainkat a fedélzetre, majd ellenőrizni kezdtük a csapat másik felének érkezéig az alkohol ellátmányt. Ekkor derült fény egy kisebb félreértésre. Mi öt fővel terveztük az utat, de csak négy fekhely volt, így az utoljára érkező egy, a mentőmellények tárolására alkalmas lyukban, akarom mondani ágyban volt kénytelen összekuporodni. Szerintem vicces volt, amint tesztelte, hogyan fog bemászni az 50 cm-es nyíláson, és vajon elfér-e egyáltalán, de ő nem nevetett. Állítólag nem volt klausztofóbiás, nem voltak még rémálmai, amitől hirtelen felkelne éjjel, és a fejét beverhetné a bejáratba, tehát rábeszéltek.

A nap lassan megkezdte útját a horizont felé, kapitányunk válla fölött azonban nem emiatt sötétedett az égbolt egyre jobban: lassan, de biztosan úszni kezdett fejük fölé egy tekintélyes viharfelhő. Egy ideig ügyet sem vetettünk rá, de ahogy múltak a percek, a legénység egyre többet pillantott felfelé. Végül úgy döntünk, hogy a kikötőjében vészjeljük át a vihart. Reggel ráértünk kihajózni, addig sem okoztunk kárt semmiben. Csak néhány helyen folyt be a víz, de ezek nem lényegesek: például a mentőmellények tárolójánál...

Az igencsak megfáradt legénység hajnali 9 körül kitántorgott a fedélzetre friss levegőért. Rengeteg félig üres üveget találtunk fent: biztosan az előző brigád hagyta ott...



Már minden hajó kint volt a vízen, mikor nekivágtunk a kalandnak. Bevallom, mikor a kapitány elővette a Vitorlázás alapjai című könyvet, kicsit aggódni kezdtem. Végül valahogy eloldottuk a köteleket, beindítottuk a motort és irányba álltunk. Mikor megtudtam, hogy nem lesz nagy, színes és lebegő vitorlánk – spinaerünk, ki akartam szállni, de végül beértem a szimplán fehérekkel is. Mert ami nekem tetszett, az hátszélhez való, ám mi nem meglepő módon szembeszélel indultunk útnak. Cikk-cakk vonalban haladtunk, szemerkélt az eső, kötögettünk köteleket ide-oda, nemsokára a legideálisabb variációkra is rájöttünk, és még haladtunk is. Ketten játszottunk ilyet, a többiek a tengeri betegséggel ismerkedtek épp a kabinban, és fehér arcszínre váltottak ezalatt. Tihanyánál megkérdeztem a kapitányt, hogy mi az a fekete bólyasor a vízen. Azt felelte, hogy ott lehet ivóvízhez jutni. Elgondolkoztam. Szerintem rossz könyvet olvasott, mert ez édesvíz, de nem kötökedtem sokáig, mégiscsak neki van engedélye, meg amúgy is aggódtam folyton valami miatt, pedig reggel sértetlenül ki tudtunk parkolni!

Aztán hirtelen puffanás hallatszott és megálltunk. Találtunk egy zátonyt. Javasoltam, hogy tüzzünk ki egy zászlót, de nem lelkesedett senki, pedig izgalmas lett volna. Így inkább kilógatott minden bátor matrózt a parancsnok a hajó egyik oldalára, mint azokon a szép fotókon. Csak mi nem haladtunk. Azért tettünk így, mert ki kellett emelni a tőkesúlyt, ami fennakadt a homokban. Motorral is próbálkoztunk kievickélni, de nem ment. Végül lemértem lapáttal a vizet, és mivel másfél méter körül lehetett, gondoltam kiugrok a vízbe, és lehúrom a hajót a dombról az édesvizet jelölő bólyák felé, de nem mehettem, mert mindenképp a másik irányba, át a dombon akart haladni a kapitányunk. Végül mégiscsak találtunk egy könyvet a Balatonról, és bebizonyosodott, hogy a víznyerő hely tulajdonképpen hajózási utat határol. Ekkor már mindenki arra akart menni, és ez néhány órán belül sikerült is. A legközelebbi kikötőbe igyekeztünk, és csak néhány vitorlással ütköztünk majdnem, de ők szerencsére tudták irányítani a hajóikat. Nos, a kikötés erős túlzás arra, ami ezután következett: először is kerestünk három üres parkolót, és becéloltuk a középítő helyet. Ezután lasszó-módszerrel



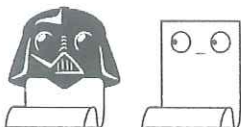
elkaptunk egy cölöpöt, majd kikötöttük a hajó orrát. Utána a kapitány aludni tért, mi pedig tovább folytattuk a lasszó módszer, hogy a hajó farát a másik cölöphöz is rögzíthessük. Persze nem sikerült, de vidámak voltunk, nem adtuk fel. Nemsokára érkezett egy hajó mellénk, így megkértük őket, hogy segítsenek. Tehát nem mi estünk bele a vízbe. Hogy megnyugodjunk, sétálni mentünk, és megkóstoltunk egy kis rumot, hogy másnap jobban menjen minden – mégiscsak az a matrózok itala. Éjjel a kabinban észveszejtő kopácsolás hallatszott. Kiderült, hogy a vitorlákat nem elég leengedni, ki is kell kötni. Na, ehhez viszont senki sem volt elég jól, meg technikai hiányosságaink is adódtak, így maradt a kispárna módszer a fejen egyenletesen eloszlatva. Reggel óriási karikákkal a szem körül kelt a kikötő, inkább ismét kihajóztunk.

Tihanyt aznap is sokáig néztük, órákon át, de ha egyszer olyan szép... Aztán rájött a kormányos, hogy át kell kötni a csúnya, fehér vitorlákat a másik oldalra, hogy hazaérjünk. Mondanom sem kell, hiányzott mindenkiről a professzionális kabát, aminek birtokában elkerülhettük volna a csontig fagyást, de sebjaj! Jövő nyáron én is megszerzem ezt a hajózási engedélyt! Addig is, elkezdek gyűjteni egy vitorlás hajóra, vagy egy szép, színes spinaerre...

-alphy-

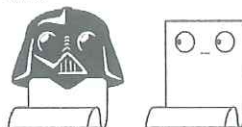
## farsang.

háhát  
idén nem  
múlhatod felül  
a jelmezem, lúkt  
khrrr...

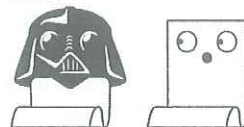


maga vagyok a  
belülről rothadó  
gonoszság,  
a kíméletlenség,  
a határtalan  
rosszindulat!

khrrr...



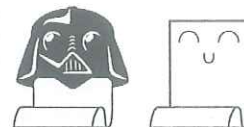
az embereket  
puszta  
kedvtelésből  
megrokkantó  
sötét erőt!

na, te meg minek  
öltöztél?

egy levél vagyok  
az apehtől.

francba!  
jövöre akkor is  
én nyerek!

khrrrrrrrrrrrrrr...



## papír(on)

szentgyörgyi ottó - noa



# GONDOLATSZILÁNKOK

## Podmaniczky után. Amatőr módon.

*Tündérek segítségével uralkodó szavaim:*

**Orosz:** Túl olcsóvá vált az élet. Az az élet, amely kegyelem nélkül legyőzte. Beleborzongott a hatalomba, a gyengeségében összpontosuló elementáris erőbe, amit legyőzője ellen fordít: egy mindenség-sötét éjben orosz roulettezni indult a lelke. Tele tárral.

**Fény:** Tudom, miért viszolyogsz ezektől a könnyektől. Víz és só mind, fény a végzet hamvaiból hulló fraktáljából. Hiába kívánod a halálom, Te tartasz életben.



**Roskad:** Azon a napon elnémult a Csend. Színtiszta támogatással vette le A Kedves válláról a terhet, de alkonyatra már önnön pusztulását kívánta tetteért. Vajon ha nem roskad össze alatta, kit erősített valójában és kit gyengített? Önmagába mar a szeretet.

**Alkalom:** Nyílt seb. Minden alkalmat megragadt, hogy sót hintsen bele. Érzy, hogy a taktika szánalmasan egyszerű: amíg sikolt a kín, addig tart. Kevesebb, mint gyáva, hogy feleljen, több, mint torz, hogy csak ez maradt az övé.

**Út:** Semmit nem sajnált. Túl sekélyes szó, túl egyszerű érzés. Minden álma halott virágmezőkön keresztül vezet. Reszkető büntudattal tapos a ravatalon. Nincs út, de míg nem ér át, minden nap legdrágább levenduláinak illata fojtogatja majd.

**Kérdés:** Csak annyi kártyát vehetsz föl, amennyit én leteszek. Ha a részemmé váltál, mindegy, mennyire gyűlölöd: csak nézőpont kérdése, hogy melyikünk nyer és melyikünk veszít. Magát emeli a tét.

**Pad:** Talán ugyanazon a padon ült, mint egy éve. Próbálta megérteni, vajon az ismerős napsugárnyaláb, vagy a muzájoktól zokogó érintés tesz meg hosszabb utat, míg hozzáér. Közös térben, közös időben forrt össze a létük: törött lábú volt, de megszállott utazó. Minden lépése lassú, szenvedésteljes, ügyetlen, ő mégis tudta: dimenziókat vált. Ahogy addig érezni merte, az volt a béke, de a padon már tudta, és sose akart felkelni többé.

**Karmol:** Ki hagyta, hogy összekulcsolja kezeit, ha bűn, hogy hitt? Tehetetlenül karmolta a hideg ablaküveget s az életben tartotta halántéka fájó lüktetését. Megvallatta a gyomrát a felismerés iszonya, hogy ki felel és kihez imádkozik.

**Hiba:** Régóta nézte a vizet. Eggyé vált vele, bízva, csodálva, rá-rápillantott, aztán megfeszültek izmai. Ez volt az egyetlen megoldás. Mikor újra ellazult, beléhasított az élet. Nem volt könnyebb megtagadni a keletkező hullámokat, mint saját magát a véletlenekkel együtt. Hinnie kellett, hogy csak egy füstköddé váló, testi hibával született kör volt, ami utána maradt a felszínen, de talán pont azért süllyedt olyan mélyre, mert mindig tudta: tökéletes karika volt.

**Bolondozó:** Zenetanárok voltak, dallamokban éltek. Míg mások kopogást, zsvajt, zizegést hallottak, ők reményteremtő esőcseppek hullását, játszótérek hangos ártatlanságát, a leggyönyörűbb kiszolgáltatottságban bolondozó nylonzacskót csodálták. Állandóan csak kiabáltak, soha senki nem értette a közöttük uralkodó erőket, pedig a zokogás mögött Mindenek legszentebb adományát, A Csendet jelentették egymásnak.

-manna-



	cég forma	dupla magánhangzó	Megfejtés első része	innivaló		becézett Aladár	proton	városi	
finn keresztnév	↓	↓	↓	↓	atya	↓	↓	↓	↓
					Barátságos				Megfejtés második része
ifjú	↓						chat: visszatértem	↓	↓
tanulóvezető		női becenév	↓				bazálmembrán	↓	↓
		gabona-féle					byte		
	közkatonák	↓				paszuly	↓		
	Herry Potter hisztise!					nyomul egyneműi			
sziget Velence közelében	↓						tagadószó	↓	↓
							sarj,rügy		
női becenév				Yucatan kezdete	↓			radius	↓
				angol ffi név					
arány						rádásul	↓		
						éneklőszó			
		pofon	↓					Bel	↓
		detonáció						föld-törmelék	↓
vas	↓				gabona-fajta				
lots of laughs				német folyó	tornász, riporter Zsuzsa	area of responsibility control area	↓		
	lógás			↓	↓	↓	tetejére	↓	
							gravitáció		
	Bánát Herry Potter embere!							tele	↓
								you	↓
csípni	↓					bazár része!	friss	↓	
							Apple mp3-asa		
olasz:egy				duplán: Erzsébet királyné				dehogy	↓
								original video animation	↓
ffi név-jelentése: kakas				heves eső határozatlan névelő					
lateris sinistri			keresztbe	↓			védő	↓	
			south				are		
olasz autójelzés		bökdös	↓						

# REJTVÉNY-FEJTVÉNY

## REJTVÉNY-FEJTVÉNY



# KÖNYVAJÁNLÓ

## Elájulok

Hallottam egy könyvről, el fogom olvasni. Illetve hallottam egy másiktól, azt már elolvastam – valahogy mindkettő fűződik egy bizonyos témához. Ahhoz, ami mostanában nem hagy nyugodni. Gondoltam, kiírom magamból, egyszer jól jöhet talán másnak is, aki hasonló gondokkal fog küzdeni, bár el kell keserítenem – semmi nem segít. Ha el kell ájulnod, el is fogsz.

Soha azelőtt nem ájultam el. Egyszer kerültem közel hozzá, oltáskor, ami azért elég jellemző. Szinte szuggeráltam magam, ahogy láttam a többieket mind izgulni, hát mitől félnek? Ha ők félnek, én is félni fogok, mert itt azt "kell", úgy illik, így szokás. Túl jól sikerült. Először jön a lázérés, kiver a víz, annyira melegem van, és tudatosan mindez, ami nemhogy segítene, csak rosszabbul leszek. "Tudom", hogy rosszul fogok lenni. És már érzem az erős szívdobogást, ahogy a szívem próbál több vért eljuttatni a fejembe. Előnt a szimpatikus izgalom. De a szemem sötétleni kezd, a szavakra már nem tudok figyelni, nem tudom, miről van szó. Érzem, hogy le kell ülnöm. Leülök. Nem segít. Fejem a csempének támasztom. Még érzékelem, hogy a műtőben vagyok, látom a sebést, ahogy dolgozik az ismeretlen betegen. Rákérdez, hogy vagyok, valaki felel. Fél perce még ott álltam az évfolyamtársaim mellett, megszeppenve, az idegen környezetben, óvatosan mint elsőéves medikus, örülve hogy végre látunk egy műtétet. Én elég messze álltam, túl messze ahhoz, hogy "élvezni" tudjam az eseményeket. És túl jól láttam a nénit, a líra mögött, éberem, feszültség az arcán, de fájdalomnak semmi jele. És már látom, ahogy folyik a vér végig a lábon, néninek szeme se rebben, ő nem látja, nem érzi, mi történik. Én ekkor érzem, hogy le kell ülnöm.

Ahogy mesélték, szép lassan elkezdtem előre dőlni a széken, de elkaptak, mielőtt arccal a kőre zuhantam volna. Amire legközelebb emlékszem, fekszem a padlón, érzem, hogy hideg. "létfonosságú az elájult ember vízszintesbe helyezése." Tudom, hogy elájultam, szégyellem. Fel akarok kelni. Nem engednek. Kezdem magam nagyon rosszul érezni a bőrömben, ahogy ott fekszem, valaki az ágyon fekszik, valaki műt. És én a kőn fekszem. Sehogy se jó így. Eltelik 10 perc, valaki kikísér a műtőből, éles fejfájásom van, kicsit remegek. Egy fotelbe ülök, vizet kapok. Nem értem, ettem előtte... nem a vércukor volt..., és mivel vért se adtam, vérvesztésem nem volt, és nem hiperventilláltam... egyértelműen emocionális ok. Több műtetre nyáron nem mentem.

Az anatómiára visszagondolva, egyáltalán nem volt megrázó vagy ijesztő. A tetemektől sosem lettem rosszul, néha fordultunk csak el "friss levegőt" venni. Nem viszolygok a hulláktól. A nyáron valahogy elszokik az ember az effajta stresszhelyzettől, és szeptemberben azért megrázónak találtatott az a bizonyos kórbontani gyakorlat. Amin majdnem megtörtént megint, szívdobogás, foltos látás, leszápadás..., de nem az emberi test látványától, nem a szagoktól, amire legtöbbször panaszkodnak, nem a vértől, mert még el se kezdünk, engem az az ember zavart, aki 3 napja nem tudta, hogy mi is lesz velem, aki hétfőig még életben volt. Ezekre nem lehet felkészülni, ezeken a boncolásokon ott kell lenni,



le kell küzdeni a gondolatokat, amik elterelnek, el a céltól, amiért te ott vagy, amire vállalkoztál, ami a te érdekedben magyaráztatik, és nem azért, hogy magunkban rágódjunk, mert nem lehet, ezt először el kell viselni, ki kell bírni, hogy aztán figyelhess – hogy tanulj belőle, hogy előbb-utóbb megszokod – "az élet ilyen".

A két könyv közül az egyik, amiről először írtam, Karinthy – Utazás a koponyám körül – gondolkodtatott el, saját magán, az írón, akinek agyműtétjéről szól a könyv, amit éber állapotban hallgatott, élt végig. Szinte ott vagyunk a műtéten mi is, vele együtt, figyel, találgat, hol tarthat most a sebész, hallja a csonttöréseket, ha percekig csend van, kételkedik, és közben tudja, mindvégig szem előtt tartja, ami most a legfontosabb – hogy nem szabad elveszíteni az eszméletet. Tényleg érdemes elolvasni, és csak 110 oldal.

-tori-



## Bűnös vágyak

Megfogott a cím? Engem is... Bár első hallásra kissé megtevesztő, nem is gondolnánk, milyen történet lehet e cím mögött. Pár hónapja kutatva jártam a könyvesboltokat, amikor egyik barátnőm a kezembe nyomta ezt a könyvet. Már első ránézésre megfogott, van valami különleges a borítójában is... Szerintem fontos az első benyomás.

Na, de valóban kit is érdekel most a borító? Ráértek majd gyönyörködni benne, amikor megvettétek a könyvet.

Ezt a könyvet nemcsak azoknak ajánlom, akik szeretik a misztikus dolgokat. Garantálom, hogy azok is falni fogják az oldalakat, akik korábban nem nagyon olvastak hasonló könyveket.

Az alaptörténet: egy olyan világot látunk, ahol a vámpírok létezése köztudott, de senki nem akar és nem is tud ellene tenni. Los Angelesben, úgy tűnik, jól megférnek egymás mellett az emberekkel. Vannak, akik tartanak tőlük, vannak, akik imádják őket. Egész idillinek tűnhet a kép, mindaddig, amíg meg nem tudjuk, hogy valaki vagy valami gyilkolni kezdi a vámpírokat. De nem akármilyen vámpírokat, hanem csak a nagyhatalmú vámpírmestereket. Vajon gyilkosságnak számít-e egy élőhalott megölése?

Akit még nem említettem, az a főhősünk: Anita Blake, aki egy kissé feminista beállítottságú nő; főállásban halottkeltő, mellékállásban vámpírokat öl. Persze megint bajba keveri magát és a sors fintora (vagy az íróné), hogy pont neki kell

kiderítenie, hogy ki vagy mi állhat a gyilkosságok mögött.

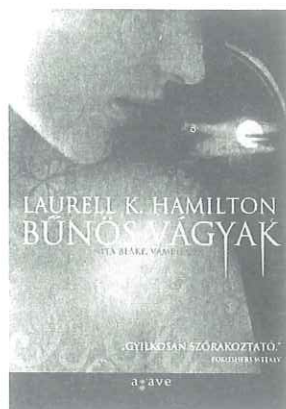
Többet most igazából nem akarok elárulni, mert minden része egy élmény. Belelátunk, hogyan irányíthatják a vámpírok az embereket, és végigkísérhetjük, hogyan alakul ki egy fura kötődés hősnőnk és az egyik vámpírmester között... de vajon mi lesz a folytatás?!

Annyit mondhatok, hogy ez nem egy horror könyv vámpírokkal és goullokkal... (bár ezek előfordulnak a könyvben), hanem egy roppant izgalmas krimi, misztikus szereplőkkel. Itt is az a legjobb, hogy ahogy olvasod, próbálsz előbb rájönni, hogy mi fog történni, mint a főhős (teszem hozzá, kisebb-nagyobb sikerekkel), de a váratlan fordulatok kiszámíthatatlanná teszik.

Egy biztos, vizsgaidőszakban semmiképp ne kezdjétek bele, mert sokkal jobban fog tetszeni, mint gondolátok és letenni lehetetlen... higgyetek nekem, tapasztalat... valahogy nekem is jobban tetszett, mint az irodalomkönyv...

Ami a legjobb, hogyha tetszett, van folytatás, mert ez egy sorozat első része, és a következő sem spórol az izgalmaival. Jó szórakozást a könyvhöz, és izgalmas üldözést!

-rumony eszter-



# TÍZ SZENTENCIA

## Az élet...

„Az élet komédia a gondolkodónak és tragédia az érzőnek.”

„Az élet olyan iskola, amit soha nem végzünk el.”

„Az élet olyan, mint a pizza: még akkor is jó, amikor rossz.”

„Nekem úgy tűnik: az élet elég hosszú, csak nem elég széles.”

„Az életet csak visszafelé lehet megérteni, de csak előre felé lehet élni.”

„A boldogság nem más, mint a boldogtalanság időszakai közötti szünetek.”

„Ha a boldogság valóban a fizikai jólét, és a gondtalanság, akkor a legboldogabb lény alighanem egy amerikai tehén.”

„Életünk legnagyobb része úgy telik el, hogy rosszul cselekszünk; nagy része úgy, hogy semmit sem csinálunk; szinte az egész életünk pedig úgy, hogy mást csinálunk, mint amit kellene.”

„Nehéz az élet, de ki tud helyette jobbat?”

„Az élet egy hagyma, amit könnyezve kell meghámozni.”

+1 „Úgy élj, mintha az egész világegyetem sorsa múlna cselekedeteiden, s közben mosolyogj magadon, amiért azt hiszed, hogy tetteid valamit is számítanak a világban.”

+1 Az élet vagy helő, vagy Halloween. (a szerk.)

-petra-



# HAVI NOVELLA

## Nouvelle Sans Phrases

Egy pár túsarkút találtam reggel a rakparton, épp az új szállítmányt hordtuk be. (Kevesebb osztriga, mint maguro – kezd kiveszni az emberekből a szenvedély. Ez a divat.) Gyönyörű pár cipőcske. Gondolkodtam rajta, hogy hazaviszem a feleségemnek, talán el is hinné, hogy én vettem, úgylis ritkán kap ajándékot, ilyesmit meg... Vadonatúj, skarlátvörös. Nem is tudom e kettő közül melyik volt zavarba ejtőbb. Ugyan milyen nő lehet, aki... bal sarkára egy kompos cetli volt feltűzve, bár ha engem kérdeznék: inkább mintha a cipő lett volna a felbökött lepke, egy különleges gyűjtemény oldalán. Elolvastam a rajta szereplő üzenetet: Hogy egy utolsó, nagy levegővételnél értelmet adhassak, szédítő mélységekbe kell alámerülnöm...

Otthagytam.

Kedvesem, ahogy besegítette maga mögött az öreg bérház ajtaját, az a mozdulat volt ő maga teljes valójában. Sosem engedte visszacsapódní, mert olyan méltatlanul panaszosnak hallotta a dördülő zár hangját. Ahogy kilépett a dohos lépcsőházból, nagyot szusszantott és nekivágott az utcának. Keresztbe, mert hát író volt. Úgy lépdelt az alkonyba öltözött bazaltkockákon, hogy tudomást sem vett cipője bosszantóan nőies stílusáról: szeretett a macskakövekkel cicázni. Megmosolyogtatta a meg-megakadó kopogás. A téren felé fordultak az emberek. Persze, hát ki más tudja ilyen finom alázattal végighordozni tekintetét a háztetőkön... Körbefordult – érthetetlen. Senki sem tudja, mi volt az indoka.

A kávézóban az ismerősöknek járó mosolyok üdvözlők, amik barátságos, ugyanakkor megközelíthetetlenül sugárzó viszonzásra találtak. Büszke nőiességgel tette fel kabátját a kopott akasztókra. No igen, itt aztán van forgalom. Olyan határozottan indult az ablakhoz legközelebb álló asztal irányába, hogy a pincér már írta is a számat és a rendelést:

párizsi kávé. Csak azután tekerte le kimért, vadító lassúsággal sálját, miután az asztalra tett egy levélkét. Órákkal később konyakot rendelt, majd öngyújtót vett elő és egy nemes szivart. Az öngyújtó szobán mindig hallott valami elegánsan patetikus: előkészület a lángokra, amik jobb esetben a purgatóriumban várnak majd. Öngyújtogatás volt az egész élete. Nem dohánzott, de a szertartásos szivarozást – par occasion – felettebb erotikusnak tartotta. A levélke mint köztes jelátvivő, bolond lobogással izzította a szivarvéget. Rejtélyes burokká vastagodtak ketten: gondolatok és szivarlélek-foszlányok.

Úgy ült ott a titkokban, hogy az igen csinos felszolgálólányok is csak szégyenkezve mertek egy-egy pillantást vetni rá. Szipogva nyújtotta át a borralalót, könnyek közt csukta maga mögé a füstös Rachmaninoff variációkat egy elvetemült jazz-zongorista interpretálásában. A Szajna felé indult.

Kedvesem!

Nagyon lefogytál, erősebb lesz Nálad a bejárati ajtó. Ne haragudj!

Látlak. Az elomló aranyfény végigcsókolja arcodat, Istenem, milyen gyönyörű vagy ilyenkor. Szembemész velem, tudom, egyenesen belesétálsz az alkonyatba. Pont úgy tündökölsz, mint azok az ébenfekete-kövek, amik életre kelnek lábad nyomán. A szökökút mellett torpansz majd meg, és még a kávézóban sem fogod érteni azt a harmóniát, amit a balkonon száradó ruhák illata sodor feléd.

És... ejnye, hát csak most látod meg: leverték a régi színes cserepeket. Micsoda bűn. Talán már az örület dadog bennem: látlak Mon Ange, szeretlek. Szeretem, ahogy sírsz. Szeretem a viaszszállal arcodat égető cseppek ragyogását, szeretem, ahogy mosolyt kanyarint ajkad szegletébe a fájdalom... bár én lehetnék, aki örökkévalósággá dermedő alakot formál belőlük, bár én lennék, aki sóhajt harap mosolyodba, s tudom fogamban tartva... átérném...

Vigyáznod kell magadra, vigyázz magadra, kérlek!

„...Ma sem történt semmi különös. Azt hiszem, idén már mindhiába remélek fizetésemelést a főnöktől, pedig lassan a karácsonyra is gondolni kell... Ma is megjelent a Madame. Fogadást kötöttem rá: mindig caffè alla parigiana a rendelés. „Forón, mint a pokol tüze, feketén, mint az ördög, tisztán, mint egy angyal, és édesen, mint a szerelem.” Ma dupla Marschinóval kérte és alig egy leheletnyi csokoládésziruppal. Titokban belekóstoltam, mielőtt felszolgáltam neki. Én nem is tudom: nem ijedtem meg, de bizonyatosan félek...”

-manna-  
manomanna@hotmail.com







# ENGLISH PAGES

## Educide\*

She entered with all the fear in this word; she got an oral exam today.

She spent the last 2 weeks studying for it, memorizing every little detail may or may not be asked about it, she is ready.

Outside the door, she and her fellow students sat waiting for the zero hour.

The clock rang, and a respectful old man, with a white lab coat greeted them and asks her and them inside.

The stink of Formalin hit her nostrils, even after one year there she wouldn't take the smell for acceptable.

She was the first to go, and the avalanche of questions rolled over her, but she was there for each answer, confident, sure, and ready.

The examiner was impressed and he took her index to sign the wishful 5.

Before he signed, he looked at her and asked her:

"Have you been to my lectures?"

She answered: "I wouldn't lie to you sir, I didn't have the time to do that, too much material to study, so I had to sacrifice the lectures"

He looked disappointed, then he said: "oh boy, if you went to my lectures you would get five, but I'm giving you a four"

Overwhelmed nearly crying, and started walking to the door, she said to him: "Sir may I say why I didn't go to your lectures?"

He said: "Sure please say"

She said: "Frankly, It's useless to go to a lecture of 45 minutes, when you can read in 5 minutes.

I really believe if I sat in the library, I would be better than wasting my time in the lectures, so a teacher would remember me in the exam, rather impress him with my knowledge".

The next day, she was the hot gossip of the University.

And as all stories there, it got bigger and bigger like a snow ball.

"She attacked the examiner! No! She spited in his face! She told him to fuck off! Then she spited in his face!

She is doomed, all the teachers will know her and fail her, she will be here for such a long time"

Everybody laughed, this is common knowledge, you can't humiliate a professor or a doctor in this university by saying their way is wrong, this is actually wrong thing to do!

The snow melted, and the sun shined over the Hungarian lands.

And Birds started building nests, flowers flourished in the Mecsek hills, and our friend for whole the second semester stayed at home frightened.

She studied and studied and studied, she know this is her only way out, she had to impress them that much, so they may forgive her.

The exam period has come, she lost weight, she didn't know enough sleep, she was afraid of what she has said, they will fail her.

She entered the room of animal stinks, and sat, nobody came except her, and there was dozen who registered, all logged out when they found her name among them.

Failing waits the one, who have an exam with an educider\*.



The Examiner came, and her heart fall toward her legs, he looked to the list and smiled saying "Oh You brave girl, you came here in the first day to our department alone"

She didn't fail her, she gave her a 5, and maybe they didn't hear what she said in the formalin room.

I have to take advantage of my luck and go tomorrow to the labyrinth department, if they failed me no problem, it's the second day of exams.

The morrow, she passed!

She was surprised, maybe nobody heard about it.

The next day was the biology chemical chaos' exam, she



passed again!

"It can't be, is the vendetta waiting in the formalin room?  
What I did I have done, no time for regrets, I wish I haven't  
said those words, but I said them"

She was alone again, and the respected man with the lab  
coat looked at her, her face turned yellow, and she nearly  
fainted.

Her pride prevented her crying or running away from this  
place, she stood still, dizzy and said she that she is ready to be  
examined!

He looked at her for a while, and started his avalanche of  
questions; she was ready for all of them.

"I wanted to ask you: did you really mean what you said  
last time?"

She immediately answered "no of course not sir!"

He said: "Well.... I can't fail you because you are lying, which  
I know you are, I have already seen your moment of truth,  
congratulations, I don't want to see you in this department  
again"

He signed her index and gave it back saying:

"Unfortunately you won't see my new lectures, they are  
better"

She sat crying on the bench; finally she can rest and go  
home!

A student came beside her and saw her crying, he said to  
himself: "DAH, that what happens, you STUPIED girl, when you  
commit an educide\*!

If we express our true feelings about the system's faults,  
change may happen to it for the better, rather than biting our  
nails"

\*Educide = Educational suicide.

-saedos-





[www.mentaeterem.hu](http://www.mentaeterem.hu)



MENTA Y

É T T E R E M

7621 Pécs, Jókai tér 5.

Tel.: 72 / 225 - 670

Nyitvatartás:  
Hétfő-Csütörtök: 11.00 - 22.00  
Péntek, Szombat: 11.00 - 24.00



# HUMOR-TUMOR

## Mese egy fibroblasztról

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer két őssejt. A két őssejt boldog házasságban élt a sternális csontvelő egy kis békés, távoli zugában. Életük nem volt egyhangú. Gyakran utazgattak ide-oda - ilyenkor a Blood tours szolgáltatásait vették igénybe -, szabadidejükben pedig szinte állandóan szaporodtak. Ha valaki megkérdezné tőlük, mennyi utóddal büszkélkedhetnek, hát csak mosolyognának. Se szeri, se száma leszármazottaiknak, akik az élet valamennyi területén megállják helyüket. A két őssejt azonban egyik fiúkra különösen büszke volt. Fibroblaszt Jenő egy csöndes, punkciómentes napon jött világra, a „Harmadik Bordaporchoz” címzett szülőotthonban. Jenő egészen más volt, mint testvérei és unokatestvérei. Már fiatal korában nagyon önálló életet élt, hamar a saját nyúlványaira állt. Szüleihez, nagyszüleihez hasonlóan ő is sokat utazott, de nem a Blood tours-sal, hanem inkább önállóan kalandozott. Utazásairól visszatérve lelkesen mesélt a Sternum-klubban többi, még fejlődő társainak, akik ámulattal hallgatták élményeit a távoli kötőszöveti rónákról, kies porcszikkokról és vízben gazdag Wharton kocsonyákról. Jenő elhatározta, hogy amit csak lehet, megnéz, és megosztja tudását másokkal is. Utazásai alatt sokszor áruba bocsájtotta szolgáltatásait. Szívesen termelt mindenféle rostokat, örömmel adta oda amorf alapállományait, híres volt nagyméretű hialuronsavairól. Glükózaminoglikánjai messze földön híresek voltak. Jenő azonban csapnivaló üzleti érzékkel rendelkezett. Képes volt néhány aminosav díjazásért akár 2

mg kollagénrostot is adni, míg ajándékként megtoldotta ezt két darab rácsrosttal is. Nem csoda, ha hamar kimerültek készletei. Észre kellett vennie, hogy egyre fárad, már az utazások sem okoztak olyan örömet, mint régen. Fialább társai nem csak kollagén, hanem elasztikus rostokat is tudtak termelni, sőt mennyiségben is lekörözték Jenőt. Levonta a tanulságot és kérte a központot, hogy nyugdíjazzák őt. A központ válaszul elmondta, hogy ennek semmi akadálya, de ebben az esetben adja be HLA azonosítóját, mert a neve ezentúl Fiborcita Jenő lesz.

Az immár nyugdíjas Jenő pihenéssel töltötte napjait, ellátását és fizetését ezentúl is megkapta. Néhány hónap múlva azonban az unalom jelei mutatkoztak Jenőn. Nostalgiaival gondolt a régi szép napokra, amikor megállás nélkül termelte a rostokat. Egy szép napon úgy döntött, hogy lesz, ami lesz, ő megint ezt az életet szeretné élni. Önhatalmúlag kijavított nevét Fibroblasztra, és beállt társai közé.

Az azonban az ellenőrzés lebuktatta. Az egyik növekedési faktor észrevette a már ráncos és vén Jenőt, és kérdőre vonta. Növekedésinél Faktor Anna a legvérengzőbb faktorok egyike volt. Magas, jól megtermett, erős faktor volt, és ráadásul szakállas is. Azonnal tudta, hogy Jenő nem lehetne itt.

- Maga mit keres itt fibrocita létére a blasztok között?! - kérdezte Faktor Anna.

- De hát én blaszt vagyok, nem cita - sopánkodott Jenő.

- Még hogy blaszt?! Ilyen fejjel? Pontosan tudom, hogy magának már citának kellene lennie!

- Honann tudja? - próbált védekezni Jenő.

- Az óvonénije mondta, Gentiana Ibolya!

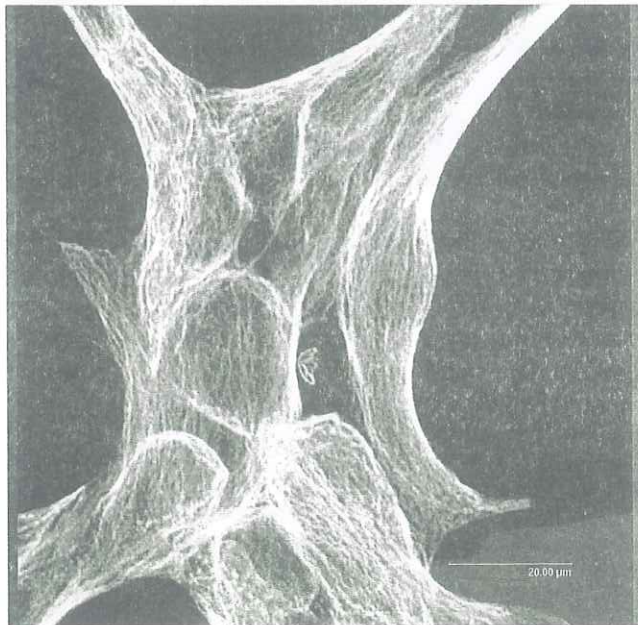
Jenő jól emlékezett erre a perszónára, akinek az volt a mániája, hogy naponta újrafestette az óvoda falait.

Annát nem hatotta meg semmilyen kérdés, könyörgés.

- Hogy képzeli hogy visszalakul blasztá!? Azt hiszi magának már mindent lehet?! Ha egyszer cita volt, maradjon is az! Különben is, magának már rég egy fagocita belsejében lenne a helye! - zárta le a vitát Faktor Anna.

Jenő szegényében elmenekült, és azóta a Douglas völgy mélyén talált menedékben húzza meg magát. Talán még ma is él, ha meg nem fixálták azóta.

-Dr. Hollósy Tibor-

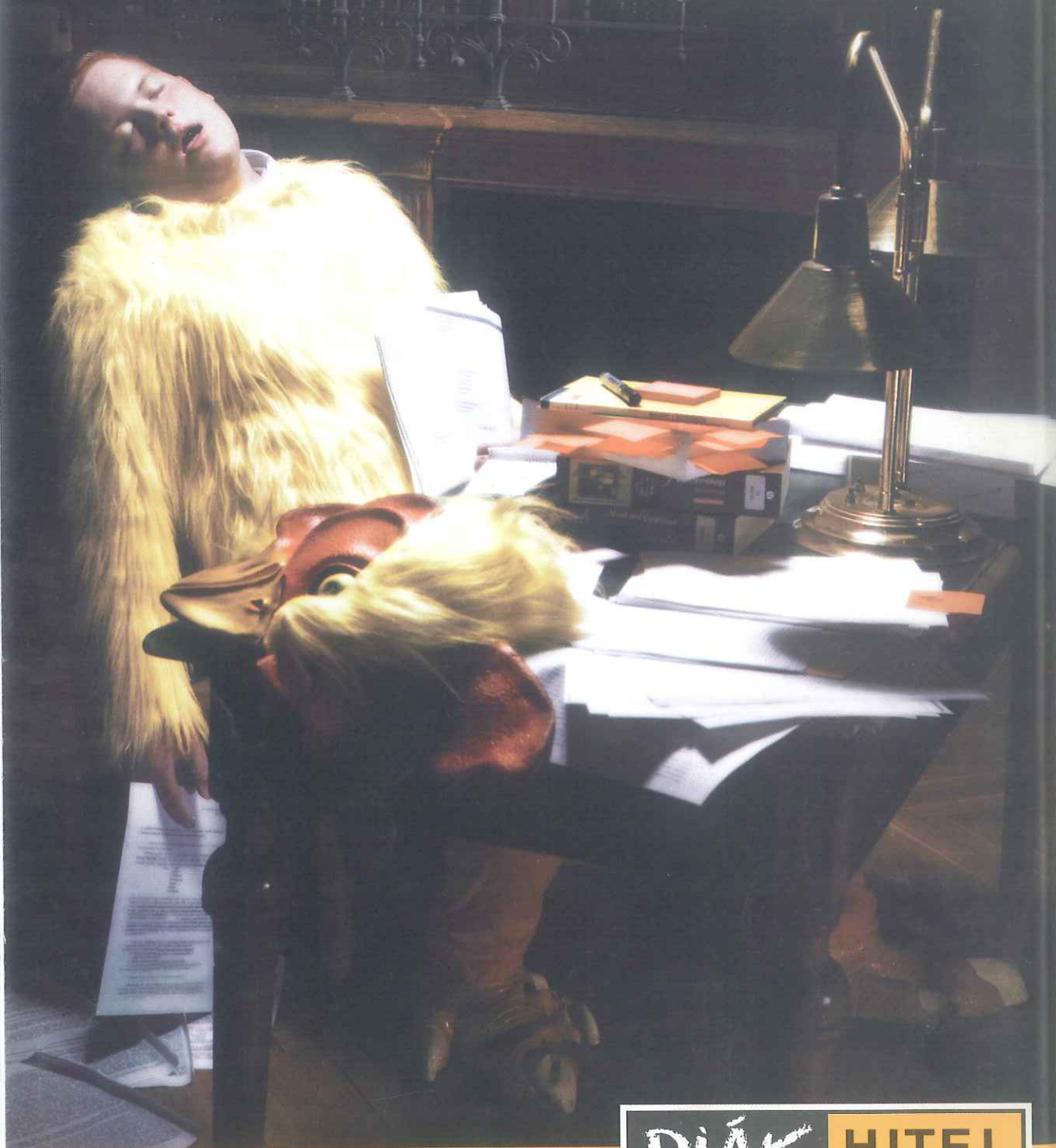








**Tényleg erre akarsz emlékezni  
a diákéveidből?**



**DIÁK HITEL**

**www.diakhitel.hu  
06-40-24-00-24**

**Legyél, aki lenni akarsz!**